Notă pentru arhivare digitală

Acest volum este pus la dispoziție în scop documentar, educațional și de conservare culturală.

Notă privind drepturile de autor

Drepturile de autor aparțin autorilor și deținătorilor legali. Dacă ești titularul drepturilor și consideri că materialul a fost publicat fără acord, te rugăm să ne contactezi pentru clarificare sau remediere.

Notă privind copia privată și utilizarea personală

Conform interpretărilor prezentate de Observatorul european privind încălcarea drepturilor de proprietate intelectuală, structură a Oficiului Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală (EUIPO), legislațiile statelor membre ale Uniunii Europene permit, în anumite condiții, realizarea unei copii a unei opere protejate pentru uz personal sau pentru cercul familiei și al prietenilor apropiați.

Această situație poate include și realizarea unei copii digitale a unei opere pe care utilizatorul o deține deja în mod legal (de exemplu în format tipărit), inclusiv prin descărcarea unei copii de pe Internet, cu condiția ca opera să fi fost făcută publică, ca utilizarea să nu afecteze exploatarea normală a operei și ca aceasta să nu prejudicieze titularul drepturilor.

Explicații detaliate pot fi consultate în documentul "Frequently

Asked Questions on Copyright" elaborat de Observatorul european privind încălcarea drepturilor de proprietate intelectuală (EUIPO):
https://tinyurl.com/ccdrocopy

Cerere de completări și corecturi

Dacă ai remarcat o eroare de scanare sau poți furniza informații documentate privind această ediție, ne poți transmite datele pentru actualizare.

Arkadi și Boris Strugațki

Un miliard de ani până la sfârșitul lumii

CAPITOLUL ÎNTÂI.

O arșiță albă de iulie, nemaiîntâlnită în ultimele două secole, a potopit orașul. Aerul vibra deasupra acoperișurilor încinse, toate geamurile din oraș erau larg deschise, iar în umbra subțire a pomilor sufocați de dogoare, pe băncile de la intrările caselor, transpirau și se topeau băbuțe.

Trecând pe meridianul ceresc, soarele se înfipsese în cotoarele bietelor cărți, lovind geamurile bibliotecii și izbindu-se de ușile lăcuite ale dulapului, aruncând pe tapet reflexe tremurânde, fierbinți și dușmănoase. Se apropia chinul de după-amiază: ora aceea nu prea îndepărtată când soarele înrăit avea să sfredelească înverșunat apartamentul de la un capăt la celălalt, țintuit deasupra blocului de douăsprezece etaje de vizavi.

Maleanov închise geamul trăgând ambele cercevele și lăsă până jos storurile galbene, grele. Își aranjă chiloții, apoi, desculț, se duse la bucătărie și deschise ușa de la balcon.

Era două și ceva.

Pe masa din bucătărie trona printre firimituri de pâine o natură moartă compusă dintr-o tigaie cu rămășițe vestede de omletă, o cană nebăută de ceai și un colț de pâine mușcat, având încă urme de unt topit. Chiuveta era plină ochi de vase nespălate. De mult nespălate.

Parchetul scârțâi și de undeva apăru, buimăcit de căldură, Kaleam. Îl fixă cu ochii lui verzi pe Maleanov, apoi căscă gura în tăcere și o închise din nou. Pe urmă, dând din coadă, se strecură sub aragaz la farfuria lui, dar acolo nu găsi nimic în afară de oase uscate de pește.

— Vrei să halești? întrebă nemulțumit Maleanov.

Kaleam îi răspunse imediat că da, ce să mai vorbim, n-ar fi rău.

— Doar ți-am dat de dimineață, protestă Maleanov așezându-se pe vine în fața frigiderului. Sau nu, nu ți-am dat… Asta a fost ieri-dimineață…

Scoase castronul lui Kaleam și se uită în el: niște firișoare, puțină gelatină și o aripioară de pește lipită de marginea vasului. Iar în frigider se putea spune că nu era nici măcar atât: o cutie goală de brânză topită „Iantari", o sticlă înfricoșătoare cu reziduuri de kefir și o sticlă de vin cu ceai rece de băut. În sertarul pentru zarzavaturi își făcea veacul printre foi de ceapă o jumătate zbârcită de căpățână de varză, de mărimea unui pumn, și își trăgea ultima suflare un cartof încolțit și sictirit. Maleanov deschise congelatorul: acolo, printre nămeți, se furișase pentru iernat o fărâmă de slănină așezată pe o farfurioară. Și-atât.

Maleanov trânti ușa frigiderului și se ridică, în timp ce Kaleam torcea și își freca mustățile de genunchiul lui gol.

— N-am ce-ți face, se justifică el. Acum și-așa e închis peste tot din cauza pauzei de masă.

Bineînțeles, s-ar fi putut duce la „Moscovski", dar acolo era întotdeauna puhoi de lume. Iar ca să te târăști până acolo pe dogoarea asta era mult prea departe… Ca să vezi, ce integrală parșivă s-a ivit! În sfârșit… Las-o să fie constantă… Deci nu depinde de Q. Doar e clar că nu depinde. Din cele mai generale observații reiese că nu trebuie să depindă… Maleanov își imagină o sferă și integrala desfășurându-se pe toată suprafața ei. Dintr-odată, de undeva, ieși la iveală formula lui Jukowski. Hodoronc-tronc. Maleanov o izgoni din minte, însă fără succes. Să încerc reflexia conformă, se gândi el.

Telefonul sună când Maleanov ajunse din nou în cameră. Drăcui, se lăsă într-o rână pe sofa și se întinse după receptor.

— Da!

— Vitea? întrebă o voce energică de femeie.

— Ce număr ați format?

— Nu e Intouristul?

— Nu. E casă particulară.

Maleanov aruncă receptorul și rămase un timp nemișcat, simțind cum partea corpului lipită de cuvertură se umple de o transpirație neplăcută. Storul galben părea aprins; o lumină gălbuie, densă, inunda camera. Aerul era ca o ciulama. Trebuie să mă mut în camera lui Bobka, ce mai! Aici e ca-ntr-o saună. Se uită la biroul său îngropat sub un munte de hârtii și cărți. Șase volume numai Smirnov Vladimir Ivanovici… Și câte hârtii pe jos. Mi-e groază doar la gândul că trebuie să mă mut. Dar ia stai, parcă aveam o idee. La d-dracu' cu Intouristul tău cu tot, proastă fără mâini… Deci eram la bucătărie, pe urmă m-am trezit aici… Aha! Reflexia conformă! Ce idee tâmpită! De fapt, ar trebui totuși să mă uit…

Se ridică oftând de pe sofa și imediat sună din nou telefonul.

— Idiotule, se adresă el telefonului și ridică receptorul. Da?

— E cumva baza? Cu cine vorbesc?… Baza?

Maleanov puse ușor receptorul în furcă, apoi sună la deranjamente.

— Deranjamentele? Vorbesc de la telefonul nouă'ș'trei, nouă'ș'opt, zero-șapte… Ascultați-mă. V-am mai sunat și ieri o dată. Nu se mai poate lucra așa. Tot timpul primesc telefoane aiurea.

— Ce număr aveți? L-a întrerupt o voce iritată de femeie.

— Nouăzeci și trei, nouăzeci și opt, zero-șapte. Mă sună mereu ba pentru Intourist, ba pentru garaj, ba…

— Închideți. Vom verifica.

— Vă rog… Mai apucă să se adreseze, mieros, tonului venit.

Pe urmă se îndreptă spre birou, se așeză și luă stiloul în mână. Deci așa-aa… Unde am mai văzut totuși integrala asta? Așa o integrăluță armonioasă… Simetrică din toate părțile… Unde-am mai văzut-o? Și nu e nici măcar constantă, e pur și simplu zero. În sfârșit, s-o lăsăm baltă… Deși nu suport să las ceva de-o parte. E neplăcut, ca un dinte cariat…

Începu să răsfoiască după calculele de ieri și inima i se topi dintr-odată, răspândindu-se dulce în corp. Totuși, zău că e bine… Bă, Maleanov, bravo! În fine, se pare că ți-a ieșit totuși

ceva… Acum însă, frate, e ceva veritabil. Deja nu mai e „reprezentarea axei unui instrument banal”. N-a mai făcut-o nimeni până la tine. Ptiu, ptiu, să nu-ți fie de deochi!… Integrala asta… Da' n-are decât să crape, să mergem mai departe!

Se auzi soneria. La ușă. Kaleam sări de pe sofa și ridicându-și coada o zbughi în hol. Maleanov puse cu grijă stiloul pe birou.

— Parc-ați fi scăpați din lanț, pe cinstea mea, bodogăni el.

În hol, Kaleam începu să se învârtă nerăbdător, mieunând și încurcându-se între picioarele lui Maleanov.

— Ka-a-al-leam! țipă Maleanov cu o voce sugrumată și amenințătoare! Ia hai, zât de-aici!

Deschise ușa. La intrare era un bărbat sfrijit, îmbrăcat cu o hăinuță ponosită, de o culoare nedefinită, nebărbierit și transpirat. Cu corpul lăsat pe spate, ținea în față o cutie mare de carton. Bolborosind ceva, se urni din loc, îndreptându-se direct spre Maleanov.

— Dumneavoastră… Ăăă… Îngăimă Maleanov, făcându-i loc.

Sfrijitul ajunsese deja în hol, se uită la dreapta, în cameră, apoi se îndreptă hotărât spre stânga, înspre bucătărie, lăsând pe linoleum urme albe de praf.

— Dați-mi voie… Ăă… Îngăima Maleanov pășind în urma lui, mai să-i atingă călcâiele.

Tipul pusese deja cutia pe un scaun și scosese din buzunarul de la piept un teanc de chitanțe.

— Sunteți de la administrația blocului, sau ce? Maleanov se gândi că instalatorul se hotărâse în cele din urmă să-i repare robinetele de la baie.

— De la casa de comenzi, răspunse cu o voce răgușită sfrijitul și îi întinse două chitanțe prinse cu un ac. Semnați! Uitați… Aici…

— Bine-bine, dar nu înțeleg, se împotrivi Maleanov și observă imediat că sunt niște bonuri de la casa de comenzi. Două sticle de coniac, vodcă… Stați puțin, protestă el… Am impresia că noi…

Văzuse suma. Se îngrozi. N-avea atâția bani în casă. Și-n general, de unde toate astea?

Cuprinsă de panică, imaginația sa construi instantaneu o succesiune deprimantă de complicații multiple: necesitatea justificării, negării, revoltei și a apelului la rațiune… Poate cerința de a telefona undeva sau poate chiar necesitatea de a merge să împrumute… Dar observă în colțul bonului o ștampilă violetă, „ACHITAT”, și imediat numele solicitantului: Maleanova I. E… Irka! Cine dracu' mai înțelege ceva!

— Uitați. Semnați chiar aici, bombănea sfrijitul, înfigând unghia îndoliată în hârtie… Unde-i rândunica asta.

Maleanov luă fărâma de creion de la el și semnă.

— Mulțumesc… Spuse, înapoindu-i creionul. Mulțumesc mult… Repeta el prostește, în timp ce străbăteau împreună holul îngust. Ar trebui să-i dau ceva bacșiș, dar n-am mărunt… Mulțumesc foarte mult, la revedere!… Strigă în urma hăinuței ponosite, dându-l la o parte cu piciorul pe Kaleam care, nerăbdător, se și repezise să lingă cimentul palierului.

Pe urmă Maleanov închise ușa și stătu un timp în semiobscuritate.

— Straniu, se miră cu voce tare și se întoarse în bucătărie.

Kaleam se freca deja de cutie. Ridicând capacul, Maleanov văzu gâturile sticlelor, pachetele, pungile, cutiile de conserve. Pe masă era copia chitanței. Așa… Indigoul, ca de-obicei, lăsa de dorit, dar scrisul era citeț.

Hm, totul părea în regulă. Solicitant: Maleanova I. E. N-am ce zice, mi-a trimis salutări. Se uită la total. De neconceput, întoarse chitanța, dar acolo nu era nimic interesant. Doar un țânțar uscat și zdrobit. Ce-i cu Irka? S-a prostit de tot? Avem datorii de cinci sute de ruble… Stai… Poate a spus ceva înainte de plecare. Încercă să-și amintească ziua plecării, geamantanele deschise și mormanele de haine aruncate peste tot, Irka pe jumătate îmbrăcată, cum se lupta cu fierul de călcat. Să nu uiți să-i dai de mâncare lui Kaleam, să-i aduci iarbă, știi tu, mai aspră, să nu uiți să plătești chiria… Dacă o să sune șeful, să-i dai adresa mea. Parcă asta era tot. A mai zis ea ceva, dar atunci a năvălit Bobka cu mitraliera. Rufele trebuie să le dau la spălat… Nu mai înțeleg nimic.

Maleanov scoase cu teamă o sticlă din cutie. Coniac. Vreo cincisprezece ruble, pe legea mea. O fi ziua mea de naștere?… Când a plecat Irka? Joi, miercuri, marți… Începu să socotească pe degete. Azi era a zecea zi. Deci făcuse comanda mai înainte. Și, bineînțeles, împrumutase bani de la cineva. Datorii – cinci sute de ruble, și ea se ține de prostii! Un singur lucru era clar: nu mai trebuia să meargă la magazin. Restul, ca-ntr-o ceață. Zi de naștere? Nu. Ziua nunții? Parcă nu. Sigur nu. Ziua de naștere a lui Bobik? Iarna…

Numără gâturile sticlelor. Zece bucăți în cap. Pe cine o fi având în vedere? Nu beau atâta nici într-un an. Vecerovski nu prea bea nici el, iar pe Valka Weingarten nevastă-mea nu-l poate suferi.

Kaleam miorlăi nerăbdător. Simțise ceva în cutie…„ „. Somon în suc propriu, o felie de șuncă și cegă. Pe urmă începu să spele vasele. Cu asemenea bogății în frigider era evident că mizeria din bucătărie nu-și mai avea rostul. Între timp, telefonul mai sună de două ori, dar Maleanov își scoase bărbia în față și strânse din dinți. Nu mă duc și gata. Ia mai dă-i naibii pe toți, cu garajele și bazele lor cu tot. Tigaia trebuia și ea spălată, era inevitabil. O să servească astfel pentru țeluri mult mai înalte decât o omletă stupidă… Deci toată treaba în ce constă? dacă Integrala este într-adevăr zero, atunci în partea dreaptă rămân numai derivatele de ordinul întâi și doi… Nu prea înțeleg eu sensul fizic, dar n-are importanță, mult mai frumoasă este apariția acestor sfere. Ei și ce? Chiar așa am să le și numesc. Sfere. Ba nu, poate mai bine „cavități”. Cavitățile Maleanov. „M-cavități”. Hm…!

Puse pe rafturi vasele spălate și se uită în castronul lui Kaleam. Prea fierbinte. Ieșea abur. Săracul Kalemică. Va trebui să mai aștepte. N-am ce să-ți fac, rabdă și tu un pic până se răcește, măi Kami…

Se ștergea pe mâini, când, dintr-odată, îl trăsni din nou o idee, întocmai ca ieri. Și tot ca ieri, la început nu-i veni să creadă.

— Ia stai, ia stai un pic, bombănea surescitat, iar picioarele deja îl duceau prin coridor, pe linoleumul care i se lipea de

călcâie, în căldura galbenă și densă, spre birou, la stilou. Drace, unde-s?… Of, mi s-a terminat cerneala. Parcă era un creion rătăcit pe-aici… Și-n al doilea rând, ba nu, mai degrabă în primul rând, funcția lui Hardwig… Și toată partea dreaptă ca și când n-a fost… Cavitățile, simetrice față de axă… Iar integrăluța nu e zero! Adică integrala mea este în așa hal de nenulă, că valoarea ei este complet pozitivă. Dar imaginea, ce imagine apare! Și cum de n-am înțeles până acum? nu-i nimic, Maleanov, nu-i nimic, frățioare, nu ești singurul căruia nu i-a picat fisa. Ditai academicianul, și nici lui nu i-a căzut fisa… În spațiul galben, puțin distorsionat, se roteau încet cavitățile simetrice axial ca niște gigantice sfere, iar materia se prelingea peste ele, încercând să se strecoare înăuntru, nereușind însă, pe graniță materia comprimându-se la o densitate de neimaginat până când sferele începeau să strălucească. Dumnezeu știe însă cum începea totul. Nu-i nimic, o să clarificăm și asta. Unu: cu structura fibroasă o s-o scoatem la capăt. Doi: o să ne descurcăm și cu arcurile Ragozinski! Iar la urmă, nebuloasele planetare. Dragii mei, ce-ați crezut? Că sunt învelișuri dilatante răsturnate? Hm, învelișuri!

Exact invers!

Telefonul zbârnâi din nou. Blestematul! Maleanov urlă cu ură, fără să înceteze să scrie. Trebuie să-l închid, lua-l-ar naiba… Chiar acum. E acolo un țumburuș… Se prăbuși pe sofa și smulse receptorul:

— Da!

— Mitka?

— Da… Cine-i acolo?

— Nu mă recunoști, câine?

Era Weingarten.

— A, Valka… Ce vrei?

Weingarten ezită.

— De ce nu răspunzi la telefon?

— Lucrez, spuse Maleanov răutăcios. Era foarte nepoliticos. Nu dorea decât să se întoarcă la birou și să-și ducă până la capăt imaginea cu sfere.

— Lucrezi… Weingarten pufni. Deci modelezi nemurirea?
— Dar ce, nu cumva voiai să vii?
— Să vin? Nu, nu chiar să vin…
— Atunci ce mai vrei? se înfurie Maleanov.
— Ia zi, tăticu'… Ce-nvârți acum?
— Lucrez! Ți-am mai spus.
— Nu… Voiam să te-ntreb la ce lucrezi de fapt?

Maleanov rămase perplex. Îl cunoștea pe Valka Weingarten de douăzeci și cinci de ani și acesta nu se interesase niciodată de munca lui Maleanov. Pe Weingarten întotdeauna îl preocupaseră numai persoana lui și încă două lucruri tainice: moneda de douăzeci și cinci de kopeici, anul 1934 și așa-numita monedă „consulară” de cincizeci de kopeici, care propriu-zis nici nu era o monedă, ci doar nu știu ce timbru deosebit. N-are ce face, mișelul, se gândi Maleanov. Clănțăul. Dar dacă are nevoie de-un acoperiș deasupra capului, de ce-i așa de sfios? Și atunci își aminti de Avercenko.

— La ce lucrez? întrebă veninos Maleanov. Fie! Pot să-ți povestesc cu lux de amănunte. Unui biolog ca tine o să i se pară extrem de interesant. Ieri-dimineață am depășit în fine punctul mort. Se pare că, în conformitate cu cele mai generale ipoteze referitoare la funcția potențial, ecuațiile mele de mișcare mai conțin încă o integrală în afară de integralele energiei și momentelor. Rezultatul seamănă cu generalizarea problemei restrictive a celor trei corpuri. Dacă ecuațiile mișcării se scriu sub formă vectorială și utilizăm metoda Hardwig, atunci integrarea pe volum se desfășoară până la sfârșit și toată problema se rezumă la integrarea ecuațiilor diferențiale de tipul Kolmogorov-Feller…

Spre marea lui uimire, Weingarten nu-l întrerupse. Lui Maleanov i se păru chiar că pentru o secundă s-a întrerupt convorbirea.

— Mă auzi?
— Da, da. Sunt foarte atent.
— Poate chiar mă și-nțelegi?
— Mai prind și eu câte ceva, spuse Weingarten voios și pentru prima dată Maleanov se gândi că acesta are totuși o

voce stranie. Chiar s-a speriat.

— Valka, s-a întâmplat ceva?

— Unde? ezită Weingarten din nou.

— Unde… Normal, la tine! Doar se aude că ești altfel… Ce, te ferești să vorbești?

— Nu, tăticu'… Fleacuri. Chinurile căldurii. Știi bancul cu cei doi cocoși?

— Nu. Zi-l!

Weingarten povesti bancul cu cei doi cocoși, cam slăbuț, dar destul de amuzant, parcă n-ar fi fost unul din bancurile lui Weingarten. Maleanov îl ascultă și la momentul potrivit chicoti, dar sentimentul neclar că ceva nu era în regulă cu Weingarten se accentuă după banc. Ceva nu era în ordine. Poate iar s-a dondănit cu Svetka lui, se gândi el. Iar i-a stricat epiteliul. Weingarten întrebă:

— Ascultă, Mitka… Snegovoi. Numele ăsta nu-ți spune nimic?

— Snegovoi? arnold Palici. Păi, mi-e vecin. Locuiește alături… De ce?

Weingarten tăcu un timp. Chiar încetă să mai pufnească. În receptor se auzeau niște zgomote înfundate, probabil că iar se juca absent cu monedele din colecție, cântărindu-le în palmă. Într-un târziu spuse:

— Cu ce se ocupă Snegovoi al tău?

— Cred că-i fizician. Lucrează într-o întreprindere secretă. Ultrasecretă. Tu de unde-l știi?

— Nu-l știu, se înciudă Weingarten în mod inexplicabil.

Și deodată sună cineva la ușă.

— Ce mai, e clar. Au scăpat din lanțuri. Așteaptă, Valka! Ăștia sună de nu se mai opresc…

Weingarten spuse ceva sau poate chiar țipă, dar Maleanov deja aruncase receptorul pe sofa și fugise în hol. Kaleam, cum era de așteptat, i se încurcă în picioare și Maleanov fu gata să se prăbușească. Deschizând ușa, se dădu un pas înapoi. În prag stătea o tânără îmbrăcată într-un sarafan alb, scurt, era foarte bronzată, cu părul tuns scurt, ars de soare. Frumoasă. Necunoscută. Maleanov simți imediat că e numai în chiloți și

că are burta transpirată. La picioarele ei era un geamantan, iar pe mâna stângă îi atârna o manta.

— Dimitri Andreevici? întrebă jenată tânăra.

— Mda… Vreo rudă? nu sunteți cumva verișoara de-a doua, Zina din Omsk?

— Iertați-mă, Dimitri Andreevici… Poate deranjez?… Iată. Fata îi întinse un plic.

Maleanov luă în tăcere plicul și scoase din el o foaie de hârtie. În sufletul lui clocoteau sinistru sentimente macabre împotriva tuturor rudelor din lume și mai ales contra acestei Zina sau Zoia, verișoară de-a doua.

Dar nu era Zina. Irka scria dezlânat și cu litere mari, indiciu sigur că se grăbea: „Dimitri!

Ea e Lidka Panamariova. Prietena mea cea mai bună din școală. Am să-ți pov. Primește-o b. Nu stă mult. Nu fi bădăran. La noi totul e extr. O să-ți pov. Ea. Te sărut. I.”

Maleanov scoase un urlet lung, neauzit de nimeni, închise ochii și din nou îi deschise. Iar buzele deja schițau în mod automat un zâmbet prietenos.

— Încântat, spuse degajat. Te rog, Lida, intră… Iertați-mă pentru ținută. Căldura!

Totuși, se vedea că ceva nu era în regulă cu ospitalitatea lui, pentru că pe fața frumoasei Lida apăru brusc confuzia și, în mod inexplicabil, ea întoarse capul spre scara pustie și însorită, de parcă s-ar fi îndoit dintr-odată că nimerise unde trebuie.

— Dați-mi voie, geamantanul, se grăbi Maleanov. Intrați, intrați. Nu vă sfiiți… Mantaua, atârnați-o aici… Aici este sufrageria unde lucrez, iar asta-i camera lui Bobka, care va fi deocamdată a dumneavoastră… Probabil că vreți să faceți un duș?

Și aici se auziră de pe sofa orăcăieli respingătoare.

— Pardon, se scuză el. Faceți-vă comodă. Acum trebuie…

Înșfăcă receptorul și auzi cum Weingarten, cu o voce străină lui, repetă monoton:

— Mitka… Mitka… Răspunde, Mitka.

— Alo, țipă Maleanov. Valka, ascultă…

— Mitka, țipă Weingarten. Tu ești?

Maleanov se alarmă.

— Ce țipi? Am musafiri, iartă-mă. Te sun eu.

— Cine? Cine a venit? întrebă terorizat Weingarten.

Maleanov simți cum îl trece un fior rece prin tot corpul. A înnebunit Valka. Ce zi…

— Valka, spuse calm. Ce-i cu tine astăzi? A venit o femeie… Prietena Irkăi…

— Fiu de cățea! izbucni Weingarten și închise telefonul…”

CAPITOLUL DOI

„. Ea își schimbă minisarafanul cu o minijupă și o bluziță. Trebuie spus ca fata era extrem de atrăgătoare – Maleanov avea sentimentul că ea în mod cert nici nu știa ce-i ăla un sutien. Și la ce bun să poarte sutien, când arăta grozav și fără el. Cât despre „cavitățile Maleanov”, deja nici nu-și mai amintea nimic.

Totul era decent, ca în cele mai respectabile case. Stăteau, pălăvrăgeau la o cană de ceai. El ajunsese deja Dimișor, iar ea devenise Lidișor. După a treia cană, Dimișor spuse bancul cu cei doi cocoși, pur și simplu așa venise vorba. Lidișor se amuză copios, fluturând mâna, ca sleită de puteri. Dim își aminti (din cauza cocoșilor) că trebuie să-l sune pe Weingarten, dar n-o făcu și în loc de asta îi spuse Lidei:

— E uimitor cât de bine v-ați bronzat!

— Iar dumneavoastră sunteți alb ca brânza, spuse Lidișor.

— Slujba, slujba! Muncă!

— Iar la noi, în tabăra de pionieri…

Și Lidișor începu să povestească amănunțit, dar foarte nostim, despre felul cum se bronzau ei acolo, în tabăra de pionieri. În replică, Maleanov povesti cum se bronzau băieții pe Marea Antenă. Ce-i aia Marea Antenă? Poftim. Și el povesti ce și cum era cu Marea Antenă. Ea își întinse picioarele lungi și maronii și, încrucișându-le, le așeză pe scăunelul lui Bobka. Avea picioarele netede precum suprafața unei oglinzi. Maleanov chiar avu senzația că parcă reflectau ceva. Ca să-și distragă atenția, se ridică și luă de pe plită ceainicul cu apă clocotită. Drept urmare, se fripse la degete cu aburul fierbinte

și își aminti într-o doară despre nu-știu-care călugăr care își băgase piciorul în foc sau poate în apă clocotită pentru a fugi de răul provenit de la apropierea spontană față de o femeie admirabilă – ăsta da tip hotărât.

— Mai doriți un ceai? întrebă el.

Lidișor nu-i răspunse și atunci întoarse capul spre ea. Se uita la el cu ochii larg deschiși, luminați, iar pe fața ei strălucitoare și bronzată se așternuse o expresie complet nepotrivită: sau de frică, sau de perplexitate. Până și buzele i se întredeschiseseră.

— Mai torn? ezită Maleanov, clătinând ceainicul.

Lidișor se scutură, clipi des din ochi și își trecu degetul peste frunte.

— Ce?

— V-am întrebat dacă să mai pun ceai.

— A, nu. Mulțumesc… Râse, ca și cum nimic nu se întâmplase. Altfel plesnesc. Trebuie să-mi păstrez silueta.

— Oh, da! O aprobă Maleanov galant. O asemenea siluetă trebuie fără-ndoială păstrată. Poate chiar ar trebui s-o asigurăm…

Ea schiță un zâmbet și întorcând capul se uită peste umăr în curtea blocului. Gâtul ei lung, fin, era poate puțin prea slab. Maleanov se gândi pe loc că un asemenea gât era făcut pentru sărutări. La fel și umerii. Circe, se gândi el, dar imediat își spuse că de fapt o iubește pe Irka lui și că n-are s-o înșele niciodată…

— Ce straniu, se miră Circe. Am senzația că am mai văzut cândva toate astea: bucătăria, curtea… Atâta doar că în curte era un pom mare… Vi se-ntâmplă?

— Bineînțeles, răspunse prompt Maleanov. Cred că li se întâmplă tuturor. Am citit undeva că asta se cheamă „memorie falsă”…

— Da, probabil.

Maleanov, căutând să nu facă zgomot, sorbea cu grijă ceaiul fierbinte. În discuția lor lejeră apăruse clar o neconcordanță. De parcă s-ar fi înțepenit ceva.

— Sau poate ne-am mai întâlnit cândva? întrebă ea brusc.

— Unde? Mi-aș fi amintit de dumneavoastră…

— Păi, poate așa, întâmplător… Undeva pe stradă… Sau la vreun dans…

— De unde și până unde dans? se miră Maleanov. Deja am și uitat cum se face…

Și dintr-odată au amuțit amândoi, iar lui Maleanov chiar i se chirciseră degetele de la picioare din cauza stânjenelii. Era cea mai groaznică stare, când nu știi pe unde să-ți arunci privirile, iar în cap, complet nefiresc și prostesc, se rostogolesc cu zgomot, ca niște bolovani, începuturile unor noi discuții. „Și Kaleam al nostru se plimbă pe scaunul closetului…”. Sau: „Anul ăsta nu prea s-au găsit roșii la magazine…”. Sau: „Poate mai vreți o gură de ceai?”. Sau să spunem: „Ei, și cum vă place în minunatul nostru oraș…?”

Maleanov întrebă, cu o voce îngrozitor de falsă:

— Ei, și ce planuri v-ați făcut pentru orașul nostru minunat?

Nu răspunse. Îl privea în tăcere cu ochii rotunzi, ca și cum s-ar fi mirat extrem de tare. Pe urmă își desprinse privirea și se încruntă, își mușcă buza. Maleanov se considerase dintotdeauna un psiholog prost, nu pricepea nimic din sentimentele celor care îl înconjurau. Dar acum, cu o clarviziune ciudată, înțelese că această simplă întrebare o stânjenea pe frumoasa Lidișor.

— Planuri?… Bolborosi ea, într-un sfârșit Ăăă… Desigur… Ei, cum… Dintr-odată parcă își aminti ceva. Ermitajul, bineînțeles… Impresioniștii… Nevski… Și apoi, n-am văzut niciodată nopțile albe…

— Mica trusă turistică, îi sări grabnic în ajutor Maleanov. Nu putea suferi momentele când omul era nevoit să mintă. Haideți, să vă pun totuși niște ceai, propuse el.

Iar ea râse din nou, degajată, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat.

— Dimișor, spuse ea făcând un botișor drăguț. Ce mă tot sâcâiți cu ceaiul dumneavoastră? Dacă vreți să știți, eu nici nu prea beau ceai… Mai ales pe arșița asta!

— O cafea? propuse prompt Maleanov.

Ea era categoric împotriva cafelei. Nu trebuie să bei cafea când e caniculă, și-ncă noaptea. Maleanov îi povesti că se

salvase în Cuba doar cu cafea, iar acolo arșița este tropicală. Îi explică acțiunea cofeinei asupra sistemului nervos vegetativ. Cu aceeași ocazie, îi povesti că în Cuba ar fi trebuit să se vadă chiloți pe sub minijupe… Pe urmă el mai turnă un pahar. Apăruse și o propunere să bea pentru intimitate. Fără sărutări. De altfel, ce rost își au sărutările între oamenii intelectuali? Principalul e comunicarea sufletească. Au băut pentru intimitate, au discutat și despre comunicarea sufletească, au analizat noile metode de ajutor reciproc între rude, precum și diferența dintre curaj, bărbăție și îndrăzneală. Rieslingul se terminase. Maleanov puse sticla goală pe balcon și luă din bar Cabernetul. Au hotărât să-l bea din paharele preferate ale Irkăi, cele de culoarea fumului, în care au pus și gheață.

Vorbind de feminitatea ce încolțise din discuția despre bărbăție, au băut vinul rece ca gheața și extrem de plăcut. Ar fi interesant de aflat care măgari au stabilit că vinul roșu nu trebuie răcit? Au studiat și chestiunea asta. Nu-i așa că vinul roșu, rece ca gheața, este formidabil? Da, într-adevăr, așa este. De altfel, femeile care beau vinul roșu de la gheață devin deosebit de atrăgătoare. Seamănă pe undeva cu niște vrăjitoare. Dar pe unde anume? Pe undeva. Ce cuvânt minunat acest „pe undeva…”! Sunteți pe undeva un porc. Ador acest joc de cuvinte. Apropo de vrăjitori… Dar ce-nseamnă după tine mariajul? Adevăratul mariaj. Mariajul intelectual. Asta e un contract. Maleanov umplu din nou paharele și dezvoltă această idee. În sensul că soțul și soția trebuie să fie în primul rând prieteni, principalul pentru ei este prietenia. Sinceritate și prietenie. Mariajul înseamnă prietenie. Contractul de prietenie, înțelegi?… Tu o știi pe Irka mea…

Cineva sună la ușă.

— Cine Dumnezeu o mai fi? se miră Maleanov, uitându-se la ceas. Se pare că nu mai lipsește nimeni de-acasă.

Era zece fără ceva. Repetând întruna „la noi, știți, toată lumea e acasă…”, se duse în hol să deschidă ușa și, cum era de așteptat, îl călcă pe Kaleam. Kaleam mieună.

— Aah… Piei, satană! îl izgoni Maleanov și deschise ușa.

Se pare că era vecinul, ultrasecretul Snegovoi Arnold Palici.

— Nu-i prea târziu? Bubui el de undeva de lângă tavan. Un bărbat enorm, ca un munte. Vârful Șat1 cu plete dalbe.

— Arnold Palici! se entuziasmă Maleanov. Nu există „prea târziu" între prieteni. Vă rrr-oog!

Snegovoi ezită, văzându-i entuziasmul, dar Maleanov, prinzându-l de mânecă, îl trase în hol.

— Ai nimerit la țanc. O să-ți fac cunoștință cu o femeie minunată! Îi promitea el, remorcându-l până în bucătărie. Lidișor, el e Arnold Palici. Acum mai aduc încă un pahar… Și o sticluță…

Trebuie spus că totul începuse deja să plutească ușor în fața ochilor lui. Și la drept vorbind, s-ar putea spune că nu ușor, ci din plin. N-ar fi trebuit să mai bea, doar se cunoștea prea bine. Dar dorea foarte mult ca totul să iasă bine, să le placă, să se simtă bine. Lasă-i să se placă, se gândea, clătinându-se în fața barului și holbând ochii în apusul galben. Lui îi e totuna, e burlac. Iar eu o am pe Irka… Se dojeni cu degetul în oglindă și se „cufundă" în bar.

Slavă domnului, nu spărsese nimic. Dar când aduse „Sângele de bour" și paharul curat, îi displăcu atmosfera din bucătărie.

Tăceau și fumau, fără să se uite unul la altul. Și, inexplicabil, fețele lor i s-au părut lui Maleanov sinistre: sinistru-frumoasă fața frapantă a Lidei, sinistru-dură, zgrunțuroasă, cu semne de vechi arsuri, a lui Snegovoi.

— De ce-a amuțit glasul veseliei? întrebă voios Maleanov. În lume nu-s decât fleacuri! Există doar o singură bogăție: bogăția comunicării umane. Nu mai țin minte cine a spus-o… Deschise sticla. Haideți să folosim această comunicare… Ăăă… Bogăție.

Vinul curse gârlă și pe masă. Snegovoi sări într-o parte, salvându-și la timp pantalonii albi. Totuși e anormal de mare. În vremurile noastre, de gabarit mic, nu ar trebui să existe asemenea oameni. Gândindu-se la acest lucru, Maleanov șterse în grabă masa, iar Snegovoi se așeză din nou pe taburet. Taburetul gemu.

Deocamdată, toată bogăția comunicării umane se exprimase

doar prin acest geamăt. Off, blestemată timiditate intelectuală. Doi oameni minunați nu pot să se deschidă imediat unul față de altul, să se primească reciproc în sufletele lor, să devină prieteni la prima vedere. Maleanov se ridică și, ținând paharul în dreptul urechii, dezvoltă amplu și cu voce pătrunzătoare această temă. Nu folosi la nimic. Au băut. Același rezultat.

Lidișor se uita plictisită pe geam. Snegovoi învârtea paharul gol pe masă între palmele imense, maronii. Pentru prima oară, Maleanov observă că vecinul lui are și mâinile arse până la coate, ba chiar mai sus. Asta îl îndemnă să pună o întrebare:

— Ei, Arnold Palici. Când o să mai dispăreți?

Snegovoi tresări vizibil, se uită la el, apoi se cocoșă, trăgându-și capul între umeri. Lui Maleanov i se păru chiar că ar vrea să se ridice și înțelese imediat că întrebarea sunase cu dublu înțeles.

— Arnold Palici! țipă el, ridicând mâinile spre tavan. Dumnezeule, dar am vrut să spun cu totul altceva! Lidișor! Înțelegi tu, în fața ta stă un om complet misterios și enigmatic. Din când în când dispare. Vine, aduce cheia de la apartamentul său și parcă se dizolvă în văzduh! Trece o lună, încă una și dintr-odată soneria. Apare… Simți că se străduiește degeaba, că deja vorbise prea mult și că ar fi timpul să schimbe subiectul. De fapt, Arnold Palici, știți foarte bine că țin mult la dumneavoastră și că totdeauna sunt bucuros să vă văd. Așa că nici nu poate fi vorba să dispăreți mai devreme de ora două…

— Desigur, Dimitri Alexeevici, bubui Snegovoi și îl bătu prietenește pe Maleanov cu palma pe umăr. Desigur, dragul meu, desigur…

— Iar ea este Lidișor, spuse Maleanov. Cea mai bună prietenă din școală a nevesti-mi. Din Odessa.

Snegovoi se întoarse cu un efort vizibil spre Lidișor și o întrebă:

— Stați mult în Leningrad?

Ea răspunse ceva, pe un ton destul de prietenos, iar el îi puse o nouă întrebare, ceva parcă despre nopțile albe.

Într-un cuvânt, începuse totuși o comunicare bogată, iar

Maleanov reuși să-și mai tragă sufletul. Nu-u, băieți, nu mai am voie să beau. Ce rușine! Palavragiu dement. Neauzind și neînțelegând nici un cuvânt, privea fața înfricoșătoare a lui Snegovoi, arsă de focurile iadului, și se chinuia, făcându-și procese de conștiință. Când supliciile conștiinței deveniră de nesuportat, se ridică încetișor și, sprijinindu-se de perete, ajunse până la baie, unde se încuie. Un timp stătu pe marginea căzii, pradă unei disperări sumbre, pe urmă deschise apa rece la maximum și, gemând, își băgă capul sub jet.

Când se întoarse, împrospătat și cu gulerul ud, Snegovoi povestea bancul cu cei doi cocoși. Lidișor izbucni în hohote de râs, aruncându-și capul pe spate și dezvelindu-și gâtul destinat sărutărilor. Maleanov privi satisfăcut toată scena, deși în general nu-i plăceau oamenii care-și ridicau politețea și în sferele înalte ale artei. De altfel, strălucirea comunicării, ca oricare splendoare, implică anumite pierderi. El aștepta până când se stinse râsetul lui Lidișor, ridică steagul căzut și porni seria bancurilor astronomice, pe care nimeni dintre cei prezenți nu avea cum să le cunoască. Când își pierdu răsuflarea, Lidișor încântă societatea cu bancurile ei de plajă. La drept vorbind, bancurile nu erau cine știe ce și nici Lidișor nu prea avea talent la povestit, în schimb știa să râdă și avea dinții albi precum zahărul. Discuția, nu se știe cum, intră pe făgașul prevestirii viitorului. Lidișor povesti cum o țigancă îi prezisese trei bărbați și nici un copil. Ce ne-am face fără țigani, mormăi Maleanov și se lăudă că uite, lui personal, o țigancă îi ghicise despre marea lui descoperire referitoare la interacțiunea stelelor cu materia difuză din Galaxie. Și-au turnat din nou „Sângele de bour” rece ca gheața și-atunci Snegovoi începu brusc să povestească o istorie ciudată.

Pare-se că îi fusese prevestit că va muri la optzeci și trei de ani în Groenlanda. („În Republica Socialistă Groenlanda…” ironiză prompt Maleanov, dar Snegovoi îl contrazise liniștit: „Nu, pur și simplu în Groenlanda…”). A considerat asta o fatalitate, iar această certitudine a lui i-a iritat pe toți cei din jur. Odată – era în timpul războiului, deși nu pe front – un cunoscut de-al lui, bineînțeles matol, sau cum se spunea pe-

atunci, cherchelit, s-a enervat în așa hal încât și-a scos „TT”-ul, a pus țeava la fruntea lui Snegovoi și, spunând „Păi hai să verificăm!”, a apăsat trăgaciul…

— Și?… Întrebă Lidișor.

— L-a omorât pe loc, glumi Maleanov.

— A percutat în gol, spuse Snegovoi.

— Ce cunoștințe ciudate aveți, ezită Lidișor.

Punct ochit, punct lovit. De altfel, Arnold Palici povestea rar despre el, dar cu savoare. Iar dac-ar fi fost să judeci după aceste povestioare, atunci cunoscuții lui erau într-adevăr foarte neobișnuiți.

O vreme, Maleanov discută înflăcărat în contradictoriu cu Lidișor despre cum ar putea să ajungă Arnold Palici în Groenlanda. Maleanov înclina spre o catastrofă aeriană. Lidișor insista pe tema călătoriei turistice obișnuite. Însuși Arnold Palici își întinse buzele violete într-un zâmbet larg, tăcea și trăgea țigară după țigară.

Pe urmă, Maleanov își aminti că trebuie să toarne din nou în pahare, dar observă că sticla era goală. Se repezi după una nouă, dar Arnold Palici îl opri. Era timpul să plece, venise doar așa, pentru un minuțel. Lidișor, din contră – gata să continue. De altfel, părea proaspătă și doar obrajii i se înroșiseră puțin.

— Nu, nu, băieți, spuse Snegovoi. Trebuie să plec. Se ridică greoi și din nou umplu toată bucătăria cu silueta lui. Plec, Dimitri Alexeevici, conduceți-mă… Noapte bună, Lidișor. Încântat de cunoștință.

Străbătând holul, Maleanov încercă să-l convingă să mai stea doar pentru o sticluță, dar Snegovoi se mulțumi să dea din claia de păr grizonat în semn de protest. În ușă, spuse dintr-odată cu voce tare:

— Păi se poate, Dimitri Alexeevici! Doar v-am promis o carte… Haideți să v-o dau.

Ce carte, vru să-ntrebe Maleanov, dar Snegovoi își duse la buze un deget gros ca un cârnăcior. Ieșiră pe palier, apoi se îndreptară spre apartamentul său. Așa de tare îl uimise acel deget gros, încât Maleanov îl urmă supus pe Snegovoi, precum

o oiță. În tăcere, ținându-l în continuare pe Maleanov de cot, dibui cu mâna liberă cheia din buzunar și deschise ușa. În tot apartamentul ardea lumina: în hol, în amândouă camerele, în bucătărie, ba chiar și în baie. Mirosea a tutun vechi, a apă de colonie ordinară și Maleanov realiză dintr-odată că nu fusese niciodată aici, în toți cei cinci ani de când se cunoșteau. În camera unde îl invitase Snegovoi era curat și ordine; erau aprinse toate becurile: o lustră cu trei brațe, un lampadar în colț, lângă divan, și chiar o lampă mică pe masă. Pe spătarul scaunului atârna o tunică cu epoleți argintii de inginer-colonel și o colecție întreagă de trese. Deci Arnold Palici al nostru e colonel… Măi să fie!

— Ce carte?

— Care-o fi, spuse nerăbdător Snegovoi. Luați-o pe asta și țineți-o în mână, ca să n-o uitați… Și haideți să ne așezăm numai un minut.

Complet uluit, Maleanov luă de pe masă un volum gros și, strecurându-l sub braț, se așeză pe divan, lângă lampadar. Arnold Palici luă loc alături și imediat își aprinse o țigară, fără să se uite la Maleanov.

— Deci așa… Deci așa… Înainte de toate… Cine e femeia asta?

— Lidișor? Păi nu v-am spus: prietena soției mele. De ce?

— O știți bine?

— N-nnu… Doar azi am făcut cunoștință. A venit cu o scrisoare… Maleanov se poticni și întreabă speriat. Dar ce credeți, că ea…

— Eu pun întrebările, îl întrerupse Snegovoi. N-avem timp. La ce lucrați acum, Dimitri Alexeevici?

Maleanov își aminti brusc de Valka Weingarten și îl trecu din nou un fior rece, neplăcut. Întrebă, zâmbind strâmb:

— Ce-o fi azi de se interesează toți despre ce lucrez…?

— Da' cine încă? se repezi Snegovoi, sfredelindu-l cu ochii lui mici, albaștri. Ea?

Maleanov scutură din cap.

— Nu… Weingarten… Prietenul meu.

— Weingarten… Snegovoi se încruntă. Weingarten…

— Ei, nu. Îl cunosc bine. Am învățat împreună încă din generală și prietenia noastră tot mai durează…

— Numele de Gubari nu vă spune nimic?

— Gubari? Nu… Dar ce s-a întâmplat, Arnold Palici?

Snegovoi stinse mucul în scrumieră și își aprinse o nouă țigară.

— Cine a mai întrebat de lucrarea dumneavoastră?

— Nimeni altcineva…

— Deci, la ce lucrați?

Maleanov se supără. Întotdeauna se enerva când îi era frică.

— Ia ascultați, Arnold Palici. Nu-nțeleg…

— Nici eu! Aș vrea foarte mult să-nțeleg ceva! Povestiți-mi! Ia stați… Lucrarea dumneavoastră e secretă?

— Pe dracu' secretă, se înfurie Maleanov. Astrofizica obișnuită și dinamica stelelor. Interacțiunea stelelor cu materia difuză. Nu-i nimic secret aici; pur și simplu nu-mi place să vorbesc despre o lucrare nefinalizată.

— Stelele și materia difuză, repetă rar Snegovoi și ridică din umeri. Unde dai și unde crapă… Și nu e secretă? Nici măcar o bucățică?

— Nici măcar într-o literă!

— Și precis nu-l cunoașteți pe Gubari?

— Și nici pe Gubari nu-l cunosc.

Snegovoi fuma în tăcere lângă el, uriaș, ghemuit, înfricoșător. Pe urmă spuse resemnat:

— Eh, de unde nu-i, nici Dumnezeu nu cere. Am terminat, Dimitri Alexeevici. Pentru numele lui Dumnezeu, iertați-mă.

— Da, dar n-am terminat eu, se răți Maleanov. Aș vrea totuși să înțeleg…

— N-am dreptul, i-o reteză Snegovoi.

Bineînțeles, Maleanov nu l-ar fi lăsat așa ușor în pace, dar observă ceva care-l făcu să-și muște limba. Buzunarul stâng de la pijamaua gigantică a lui Snegovoi era umflat, iar acolo se contura foarte clar un mâner de pistol. Mânerul unui pistol mare. Semăna cu Coltul gangsterilor din filme. Și văzând acest Colt, lui Maleanov îi pieri dorința de a mai întreba ceva. Și înțelese pe loc că toate astea nu-l privesc și că aici nu el pune

întrebările. Iar Snegovoi, ridicându-se, spuse:

— Uite ce e, Dimitri Alexeevici. Mâine iar…”

CAPITOLUL TREI

„. Stăteam pe spate și-mi veneam în fire fără grabă. Sub geamuri deja duduiau remorcile, iar în apartament era liniște. După nebunia de ieri rămăsese numai o ușoară vâjâială în cap, un gust metalic în gură și un ghimpe stânjenitor în inimă sau Dumnezeu mai știe unde. Încercă să priceapă ce-i cu ghimpele, dar îl întrerupse soneria de la ușă, așa, ai fi zis cu prudență. Aaa, ăsta-i Palici, cu cheile; își aminti și sări din pat.

În timp ce străbătea holul, observă că bucătăria strălucea; ușa camerei lui Bobka era închisă, iar perdeluța fusese trasă pe dinăuntru. Lidișor doarme. S-a sculat, a spălat vasele și s-a culcat din nou.

Până când se moșmondi cu yala se auzi din nou soneria.

— Acum, acum, spuse cu o voce răgușită de somn. Un moment, Arnold Palici…

Și totuși nu era Arnold Palici. Ștergându-și picioarele pe covorașul de cauciuc, în prag stătea un tânăr complet necunoscut. În blugi, cămașă neagră cu mânecile suflecate. Purta niște ochelari de soare imenși. Un Tonton Macoute. Maleanov reuși să mai observe că la capătul palierului, lângă lift, mai erau încă doi tipi, dar nu-i mai păsă de ei, fiindcă tânărul rosti brusc:

— De la procuratură, și îi întinse o legitimație deschisă.

Ce drăguț, se gândi Maleanov. Totul e clar. Era și de așteptat. Toate simțurile îi erau zdruncinate. Se uită în legitimația deschisă, cu o expresie stupidă. Văzu o poză și tot felul de ștampile brăzdate de numeroase semnături, dar nu percepu cu simțurile lui zdruncinate decât un singur lucru: „Departamentul Ministerului Afacerilor Interne”. Cu litere groase.

— Da, da, bâigui el. Bineînțeles. Vă rog. Dar ce s-a întâmplat?

— Bună ziua, rosti tânărul. Dumneavoastră sunteți Maleanov Dimitri Alexeevici?

— Eu…

— Dacă-mi permiteți, câteva întrebări.

— Vă rog, vă rog… Numai o secundă. La mine este cam dezordine… Abia m-am trezit… Poate intrăm în bucătărie?… Nu, nu. Acum acolo e soare… Bine, intrați, pe aici. Acum fac ordine.

Tonton Macoute intră în camera mare și se opri stânjenit în mijlocul ei, uitându-se în jurul lui, în timp ce Maleanov strângea patul și își punea cămașa și blugii, grăbindu-se apoi să tragă storurile și să deschidă geamurile.

— Stați aici în fotoliu… Sau vă e mai comod la masă? Dar ce s-a întâmplat de fapt?

Pășind cu precauție peste foile aruncate pe podea, tânărul se apropie de fotoliu, se așeză și își puse mapa pe genunchi.

— Buletinul dumneavoastră, vă rog.

Maleanov scotoci prin birou, scoase buletinul și i-l înmână.

— Cine mai locuiește aici? întrebă tânărul, în timp ce studia buletinul.

— Soția, băiatul… Dar acum nu sunt aici. Sunt la Odessa. În concediu… La soacră…

Tonton Macoute puse buletinul pe mapa lui și își scoase ochelarii negri. Un tip obișnuit, cu trăsături comune. Și nu părea a fi defel vreun Tonton Macoute, mai degrabă aducea a vânzător. Sau, să zicem, a maistru de la un atelier de reparat televizoare.

— Haideți să facem cunoștință, propuse el… Sunt anchetator principal la miliția judiciară, iar numele meu este Igor Petrovici Zâkov.

— Îmi pare bine.

Se gândi dintr-odată că ce dracu', doar nu sunt un criminal ordinar, ei, la naiba să mă ia, sunt cercetător științific principal și doctor în științe. Și nici vreun mucos, printre altele. Se așeză mai comod, picior peste picior, și spuse sec:

— Vă ascult.

Igor Petrovici se așeză și el picior peste picior și, punându-și mapa pe genunchi, întrebă:

— Îl cunoașteți pe Snegovoi Arnold Pavlovici?

Întrebarea nu-l surprinse pe Maleanov. Încă nu îi era clar

nici lui de ce, dar se aștepta să fie întrebat ori de Valka Weingarten, ori de Arnold Palici. De aceea răspunse la fel de sec:

— Da. Îl cunosc pe colonelul Snegovoi.

— De unde știți că e colonel? se interesă imediat Igor Petrovici.

— Cum să vă spun… Totuși ne cunoaștem de mult.

— Cât de de mult?

— Păi… De vreo cinci ani, probabil… Da, atunci când ne-am mutat aici.

— În ce împrejurări v-ați cunoscut?

Maleanov încercă să-și aducă aminte.

Într-adevăr, în ce împrejurări? Băi, ce dracu'… Poate atunci când a adus prima dată cheia. Nu, deja ne cunoșteam…

— Hm… Mormăi și se scărpină după ceafă. Știți, nu mai țin minte exact. Mi se pare că dintr-o întâmplare. Liftul nu funcționa, iar Irka, asta-i nevastă-mea, venea cu băiețelul nostru de la magazin… Arnold Palici i-a luat plasa și copilul… Normal, soția l-a invitat pe la noi… Cred că în aceeași seară a și venit.

— Era în uniformă?

— Nu.

— Așa… Și de atunci, cum s-ar spune, v-ați împrietenit?

— Vorba vine „ne-am împrietenit”. Trece câteodată pe la noi… Împrumută cărți, aduce cărți… Câteodată mai bem împreună un strop de ceai… Iar când pleacă în delegație, ne aduce cheile…

— De ce?

— Cum adică de ce? se miră Maleanov. Nu se știe ce se poate întâmpla…

Dar, într-adevăr, de ce? Niciodată nu m-am gândit la asta. Așa, pentru orice eventualitate, probabil…

— Pentru orice eventualitate, probabil, spuse Maleanov. De exemplu, vine careva dintre rude… Sau altcineva…

— A venit acel altcineva?

— Păi, nu… Din câte-mi amintesc, nu. În orice caz, când eram și eu, n-a venit nimeni. Poate soția mea să știe ceva în

sensul ăsta…

Igor Petrovici dădu din cap gânditor și întrebă:

— Ați discutat cu el despre știință și lucrări?

Iar despre lucrări…

— Ale cui lucrări? se posomorî Maleanov.

— Ale lui, bineînțeles. Doar era fizician, din câte știu.

— N-am idee. Mai degrabă era ceva cu rachete decât fizician…

Nu-și termină vorba că îl și trecu un fior rece. Cum adică ERA? De ce ERA? Cheia n-a adus-o… Dumnezeule, ce s-o fi întâmplat. Era gata să urle din toate puterile: „Adică în ce sens, ERA?", când Igor Petrovici îl derută complet. Cu o mișcare fulgerătoare de scrimer își repezi mâna spre Maleanov și îi smulse de sub nas o ciornă.

— Dar asta de unde o aveți? întrebă tăios și fața lui pașnică se transformă într-o mască sălbatică. De unde o aveți?

— Dați… Dați-mi voie, protestă Maleanov ridicându-se.

— Stați jos! strigă Igor Petrovici. Ochii lui cenușii cercetau fioroși fața lui Maleanov. Care-i proveniența acestor date?

— Ce date? șopti Maleanov. La naiba, ce date? Urlă el. Sunt calculele mele!

— Nu sunt calculele dumneavoastră, îl contrazise Igor Petrovici, ridicând și el un pic vocea. Graficul ăsta… De unde îl aveți?

Îi arătă din depărtare o foaie și bătu cu unghia în curba densității.

— Din cap, se înfurie Maleanov. Uite din ăsta! Și-și trase un pumn în frunte. Este dependența densității de distanța până la stea!

— Ăsta-i graficul creșterii criminalității în sectorul dumneavoastră, în ultimul trimestru.

Lui Maleanov îi pieri graiul. Iar Igor Petrovici, lăsându-și buza în jos, scârbit, continuă:

— Nici să copiați ca lumea n-ați fost în stare… De fapt n-arată așa. Uite-așa este. Și rostind aceste cuvinte, luă creionul lui Maleanov, sări din fotoliu și, punând foaia pe birou, începu s-o mâzgălească apăsând puternic și trecând pe deasupra

curbei densității o linie frântă, în timp ce bolborosea: „Uite așa… Iar aici uite-așa și nu așa…” După ce termină, rupse mina și zvârli cât colo creionul. Apoi se așeză din nou, privindu-l disprețuitor pe Maleanov. Ei, Maleanov, Maleanov, pregătirea dumneavoastră e superioară, sunteți un criminal cu experiență și acționați ca ultimul mucos…

Maleanov se uită stupefiat când la grafic, când la fața tânărului. Toate astea n-aveau nici cap, nici coadă. Nu se potrivea nimic, dar într-o asemenea măsură, încât n-avea sens nici să mai vorbești, nici să țipi, nici să taci. Propriu-zis, în astfel de situații, vorbind serios, cel mai bun lucru pe care putea să-l facă era să se trezească.

— A-ah… Dar soția dumneavoastră era în relații bune cu Snegovoi? întrebă politicos tânărul, cu o voce lipsită de nuanțe.

— În relații bune, răspunse stupid Maleanov.

— Erau la per tu?

— Știți ceva? Mi-ați stricat desenul. La urma urmei ce-nseamnă asta?

— Ce desen? se miră profund Igor Petrovici.

— Păi, graficul ăla…

— Aa… N-are importanță. Snegovoi vă vizita când nu erați acasă?

— N-are importanță, repetă Maleanov. Pentru dumneavoastră n-o fi important, spuse el adunându-și în grabă hârtiile de pe birou și îndesându-le cum se nimerea prin sertare. Stai aici, stai ca un blestemat, tragi ca la jug, pe urmă vin niște indivizi și-ți spun că n-are importanță… Bombănea el stând pe vine și adunând ciornele de pe jos.

Igor Petrovici îl privea inexpresiv, pregătindu-și grijuliu țigareta. Când Maleanov, transpirat tot, se întoarse răsuflând enervat la locul său, Igor Petrovici îl întrebă respectuos:

— Îmi permiteți să fumez?

— Fumați. Poftiți și scrumiera… Dar știți ceva? Întrebați-mă mai repede ce vă interesează. E timpul să m-apuc de lucru.

— Asta depinde numai de dumneavoastră, spuse Igor Petrovici, suflând manierat fumul prin colțul gurii, în partea

opusă lui Maleanov. Aș mai avea o întrebare: Cum îl strigați pe Snegovoi? Colonele, după nume sau după prenume?

— Cum se nimerește. Ce importanță are cum îl strig?

— Îi spuneți și colonel?

— Îi spun. Ei și?

— Foarte straniu. Igor Petrovici scutură scrumul cu grijă. Problema este că Snegovoi a primit gradul de colonel abia alaltăieri.

Frumoasă lovitură. Maleanov tăcea, simțind cum i se înroșește fața.

— Deci, de unde ați aflat că Snegovoi a primit gradul de colonel?

Maleanov dădu din umeri.

— În fine. Ce să mai zic?… M-am lăudat. N-am știut că e colonel… Sau locotenent-colonel… Pur și simplu, ieri, când am intrat la el, am observat tunica cu epoleți…

— Când ați fost ieri?

— Seara. Târziu… Am luat o carte. Uite, asta.

N-ar fi trebuit să pomenească de carte. Igor Petrovici o înșfăcă și imediat începu s-o răsfoiască, în timp ce pe Maleanov îl trecu brusc un val de transpirație rece pentru că habar n-avea ce carte era și ce trata.

— Da'n ce limbă e scrisă? întrebă neatent Igor Petrovici.

— Păi… Mormăi Maleanov, simțind pentru a doua oară valul de transpirație rece. Engleză, presupun…

— Parcă nu, spuse Igor Petrovici uitându-se pe text. Totuși sunt litere chirilice, nu latine… Aaa, păi asta-i în rusește.

Pe Maleanov îl trecu al treilea val de transpirație, dar Igor Petrovici puse doar cartea la loc, agăță ochelarii lui negri și, lăsându-se pe spate în fotoliu, începu să-l privească fix. Și Maleanov îl privea fix pe Igor Petrovici, străduindu-se să nu clipească și să nu coboare privirea. Prin cap îi treceau următoarele: a dracu' jigodie… Un jegos de căpitan Concasseur2… Uite, bă, că nu-ți spun unde-s ai noștri…

— Cu cine credeți că semăn? întrebă brusc Igor Petrovici.

— Cu un Tonton Macoute, i-o trânti Maleanov fără să stea pe gânduri.

— N-ați nimerit. Mai încercați o dată.
— Nu știu…
Igor Petrovici își scoase ochelarii și clătină din cap cu reproș.
— Rău! Foarte rău. Nu se potrivește de nici o culoare. Ce reprezentare ciudată dați organelor noastre de urmărire penală… Ca să vezi, cu un Tonton Macoute.
— Ei, și-atunci cu cine?
Igor Petrovici îl amenință cu ochelarii, dojenindu-l:
— Cu omul invizibil, spuse răspicat.
Se așternu o liniște grea, mormântală, parcă nici mașinile nu mai duduiau sub geamuri. Maleanov nu mai auzea nimic și din nou îl încercă senzația chinuitoare că trebuie să se trezească. Și dintr-o dată, în această liniște, bubui telefonul.
Maleanov tresări. Igor Petrovici la fel. După ce telefonul mai sună o dată, Maleanov, sprijinindu-se de brațele fotoliului, se ridică și îl privi întrebător pe Igor Petrovici.
— Da, da, spuse acesta. Probabil pe dumneavoastră vă caută.
Maleanov ajunse până la sofa și ridică receptorul. Era Valka Weingarten.
— Salut, astrofagule. De ce nu suni, bă, animalule?
— Nu știu dacă mă-nțelegi… N-am avut timp de asta.
— Te distrezi cu muierea?
— Mda… Nu… Ce tot spui, ce-i acolo…
— Să-mi fi trimis și mie Svetka mea prietenele ei!… Rosti invidios Weingarten.
— Mda… Bombăni Maleanov. Tot timpul simțea în ceafa privirea căpitanului Concasseur. Auzi, Valka, te sun eu mai târziu…
— Da' ce-i acolo la tine? se îngrijoră Weingarten.
— Așa… O să-ți povestesc pe urmă.
— Fetișcană?
— Nu.
— Bărbat?
— Aha.
Weingarten începu să sufle din greu în receptor.
— Auzi, coborî el vocea. Dacă vrei, vin acum la tine.
— Nu. Numai tu lipseai.

Weingarten gâfâi din nou.

— Auzi? E roșcat?

Maleanov se întoarse involuntar și se uită la Igor Petrovici. Spre marea lui mirare, acesta nu se uita la el și citea, mișcând din buze, cartea lui Snegovoi.

— Nu. Ce-i prostia asta? Las' că te sun eu mai târziu…

— Neapărat să mă suni, țipă Valka. Imediat cum pleacă.

— Bine, căzu de acord Maleanov și puse receptorul în furcă. Pe urmă se întoarse la locul său și mormăi: „pardon”.

— Nu-i nimic, nu-i nimic, zise Igor Petrovici și puse cartea de-o parte. Totuși aveți preocupări largi, Dimitri Alexeevici…

— Mda… Nu mă plâng… Bolborosi Maleanov. Drace, măcar de-aș putea să arunc o privire să văd ce carte este. Igor Petrovici! se rugă el. Dacă se poate, haideți să ne „lămurim”. Deja e aproape ora două.

— Da, bineînțeles! se agită Igor Petrovici. Se uită îngrijorat la ceas și scoase din mapă un blocnotes. Deci așa. Ieri-seară ați fost la Snegovoi. Așa e?

— Da.

— Pentru această carte?

— Mda… Maleanov se hotărî să nu mai spună nimic în plus.

— Când a fost asta?

— Târziu… Aproape de douăsprezece.

— Nu vi s-a părut că Snegovoi ar vrea să plece undeva?

— Ba da, mi s-a părut. Adică nu mi s-a părut. El singur mi-a spus că pleacă a doua zi dimineață și că-mi aduce cheile…

— Le-a adus?

— Nu. Deși s-ar putea să fi sunat la ușă și să nu fi auzit, dormeam…

Igor Petrovici își notă repede, punându-și blocnotesul pe mapa așezată pe genunchi. Acum nu se mai uita deloc la Maleanov, nici măcar când punea întrebările. Poate s-o grăbi?

— Și Snegovoi nu v-a spus unde se pregătește să plece?

— Nu. Niciodată nu mi-a spus unde pleacă…

— Aveți idee unde ar fi putut să plece?

— Păi, în general… Presupun… Pe la vreun poligon… Sau orice altceva de genul ăsta…

— V-a povestit ceva despre asta?
— Sigur că nu. Niciodată n-am discutat despre munca lui.
— Și-atunci de unde presupuneți?
Maleanov ridică din umeri. De fapt, de unde? Nu poți să explici astfel de lucruri… Era clar că omu' lucra în vreun buncăr la mare adâncime, uite fața toată arsă și mâinile… Și manierele sunt corespunzătoare… Și cam tot ce-a reieșit din discuțiile despre slujbă…
— Nu știu, spuse Maleanov. Așa mi s-a părut dintotdeauna… Nu știu.
— V-a făcut cunoștință cu vreunul dintre prietenii lui?
— Nu, niciodată.
— Dar cu soția?
— Da' ce, e însurat? Întotdeauna am crezut că e burlac sau… Ăsta. Văduv.
— Dar de ce ați crezut asta?
— Nu știu, răspunse iritat Maleanov. Intuiția.
— Sau poate soția dumneavoastră v-a spus ceva în legătură cu asta?
— Irka? Păi ea de unde să știe?
— Asta și încerc să-mi explic.
Se așternu liniștea și amândoi se fixau cu privirile.
— Nu înțeleg, spuse Maleanov. Ce vreți să vă explicați?
— De unde știa soția dumneavoastră că Snegovoi nu e însurat?
— Păi… Ăăă… Dar știa?
Igor Petrovici nu răspunse. Se uita atent la Maleanov, iar pupilele lui se dilatau și se contractau într-un mod ciudat și sinistru. Nervii lui Maleanov erau întinși la limită. I se părea că dacă va mai trece o secundă, va începe să bată cu pumnii în masă, să stropească cu salivă și în general să-și piardă mințile. Pur și simplu nu mai putea. În toată pălăvrăgeala asta se ascundea un subînțeles respingător. Totul era asemănător unui păienjeniș lipicios, în care, nu se știe de ce, nimerea mereu Irka…
— Ei bine, se hotărî Igor Petrovici, închizând blocnotesul. Deci, coniacul e aici… Arătă spre bar… Iar vodka în frigider.

Ce preferați? Chiar dumneavoastră.

— Eu?

— Da, dumneavoastră în persoană.

— Coniac, hârâi Maleanov și înghiți în sec. Gâtul i se uscase.

— Minunat! se înveseli Igor Petrovici și, ridicându-se sprinten, se îndreptă cu pași mărunți spre bar. Nici nu trebuie să merg prea departe… Aș-șaa! Deja scotocea prin bar. Aha, văd că aveți și lămâie… Oarecum uscată, dar nu mai contează… Din ce păhărele să vă servesc? Haideți să fie din astea, din cele albastre…

Maleanov îl privea derutat cum pune cu o dexteritate de invidiat paharele pe masă, cum taie felioare subțiri de lămâie și deschide sticla.

— Știți, spuse Igor Petrovici, ca să fiu sincer, lucrurile stau cam prost. Bineînțeles, totul se va soluționa la judecată, dar eu cum-necum lucrez de mai bine de zece ani și am o oarecare experiență. Întotdeauna, să știți, poți să apreciezi cât cântărește fiecare faptă. N-or să vă dea pedeapsa capitală, însă vreo cinșpe ani, ca să zic așa, vă pot garanta… Turnă coniac în păhărele, cu grijă, fără să verse o picătură. Bineînțeles, întotdeauna se pot găsi circumstanțe atenuante, dar la drept vorbind, eu nu le văd deocamdată… Nu le văd, nu le văd, nu le văd, Dimitri Alexeevici! Deci… Ridică păhărelul și înclină capul în semn de invitație.

Cu degete ca de lemn, Maleanov își luă păhărelul.

— Bine… Rosti el cu o voce străină lui. Dar totuși pot să aflu ce se-ntâmplă?

— Păi, cum să nu! exclamă Igor Petrovici. Bău, aruncă în gură o bucățică de lămâie și dădu energic din cap. Bineînțeles că puteți! Vă povestesc acum totul. Am tot dreptul.

Și povesti.

Astăzi, la ora opt dimineață, a venit mașina să-l ia pe Snegovoi la aeroport. Spre mirarea șoferului, Snegovoi nu era la intrarea blocului, așa cum făcea de obicei. După vreo cinci minute de așteptare, șoferul a urcat cu liftul și a sunat la ușa apartamentului. Nu i-a deschis nimeni, deși soneria funcționa – șoferul a auzit asta foarte bine. Atunci a ieșit din bloc și, de

la telefonul public din colț, a raportat șefului despre situația existentă. Șeful l-a sunat pe Snegovoi, dar telefonul acestuia era tot timpul ocupat. Între timp, șoferul a înconjurat blocul și a observat că toate trei ferestrele de la apartamentul lui Snegovoi sunt larg deschise, iar înăuntru lumina era aprinsă, cu toate că soarele strălucea deja. Șoferul a raportat imediat situația. Au fost trimiși oameni competenți care au deschis ușa apartamentului și l-au cercetat. S-a constatat că toate becurile erau aprinse; în dormitor, pe pat, zăcea aruncat un geamantan deschis, gata pregătit pentru un voiaj, iar Snegovoi stătea în camera lui de lucru, la birou, ținând într-o mână receptorul telefonului, iar în cealaltă un revolver Makarov. S-a constatat că Snegovoi murise, iar rana de la tâmplă fusese provocată de un foc de armă. Moartea a survenit instantaneu, probabil între orele trei și patru dimineața.

— Și ce legătură am eu cu toate astea? hârâi Maleanov.

Drept răspuns Igor Petrovici începu să povestească amănunțit cum a fost determinată curba balistică și cum au găsit într-un perete glonțul care îl străpunsese pe Snegovoi.

— Dar eu? Ce amestec am eu? întrebă Maleanov, bătându-se în piept. Până acum băuseră câte trei păhărele.

— Vă pare rău de el? Vă e milă de el?

— Sigur că-mi pare rău… Era un bărbat excepțional. Dar eu? De ce tocmai eu? În viața mea n-am ținut un pistol în mână. Sunt inapt… Din cauza vederii…

Igor Petrovici nu-l asculta. Povestea amănunțit cum specialiștii reușiseră în scurt timp să stabilească faptul că decedatul Snegovoi era stângaci și de aceea pare ciudat că s-a împușcat ținând pistolul în mâna dreaptă.

— Da, da, întări Maleanov. Arnold Palici era într-adevăr stângaci. Și eu știu asta, pot să confirm… Dar eu… Eu am dormit toată noaptea! Și apoi, de ce să-l fi omorât, ia gândiți-vă un pic!

— Atunci cine? Cine?

— De unde să știu eu? Dumneavoastră trebuie să știți cine.

— Dumneavoastră! rosti Igor Petrovici cu vocea respingătoare și insinuantă a lui Porfiri3 în timp ce îl privea

cu un singur ochi pe Maleanov prin pahărel. Dumneavoastră l-ați omorât, Dimitri Alexeevici…!

— Ce coșmar… Mormăi Maleanov neputincios. Îi venea să plângă de disperare.

Și deodată un curent ușor străbătu camera și mișcă un stor tras. Soarele orbitor îl izbi pe Igor Petrovici drept în față. Acesta închise ochii și îi feri cu palma desfăcută, se răsuci în fotoliu și se grăbi să pună pahărelul pe masă. Ceva nu era în regulă cu el. Clipea des, obrajii i se înroșiseră, iar bărbia îi tremura.

— Iertați-mă… Se scuză el cu o intonație perfect omenească. Iertați-mă, Dimitri Alexeevici… Poate că dumneavoastră… Cum oare aici…

Tăcu brusc, pentru că în camera lui Bobka ceva trosni și se risipi cu un zdrăngănit prelung.

— Ce-o mai fi și asta? întrebă încordat Igor Petrovici. Orice urmă de însuflețire pierise din vocea lui.

— Păi… Acolo e un om… Mormăia Maleanov, neavând timp să înțeleagă ce se întâmplase cu Igor Petrovici. O altă idee îi veni pe neașteptate. Știți ceva? țipă el sărind din fotoliu. Haideți. Poftim, să mergem. Acolo e prietena nevesti-mii. Ea vă va confirma!… Am dormit toată noaptea aici, n-am plecat nicăieri.

— Interesant, interesant… Prietena soției… Ia să vedem!

— Va confirma totul, bombănea Maleanov. O să vedeți acum, vă va confirma.

Fără să mai bată la ușă, năvăliră în camera lui Bobka, apoi se opriră. Camera era curată și pustie. Pe sofa nu era nici un fel de așternut. Geamantanul dispăruse, iar sub pervaz, printre cioburile ulciorului de lut (Horezm, sec. XI), stătea Kaleam cu o înfățișare nevinovată.

— Ăsta? întrebă Igor Petrovici arătându-l pe Kaleam.

— Nu, răspunse Maleanov prostește. Ăsta-i motanul nostru. Îl avem de mult… Bine, dar unde e Lidișor? se uită la cuier. Trenciul alb nu mai era acolo. Deci a plecat sau ce…?

Igor Petrovici dădu din umeri.

— Probabil. Aici nu e.

Păşind greoi, Maleanov se apropie de ulciorul spart.

— Fiară! spuse el şi îl lovi pe Kaleam după cap.

Kaleam sări într-o parte şi o şterse din cameră. Maleanov se aşeză pe vine. Ţăndări! Şi ce mai ulcior fusese…!

— Şi a înnoptat la dumneavoastră? întrebă Igor Petrovici.

— Da, răspunse abătut Maleanov.

— Când v-aţi văzut ultima dată? Astăzi?

Maleanov clătină capul.

— Ieri. Deşi, de fapt, astăzi. Noaptea. I-am dat cearşaf, pătură… Se uită în lada aşternuturilor de pat ale lui Bobka. Uite. Toate-s aici.

— Stătea de mult la voi?

— Abia ieri a venit.

— Lucrurile ei sunt aici?

— Nu le văd. Nici trenciul nu e.

— Ciudat, nu-i aşa? întrebă Igor Petrovici.

Maleanov făcu un gest de lehamite.

— Ei, şi s-o ia toţi dracii, înjură Igor Petrovici. Numai bătăi de cap cu gagicile astea. Haideţi să mai luăm câte-un păhărel.

Deodată uşa se deschise larg şi în hol…„ „. Uşa liftului, se porni motorul. Maleanov rămase singur.

A stat mult timp lângă camera lui Bobka, sprijinindu-se cu umărul de tocul uşii, fără să se mai gândească, de fapt, la nimic. De undeva apăru Kaleam. Se strecură pe lângă el, dând nervos din coadă, ieşi pe palier şi începu să lingă bucuros cimentul.

— În fine, se hotărî Maleanov şi, desprinzându-se de tocul uşii, intră în sufragerie.

Mirosea a tutun, iar pe masă stăteau părăsite trei păhărele albastre, două goale şi unul pe jumătate plin. Soarele ajunsese deja la rafturile de cărţi.

— A dispărut coniacul… Spuse Maleanov. Măi să fie!

Stătu un pic în fotoliu şi îşi goli păhărelul. Dincolo de geamuri se auzeau scrâşnete şi zgomote, iar prin uşile deschise răzbăteau dinspre palier ţipete de copii şi huruitul liftului. Mirosea a ciorbă de varză. Pe urmă se ridică, străbătu holul şi, lovindu-se de tocul uşii, ieşi împleticindu-se pe palier. Se opri

lângă apartamentul lui Snegovoi. Ușa era sigilată. Pe yală era aplicat un sigiliu mare din ceară roșie. Îl atinse ușor cu degetele și imediat își retrase mâna. Tot ce se întâmplase era adevărat: cetățeanul Uniunii Sovietice Arnold Pavlovici Snegovoi, colonel și om misterios, nu mai era în viață…”

CAPITOLUL PATRU

„. Spălă păhărelele și le puse la loc, adună cioburile din camera lui Bobka și îi dădu pește lui Kaleam. Pe urmă luă un pahar înalt, din care Bobka obișnuia să bea lapte, sparse în el trei ouă crude, fărâmiță pâine, adăugă sare și pește, amestecă totul. Nu îi era foame. Făcea totul mecanic. Și mâncă această amestecătură stând lângă geamul de la balcon, privind curtea goală, inundată de soare. Nici măcar nu s-au obosit să pună niște pomi. Măcar unul.

Gândurile lui curgeau ca un șuvoi lent. De fapt nici nu erau gânduri, doar așa, niște frânturi. Poate că astea-s noile metode de investigație, se gândi el. Revoluția tehnico-științifică și-n general. Comportamentul firesc și atacul psihic… Dar în ceea ce privește coniacul – e cumva de neînțeles. Igor Petrovici Zâkov. Sau Zâkin? Așa mi s-a prezentat sau așa scria la el în legitimație? Șarlatani! Îi trecu prin minte. Un spectacol jucat de dragul unei jumătăți de coniac…

Nu, Snegovoi a murit, asta-i clar. N-am să-l mai văd niciodată. A fost un om bun, deși uneori devenea ridicol. Totdeauna a fost împrăștiat… Mai ales ieri. Doar a sunat pe cineva… A apelat la cineva, a vrut să-i spună ceva, să-i explice, să-l prevină. Maleanov tresări. Puse în chiuvetă paharul murdar, embrionul viitorului maldăr de vase murdare. Da! formidabil cum a mai curățat Lidișor bucătăria… Totul sclipește. Iar el m-a prevenit în legătură cu Lidișor. Într-adevăr, ceva nu e-n regulă cu această Lidișor…

Maleanov ieși în hol, căută sub cuier și găsi biletul de la Irka. Nu, prostii. Totul e în ordine. Este evident scrisul Irkăi, la fel și stilul… Și-apoi, ia gândiți-vă. De ce naiba să spele vasele un ucigaș…?„ „. La Valka era ocupat. Maleanov trânti receptorul și se întinse pe sofa, băgându-și nasul în husa aspră a divanului. Nici cu Valka ceva nu mergea. O isterie, pur și

simplu. De fapt asta se cam întâmplă cu el în general. Când se ceartă cu Svetka, când cu soacră-sa… Parcă mă-ntreba ceva, cam bizar… Eh, Valka, ar fi bine să am eu grijile tale! În fond, mai bine să vină. El isteric, eu isteric, născocim noi oareșice… Maleanov formă din nou numărul, dar era tot ocupat. La naiba, cum trece timpul aiurea! Ar fi trebuit să lucrez și iar să lucrez, da' uite ce ți-e și cu porcăria asta.

Deodată cineva tuși în hol, în spatele lui. Maleanov țâșni de pe sofa. Degeaba, bineînțeles.

Nu era nimeni în hol. Nici în baie. Și nici în cămară. Verifică yala, se întoarse pe sofa și atunci observă că îi tremură genunchii. Ce dracu', m-au lăsat nervii. Iar tipu' ăsta, mai mult, m-a asigurat că seamănă cu omul invizibil. Semeni cu un limbric, băi, ochelaristule, nu cu omul invizibil! Jigodia. Formă încă o dată numărul lui Valka, apoi se lăsă păgubaș. Las' că-l sun de la Vecerovski. Numai eu sunt de vină că zboară așa timpul… Își puse o cămașă curată, verifică dacă are cheile în buzunar, închise ușa și fugi pe scări în sus.

La etajul șase, la ghena de gunoi, se săruta o pereche. Tânărul purta ochelari negri, dar Maleanov îl știa pe neisprăvitul ăsta – candidatul din partea apartamentului șaptesprezece la marea masă a analfabeților; era al doilea an de când nu intrase la nici o facultate, nu putea și nici nu dorea… Până la etajul opt nu a mai întâlnit pe nimeni. Tot timpul a avut însă impresia că acum-acum va da peste cineva. Cineva îl va înșfăca de cot și îi va șopti: „Un moment, cetățene…”. Slavă domnului, Phil era acasă. Și ca-ntotdeauna, arăta de parcă tocmai ar fi fost invitat la consulatul Regatului Unit al Țărilor de Jos, la recepția dată în cinstea sosirii reginei lor, iar peste cinci minute ar fi urmat să vină să-l ia mașina. Era îmbrăcat într-un costum crem, uluitor de frumos, purta niște mocasini inimaginabili și cravată… Cravata asta mereu îl chinuia pe Maleanov. Nu-și putea imagina cum poate cineva să lucreze acasă cu cravata pusă.

— Lucrezi? întrebă Maleanov, după ce intrară în sufragerie.

— Ca de-obicei.

— Atunci, nu te rețin mult.

— Bineînțeles. O cafea?

— Mai așteaptă. Adică nu, fie.

S-au „retras” în bucătărie. Maleanov se așeză pe scaunul lui preferat, iar Vecerovski începu „descântecele” cu ustensilele pentru cafea.

— Am să-ți fac o vieneză, spuse el fără să se întoarcă.

— Cum vrei. Ai frișcă?

Vecerovski nu răspunse. Maleanov se uită cum, sub materialul subțire, crem, omoplații se agitau energic.

— A fost vreun anchetator pe la tine? întrebă Maleanov.

Omoplații se opriră pentru un moment. Apoi, pe deasupra umărului cocârjat, apăru încet, întorcându-se, o față prelungă, pistruiată, cu nasul pleoștit și cu sprâncenele roșcate ridicate în sus, dincolo de marginea ochelarilor cu ramă de baga.

— Iartă-mă… Cum ai spus?

— Am întrebat dacă a fost vreun anchetator pe la tine, astăzi.

— De ce tocmai un anchetator? întrebă Vecerovski.

— Pentru că s-a împușcat Snegovoi. La mine au venit deja.

— Cine e Snegovoi ăsta?

— Păi, ăla… Tipul care stătea vizavi de mine. Rachetistul.

— Aha…

Vecerovski se întoarse din nou și începu să-și miște iar omoplații.

— Da' ce, nu-l știai? Credeam că v-am făcut cunoștință.

— Nu. Din câte țin eu minte, nu.

La bucătărie mirosea îmbietor a cafea. Maleanov se așeză mai comod. Să-i povestesc sau nu merită? În această bucătărie aromată, sclipitoare și răcoroasă, deși soarele era orbitor, unde toate erau la locul lor și fiecare lucru era de cea mai bună calitate, la nivel mondial sau poate chiar mai sus, aici toate evenimentele nopții și zilei trecute păreau sălbatice, caraghioase, neadevărate… Chiar josnice.

— Știi bancul cu doi cocoși? întrebă Maleanov.

— Cu doi cocoși? Eu știu unul cu trei cocoși. Absolut idiot. Cules de la coarnele plugului.

— Ba nu. Cu doi! Nu-l știi?

Și i-a spus bancul cu doi cocoși. Vecerovski nu a reacționat nicicum. Ai fi putut să crezi că nu i-a spus un banc, ci i-a formulat o problemă serioasă – atât de concentrat și gânditor arăta, când așeză în fața lui Maleanov ceșcuța cu cafea, bolul plin cu frișcă și farfurioara cu dulceață. Apoi își turnă și lui o ceșcuță, se așeză vizavi, își înmuie buzele în cafea și rosti într-un final:

— Minunat. Dar nu referitor la bancul tău. Asta-i despre cafea.

— Am bănuit eu, spuse mâhnit Maleanov. Un timp au savurat în tăcere „vieneza".

Pe urmă Vecerovski spuse:

— Ieri m-am gândit puțin la problema ta… N-ai încercat să folosești funcția lui Hardwig?

— Știu, știu. Am ajuns și singur aici.

— A ieșit?

Maleanov împinse la o parte ceașca goală.

— Ascultă, Phil. Ce mama dracului ai cu funcția lui Hardwig? Mi-e capul ca o elice și tu…„ „. Tăcu un minut, mângâindu-și cu două degete pomeții bine bărbieriți, iar pe urmă declară:

— Să privim moartea în față. Singuri n-am putut, ne-a legat la ochi și ne-a dus spre ea… Și adăugă: „săracul".

Nu era clar la cine se referea.

— Pot să-nțeleg totul, spuse Maleanov. Dar anchetatorul ăsta…

— Mai vrei cafea? îl întrerupse Vecerovski.

Maleanov scutură din cap, iar Vecerovski se ridică.

— Atunci hai să mergem la mine în cameră.

Au intrat în cabinetul de lucru. Vecerovski se așeză la biroul complet pustiu, cu o singură foaie de hârtie la mijloc, scoase din sertar o agendă cu sistem mecanic, apăsă pe un butonaș, citi ceva și formă un număr de telefon.

— Anchetatorul principal Zâkin, rosti el cu o voce calmă, de șef. Așa v-am și spus. Zâkov. Igor Petrovici. În misiune? Vă mulțumesc. Puse receptorul în furcă. Anchetatorul principal Zâkov este în misiune, îi comunică lui Maleanov.

— Mi-a băut coniacul la gagici, nu în timpul misiunii, mormăi Maleanov.

Vecerovski își mușcă buza.

— N-are importanță. Important e că există.

— Bineînțeles că există! Doar mi-a arătat legitimația! Sau crezi că erau hoți?

— Puțin probabil…

— Așa cred și eu. Să însceneze așa o comedie pentru o sticlă de coniac… Mai ales că alături era și-un apartament sigilat…

Vecerovski aprobă, dând din cap.

— Iar tu îmi vorbești de funcția Hardwig! îi reproșă Maleanov. Mai poate fi vorba de muncă? Te pomenești c-ajungi și-n lagăr…

Vecerovski își ațintă asupra lui privirile roșcate.

— Dima, nu te-a surprins că Snegovoi s-a interesat de lucrarea ta?

— Și-ncă cum! Niciodată n-am vorbit de lucrările noastre…

— Și ce i-ai povestit?

— Păi… În general… De fapt, n-a intrat în amănunte.

— Și ce-a spus?

— N-a spus nimic. Eu cred că a rămas dezamăgit. „Unde dai și unde crapă…”, așa s-a exprimat.

— Poftim?

— Unde dai și unde crapă…

— Și asta ce vrea să-nsemne?

— O fi vreun citat luat din clasici… În sensul că în curte îmi crește un soc și la Kiev am un unchi…

— Aha! Vecerovski clipi gânditor din genele-i lungi de rumegătoare, pe urmă luă de pe pervaz o scrumieră ireal de curată, scoase din sertar o pipă, săculețul cu tutun și începu s-o umple. Aha! Unde dai, da' unde crapă?… Asta-i bună. Trebuie s-o ținem minte.

Maleanov aștepta nerăbdător. Avea încredere în Vecerovski, pentru că era înzestrat cu un creier total neomenesc. Maleanov nu cunoștea un alt om care, din ansamblul faptelor date, să fie capabil să tragă concluzii atât de neașteptate.

— Ei? îndrăzni Maleanov.

Vecerovski își umpluse deja pipa, iar acum, încântat, pufăia tacticos din ea. Pipa hârâia încetișor. Vecerovski, trăgând un fum, spuse:

— Dima… Ult… De joi până acum cât ai înaintat propriu-zis cu lucrarea? Mi se pare că joi… Ult… Am vorbit ultima dată…

— Păi, ce importanță are? se enervă Maleanov. Ce naiba, nu-mi arde de asta acum…

Vecerovski nici nu-l luă în seamă, privindu-l la fel cu ochii săi roșcați pe Maleanov, pufăind din pipă. Ăsta era Vecerovski. Pusese o întrebare, iar acum aștepta răspunsul. Maleanov cedă. Avea mare încredere în Vecerovski. Știa el ce e important și ce nu.

— Nu mi-a mers rău, spuse el și începu să povestească cum a reușit să reformuleze problema și s-o aducă întâi la ecuația în formă vectorială, apoi la forma diferențială; cum a început să se contureze imaginea fizică, cum a ajuns la M-cavități și cum ieri i-a venit ideea să folosească transformarea Hardwig.

Vecerovski îl asculta foarte atent, neîntrerupându-l și nepunându-i întrebări și numai o singură dată, când Maleanov, emoționat, luă foaia singuratică de pe birou și încercă să scrie pe dosul ei, îl opri și-l rugă: „în cuvinte, în cuvinte”.

— Dar n-am mai avut timp să fac ceva din toate astea, încheie Maleanov posomorât. Mai întâi au început telefoanele alea stupide, apoi a apărut tipul de la casa de comenzi…

— Nu mi-ai povestit nimic despre asta, îl dojeni Vecerovski.

— Da' n-are absolut nici-o legătură cu problema, spuse Maleanov. Cât au tot sunat telefoanele, cum-necum am mai lucrat, dar pe urmă a apărut această Lidișor și totul s-a dus de râpă…

Vecerovski se ascunsese de tot în clăbucii fumului aromat, dulceag, de miere:

— Nu-i rău, nu-i rău, se auzi vocea lui înfundată. După cum văd, te-ai oprit în locul cel mai interesant…

— Nu m-am oprit. M-au oprit.

— Mda, aprobă Vecerovski.

Maleanov se lovi peste genunchi, cu pumnii.

— Drace, ce-aș mai lucra acum! Iar eu nu pot să mă concentrez! Tresar la fiecare foșnet din propriul apartament și, în plus, această perspectivă drăguță: 15 ani.

Strecură nu o dată în discuții acești cincisprezece ani, tot așteptând ca Vecerovski să-i spună: „Ce tot îndrugi acolo? Ce cincisprezece ani? E o neînțelegere evidentă…”, dar Vecerovski nu a zis nimic nici de data asta. În schimb, începu o serie lungă și plictisitoare de întrebări cu privire la telefoanele primite de Maleanov: când au început (exact), ce voiau (măcar câteva exemple concrete), cine suna (bărbat? Femeie? Copil?). Când Maleanov îi povesti de telefoanele lui Weingarten păru mirat și tăcu un timp. Pe urmă începu din nou. Ce răspunsese Maleanov la telefon? Dacă a răspuns întotdeauna? Ce i-au spus cei de la deranjamente? printre altele, doar acum Maleanov își aminti că apelurile greșite au încetat doar după ce-a făcut a doua reclamație la deranjamente… Dar nu reuși să-i spună lui Vecerovski, pentru că-și mai aminti ceva.

— Auzi, stai un pic, se însufleți el. Am uitat complet. Când a sunat ieri, Weingarten m-a întrebat dacă îl cunosc pe Snegovoi.

— Serios?

— Da. I-am spus că îl cunosc.

— Și el?

— Iar el mi-a spus că nu-l cunoaște… Da' nu asta-i problema. Tu ce zici de coincidența asta? Sau cum? E cumva o coincidență stranie…

Vecerovski tăcu o vreme, pufăind din pipă, apoi o ținu între-ale lui. Ce poveste mai e și asta cu casa de comenzi? Mai detaliat… Cum arăta tipul? Ce-a spus, ce-a adus, ce-a rămas din ce-a adus?… Cu această sâcâitoare anchetă reuși să-l deprime pe Maleanov, pentru că acesta nu înțelegea ce legătură are Vecerovski cu nenorocirile lui. Pe urmă Vecerovski tăcu în sfârșit și începu să-și scormonească pipa. Mai întâi Maleanov așteptă, apoi începu să-și imagineze cum la el vine o trupă de patru gealați, toți precum unul, cu ochelari negri, cum scotocesc prin apartament și smulg

tapetul, cercetând totul, cum nu-l credeau și apoi îl răpeau…

Maleanov își trosni degetele și mormăi abătut:

— Ce-o să fie? Ce-o să fie…?

Vecerovski îi răspunse imediat:

— Cine știe ce ne-așteaptă? Cine știe ce-o să fie? Poți să fii și puternic, poți să fii și ticălos, moartea tot o să vină și o să ne execute. Nu trebuie să ne uităm în viitor4.

Maleanov înțelese că asta-i poezie, numai pentru că Vecerovski, terminând, începu să râdă înfundat, ceea ce însemna mulțumire. Probabil că tot așa hohoteau și marțienii lui Wells după ce se săturau cu sânge omenesc. Și Vecerovski tot așa hohotea când îi plăceau poeziile pe care le citea, încât puteai crede că satisfacția pe care o simțea de la poeziile bune era pur și simplu fiziologică.

— Hai sictir, se enervă Maleanov.

Și atunci Vecerovski rosti a doua tiradă, de data asta în proză:

— Când mi-e rău, muncesc. Când am neplăceri, când mă cuprinde ipohondria, când viața mă plictisește, mă așez la lucru. Probabil că există și alte rețete, dar nu le cunosc. Sau nu-mi ajută. Vrei sfatul meu? Poftim! Treci la muncă. Slavă Domnului, unor oameni ca noi nu le trebuie pentru lucru decât hârtie și creion…

Să zicem că Maleanov știa toate astea și fără el. Din cărți. Numai că Maleanov era altfel. Putea să lucreze numai atunci când avea sufletul ușor și nu-l stânjenea nimic.

— Ajutor de la tine… Mai bine îl sun pe Weingarten… Totuși e straniu că a întrebat de Snegovoi…

— Desigur, fu de acord Vecerovski. Dar dacă nu ți-e greu, ia telefonul în altă cameră.

Maleanov luă aparatul și se duse în camera alăturată.

— Dacă vrei, poți să rămâi la mine, îl auzi pe Vecerovski. Hârtie am, îți dau și cu ce să scrii…

— Bine. Vedem noi…

Acum Weingarten nu răspundea. Maleanov așteptă vreo zece apeluri, sună din nou, așteptă iar vreo zece apeluri și închise. Așa. Ce era de făcut? Desigur, ar fi putut rămâne aici. Liniște,

răcoare. În fiecare cameră, aer condiționat. Nu se aud remorcile și scrâșnetul frânelor, fiindcă geamurile dau în curtea interioară. Dintr-odată înțelese că nu asta-i important. Pur și simplu îi era frică să se întoarcă acasă. Ca să vezi! Mai mult decât orice pe lume îmi iubesc casa și tocmai aici mi-e frică să mă întorc. Ei, nu, se înverșună el. Să n-așteptați asta de la mine.

Maleanov luă hotărât telefonul și îl duse la locul lui. Vecerovski stătea și privea foaia lui singuratică, punctând-o ușor cu Parkerul luxos. Foaia era pe jumătate plină de simboluri pe care Maleanov nu le înțelegea.

— Am plecat, Phil.

Vecerovski își ridică fața roșcată spre el.

— Sigur că da… Mâine am examen, iar astăzi sunt toată ziua acasă. Sună-mă sau vino.

— Bine, spuse Maleanov.

Coborî încet scara, n-avea unde se grăbi. Acum mă duc să-mi fac un ceai tare, mă instalez la bucătărie, Kaleam va sări pe genunchii mei și mă voi uita la el, sorbind ceai. Voi încerca în sfârșit să revin la realitate și să mă gândesc în liniște la toate astea… Ce păcat că n-am televizor, aș fi stat toată seara în fața cutiei și m-aș fi uitat la cine știe ce idioțenie… Vreo comedie sau un meci de fotbal… O să fac niște pasiențe, cu toate că de mult n-am mai jucat pasiențe…

Coborî până la etajul lui, pipăindu-și cheile în buzunar, dădu colțul și se opri. Inima i se prăbuși undeva în stomac și începu să lovească acolo, ritmic, rar, ca un ciocan pneumatic. Așa deci… Ușa de la apartamentul lui era întredeschisă.

Se apropie în vârful picioarelor de ușă și începu să asculte. În apartament era cineva. O voce necunoscută de bărbat mormăia ceva și îi răspundea o voce străină de copil…”

CAPITOLUL CINCI

„. Un bărbat necunoscut stătea pe vine și aduna cioburile unui pahar. În bucătărie mai era un băiețel de vreo cinci anișori. Ședea pe un taburet, lângă masă, cu palmele sub fund, și, legănându-și picioarele, privea cum individul strângea cioburile.

— Auzi, tăticu', țipă agitat Weingarten, văzându-l pe Maleanov. Pe unde te-ai topit?

Obrajii lui enormi erau invadați de o roșeață vineție, ochii negri ca măslina îi străluceau, părul negru și sârmos stătea zbârlit. Era clar că luase deja ceva la bord. Pe masă stătea o Stolychnaya-export, pe jumătate goală, alături de alte delicatese ale casei de comenzi.

— Liniștește-te și nu pune la inimă, continuă Weingarten. Încă nu ne-am atins de icre. Te-am așteptat.

Bărbatul care aduna cioburile se ridică. Era chipeș, înalt, cu barbă norvegiană, început de burtă. Zâmbea stânjenit.

— Deci așa… Rosti Maleanov în timp ce intra în bucătărie, simțind cum inima i se ridică din stomac și revine la locul ei. Casa mea, cetatea mea. Parc-așa se spune, nu?

— E luată cu asalt, tăticu', urlă Weingarten. Ia zi, de unde ai așa o vodcă? Da' haleala?

Maleanov întinse mâna chipeșului, el procedă la fel, dar ținea în palmă cioburile adunate. Apăru o mică stânjeneală plăcută.

— Noi… Aici… Ne-am gospodărit și fără dumneavoastră, se fâstâci el. Sunt vinovat…

— Prostii. Fleacuri. Aruncați-le aici în găleată…

— Nenea e laș, rosti răspicat băiețelul.

Maleanov tresări. Cred că și ceilalți la fel.

— Ei, ei, mai încetișor… Chipeșul îl mustră nehotărât cu degetul.

— Măi copile! se răsti Weingarten. Doar ai primit o ciocolată. Atunci stai și îndoapă-te. Ia nu te mai băga.

— De unde-ai mai scos că sunt laș? întrebă Maleanov în timp ce se așeza. De ce mă necăjești?

— Nu te-am necăjit, spuse băiețelul, privindu-mă ca pe-un animal rar. Te-am definit…

Între timp, străinul se eliberă de cioburi, își șterse palma cu batista și îmi întinse mâna.

— Zahar, se prezentă el.

Ne-am strâns mâinile protocolar.

— Hai, la treabă, la treabă! ne zori Weingarten, frecându-și

mâinile preocupat. Mai adu două pahărele…

— Ascultați, băieți, spuse Maleanov. Nu vreau să beau vodcă.

— Bea vin, admise Weingarten. Mai ai acolo încă două sticle din ăla alb…

— Nu, mai bine coniac. Zahar, scoateți vă rog din frigider icrele și untul… De fapt, scoateți tot ce găsiți pe-acolo. Vreau să halesc.

Maleanov deschise barul, înșfăcă pahărelele și coniacul, se strâmbă scoțând limba în direcția fotoliului unde stătuse Tonton Macoute și se întoarse la bucătărie. Masa era plină de bunătăți. Am să mă îndop și-am să mă-mbăt, se gândii cu o înverșunare veselă. Ce bine că au venit băieții…

Dar totul se întâmplă altfel decât plănuisem. Abia băusem ceva și, mârâind de plăcere, începusem un sandviș gigantic cu icre, că Weingarten îmi spuse cu o voce complet lucidă:

— Ei, și-acum, tăticu', povestește-ne ce s-a întâmplat cu tine.

Maleanov înecat.

— De unde-ai mai scos-o…?

— Uite ce, se răți oi Weingarten, încetând să mai strălucească ca o clătită bine unsă. Suntem aici trei inși și cu fiecare dintre noi s-a întâmplat ceva. Așa că nu te mai jena. Ce ți-a zis roșcovanul ăla?

— Vecerovski?

— Nu, ce legătură are Vecerovski? A venit la tine un omuleț, unu' roșcovan ca focul, îmbrăcat într-un costum negru, te sufocai numai când îl vedeai. Ce ți-a zis?

Maleanov mușcă din sandviș, atât cât să-și umple gura, și începu să mestece fără să-i simtă gustul. Se uitau toți trei la el. Zahar îl privea stânjenit, zâmbind timid și mutându-și mereu privirea. Weingarten își holba ochii furios, pregătindu-se să țipe din nou. Iar băiețelul, ținând în mână ciocolata înmuiată, se întinsese spre Maleanov de parcă ar fi vrut să intre în gura lui.

— Măi băieți, se hotărî în fine Maleanov. Ce roșcovan? Aici n-a venit nici un roșcovan. La mine a fost mult mai rău.

— Hai, zi odată, se precipită Weingarten.

— Da' ce, sunt obligat să povestesc? se indignă Maleanov. Nu fac nici un secret din asta, dar vreau să știu ce joc mai e și ăsta. Mai bine istorisește-ne tu! Ar fi interesant de altfel de aflat de unde știi că s-a întâmplat ceva cu mine.

— Povestește-ne, pe urmă am s-o fac și eu, se încăpățână Weingarten. O să ne povestească și Zahar.

— Atunci faceți-o voi mai întâi, spuse Maleanov, pregătindu-și nervos alt sandviș. Voi sunteți doi, iar eu singur.

— Tu să vorbești, ordonă băiețelul și își înfipse degetul în Maleanov.

— Hei, mai încet, mai încet… Șopti Zahar, fâstâcindu-se complet.

Weingarten râse scurt.

— E al dumneavoastră? îl întrebă Maleanov pe Zahar.

— Cred că da, răspunse ciudat Zahar, și își plecă privirea.

— E al lui, al lui, se grăbi Weingarten. De fapt și asta e o parte din povestea lui. Hai, Mitka… Nu mai face nazuri…

Îl zăpăciră complet pe Maleanov. Puse sandvișul de-o parte și începu să povestească. De la începutul începutului, de la apelurile telefonice. Și când povestești din nou, la interval de două ore, aceeași istorie înfricoșătoare, fără să vrei începi să găsești în ea și părți amuzante. Maleanov își dădu singur seama cum se aprinsese. Weingarten râdea tot timpul, dezvelindu-și caninii gălbui și puternici, iar Maleanov pur și simplu își propusese drept țel al vieții ca Zahar Chipeșul să râdă și el. Nu reuși însă. Zahar zâmbea pierdut și cam jalnic. Când Maleanov ajunse la sinuciderea lui Snegovoi le pieri complet buna dispoziție.

— Minți! explodă Weingarten.

Maleanov se scutură.

— Așa cum ai auzit… Până și ușa e sigilată. N-ai decât să controlezi…

Weingarten tăcu un timp, bătând pe masă darabana cu degetele-i groase, iar obrajii îi tresăreau în ritmul ei. Se ridică apoi brusc, zgomotos și fără să mai privească în jur se strecură printre băiețel și Zahar, îndreptându-se greoi spre ieșire. Se auzi pocnetul yalei și în apartament pătrunse un ușor miros de

ciorbă de varză.
— Off… Off. Off. Se plânse deznădăjduit Zahar.
Și imediat băiețelul îi întinse ciocolata linsă și îi ordonă:
— Mușcă!
Zahar mușcă supus și începu să mestece. Se auzi trântindu-se ușa de la intrare. Weingarten se furișă absent la locul lui și, aruncându-și niște vodcă în pahar, mormăi răgușit:
— Mai departe…
— Ce să fie mai departe? După aceea am trecut pe la Vecerovski… Ce vreți, gagiii au șters-o, am plecat și eu… Și uite, abia acum m-am întors.
— Da' roșcovanul? se precipită Weingarten.
— Ți-am mai spus o dată, cap de măgar! N-a existat nici un roșcat!
Weingarten și Zahar schimbară priviri.
— Bine, să admitem, spuse Weingarten. Da' cu gagica aia a ta… Lidișor… Nu ți-a făcut nici o propunere?
— Păi… Cum să-ți zic… Maleanov zâmbi stângaci… Dac-ar fi… Dacă aș fi vrut cu adevărat…
— Sictir, imbecilule! Nu la asta m-am referit!… În fine, s-o lăsăm… Și cum e cu anchetatorul penal?
— Știi ce, Valka? Ți-am povestit tot așa cum a fost și mai du-te dracului. Pe onoarea mea, e al treilea interogatoriu pe ziua de azi…
— Valka, interveni nehotărât Zahar. Poate că aici a fost într-adevăr altceva?
— Lasă tăticu', se strâmbă Weingarten. Cum adică altceva? Omu' lucra și nu-i dădeau pace. Ce altceva? De fapt, mi l-au și numit!
— Cine m-a numit? întrebă Maleanov, presimțind noi neplăceri.
— Vreau pipi, interveni hotărât băiețelul.
Toți ochii se ațintiră asupra lui. Iar el îi privi pe toți la rând, se dădu jos de pe taburet și îl repezi pe Zahar:
— Să mergem.
Zahar zâmbi vinovat, spuse „Ei, hai să mergem…” și intrară la WC. Se auzi cum îl goniră pe Kaleam de pe scaunul

closetului.

— Cine m-a numit? repetă întrebarea Maleanov. Ce mai e și asta?

Weingarten, aplecându-și capul, trăgea cu urechea la ce se întâmplă în W. C.

— A intrat la apă Gubari, rosti cu o satisfacție mohorâtă. Și-ncă cum!

Ceva se răsuci în creierul lui Maleanov, ca într-un clei.

— Gubari?

— Păi, da. Zahar. Știi, ulciorul nu prea merge de multe ori…

Maleanov își aminti.

— E rachetist?

— Cine, Zahar? se miră Weingarten. Nu, puțin probabil… Deși acum lucrează la un proiect…

— Militar?

— Păi, știi tu, toate proiectele astea sau altele…

— Eu întrebam despre Zahar.

— A, nu. E maistru, mâini de aur. Confecționează „purici” cu comandă electronică. Însă nu asta e nenorocirea. El e omul care-și tratează cu multă măsură și chibzuință dorințele. Astea sunt propriile lui cuvinte. Ia aminte, tăticu'! Ăsta-i adevărul adevărat…

Băiețelul apăru din nou în bucătărie și se cățără pe un taburet. Intră și Zahar. Maleanov îi spuse:

— Știi, Zahar. Am uitat să-ți spun. Însă abia acum mi-am amintit. Snegovoi a întrebat de tine…

Și pentru prima oară în viață Maleanov văzu cum se poate albi un om văzând cu ochii. Adică să devină alb ca hârtia.

— De mine? murmură Zahar.

— Da… Ieri-seară… Maleanov se sperie. Nu se așteptase la asemenea reacție.

— Ce, îl cunoșteai? îl întrebă șoptit Weingarten pe Zahar.

Acesta aprobă tăcut, dând din cap, încercă să ia o țigară, risipi jumătate din pachet și începu grăbit să le adune. Weingarten tuși și mormăi: „Treaba asta, tăticilor, ar trebui…” și începu să-și toarne în pahar. Și atunci izbucni băiețelul:

— Ce să zic! Nici asta nu înseamnă nimic.

Maleanov tresări din nou, iar Zahar se îndreptă brusc și începu să-și privească fiul cu o oarecare speranță.

— E pur și simplu o întâmplare, continuă băiețelul. Luați cartea de telefon și-o să găsiți vreo opt de Gubari…„ „. Maleanov îl știa încă din a șasea. S-au împrietenit în clasa a șaptea și până la sfârșitul școlii au rămas colegi de bancă. Weingarten nu s-a schimbat pe măsură ce-au trecut anii, doar și-a mărit gabaritul. Totdeauna era vesel, mâncăcios, gras, colecționa mereu câte ceva – ba timbre, ba monede, ba ștampile poștale sau etichete de sticle. Într-un timp, când era deja biolog, și-a pus în gând să colecționeze excremente, pentru că Jenka Sidorțev îi adusese din Antarctida unele de balenă, iar Sanea Jitniuk altele de om, din Panjakent, dar nu din cele obișnuite, ci pietrificate, secolul nouă. Veșnic îi plictisea pe cei din jur, cerându-le mărunțiș și încercând să găsească ceva mai aparte. Și veșnic înhăța scrisori străine, cerșea plicuri cu ștampile.

Cu toate astea știa foarte bine ce are de făcut. La IOCPAS-ul5 unde lucra, era de mult șef de colectiv, fusese ales membru a vreo douăzeci de comisii diferite, atât din țară cât și de peste hotare, pleca mereu în străinătate la tot felul de congrese și, în general, putea fi considerat aproape doctor în științe. Dintre toate cunoștințele sale, cel mai mult îl respecta pe Vecerovski, pentru că acesta era laureat, Valka tremurând tot numai la gândul că ar putea primi acest titlu. Îi povestise de-o sută de ori lui Maleanov cum o să-și pună medalia și o să meargă astfel la întâlniri. Și mereu a fost un palavragiu. Povestea strălucitor și cele mai normale evenimente cotidiene erau transformate în drame î la Graham Greene sau, să zicem, Le Carre. Mințea însă foarte rar, deși poate părea straniu, și se rușina foarte tare când era prins cu minciuna. Irka nu-l plăcea, nu se știa de ce, aici era cumva o taină. Avea Maleanov o bănuială, cum că în anii tinereții, când nu se născuse încă Bobka, Weingarten încercase să-i facă curte Irkăi și ceva-ceva nu a mers la ei. Trebuie spus că în ceea ce privește curtarea, Weingarten era meseriaș și nu unul oricare, slinos sau libidinos, ci unul vesel și energic, tot timpul pregătit pentru

victorie sau înfrângere. Pentru el fiecare rendez-vous era o aventură, indiferent cum se termina. Svetka, o femeie deosebit de frumoasă, dar melancolică, de mult îl lăsase în apele lui, mai ales că Weingarten o iubea nebunește și se bătea permanent prin locurile publice din cauza ei. De altfel îi plăcea să se bată, iar ca să mergi cu el prin restaurante era o adevărată pedeapsă… Într-un cuvânt, își trăia viața vesel, norocos, fără prea mari zbuciumări.

Evenimentele stranii au început să apară încă de-acum două săptămâni, când o serie de experiențe, începute încă de anul trecut, au dat rezultate cu caracteristici complet neașteptate și chiar senzaționale. („Voi, tăticilor, n-aveți cum să înțelegeți: experiențele sunt legate de transcriptaza reversibilă: adică RNA-dependent și DNA-polimeraza, într-un cuvânt revertaza, o enzimă componentă a onco-virușilor. Drept să vă spun, miroase a premiu Nobel"). În laboratorul lui, nimeni în afară de Weingarten n-a putut să-și dea seama de valoarea acestor rezultate. Cum se întâmplă de obicei, majorității nici nu i-a păsat, iar unele „entități" creatoare au crezut pur și simplu că această serie de experiențe a fost ratată. Mai mult decât atât. Era vară și toți erau cu gândul numai la concediu. Normal, Weingarten nu aprobă nici un concediu, izbucni și un mic scandal, șicane, sindicat, comitetul de partid. Și-n toiul acestor „reprezentații", la una din ședințe lui Weingarten i se comunică semioficial că circulă un fel de opinie cu privire la posibilitatea numirii tovarășului Weingarten Valentin Andreevici în funcția de director al unui centru biologic ultramodern, a cărui construcție se va încheia acum în orașul Dobroliubov.

Auzind această înștiințare, Weingarten Valentin Andreevici simți cum i se învârte capul, dar totuși realiză ce înseamnă această funcție de director, în primul rând, că totul e doar o cioară de pe gard care nu se știe când și dacă va deveni vreodată vrabia din mână, în al doilea rând, și că, în al treilea rând, îl va scoate din activitatea de creație pentru cel puțin un an și jumătate, poate chiar doi. Și-apoi, tăticilor, premiul Nobel rămâne premiul Nobel.

De aceea, deocamdată, promise că se va mai gândi și se întoarse în laborator, la enigmatica lui transcriptază reversibilă și la micul lui scandal de nestins. N-au trecut nici două zile că a și fost chemat la academicianul-șef care, întrebându-l de munca lui zilnică („Mi-am ținut limba în frâu, tăticilor, eram extrem de rezervat…"), i-a propus să lase de-o parte această aiureală îndoielnică și să se ocupe de tema cutare și cutare, care are o însemnătate deosebită pentru economia națională, ce promitea incalculabile bunuri materiale și spirituale; pentru asta, el, academicianul-șef, își punea capul.

Încă amețit de aceste perspective apărute din senin, Weingarten avu imprudența să se laude acasă și nu pur și simplu acasă, ci chiar în fața soacrei sale, pe care el o numea „carando", pentru că într-adevăr aceasta era căpitan în rezervă, rangul doi. Cerul se întunecă deasupra lui. („Tăticilor, începând din acea seară casa mea s-a prefăcut într-un joagăr de tăiat bușteni. Mă „despicau„ mereu și-mi cereau să fiu imediat de acord fără să emit nici o condiție.")

Între timp însă, în pofida scandalului, laboratorul continua să producă rezultate unul mai uimitor decât celălalt. Și deodată, lui Weingarten îi muri o mătușă, o rudă foarte îndepărtată din partea tatălui. Respectând cerințele testamentului, Weingarten găsi în podul casei acelei mătuși, în orașul Kavgolov, o ladă plină cu monede sovietice, ieșite din circulație din '61. Ar fi trebuit să-l cunoaștem bine pe Weingarten ca să înțelegem că, din momentul în care a găsit această ladă, nu l-a mai interesat nimic altceva în viață, nici măcar viitorul premiu Nobel. S-a încuiat în casă și timp de patru zile a scotocit conținutul lăzii, surd la telefoanele primite de la institut și la cuvântările tăioase ale „carando-ului". În ladă găsise niște „bucăți" admirabile. Ce minunății!

Dar nu asta era problema.

Când termină cu monedele și se întoarse la laborator, era evident că descoperirea fusese deja făcută. Rămăseseră, bineînțeles, o mulțime de neclarități ce trebuiau finisate, mai era mult de muncă. Însă nu mai încăpea îndoială: descoperirea

își scosese capul din găoace. Weingarten începu să alerge ca ieșit din minți: termină cu toate scandalurile din laborator, în douăzeci și patru de ore izgoni „carando-ul”, împreună cu fetele, la țară, contramandă toate rendez-vous-urile și doar atunci se închise în locuința lui pentru a da ultima lovitură, cea hotărâtoare. Venise însă ziua de alaltăieri.

Acum două zile, Weingarten abia se întorsese de la serviciu, când în apartament apăru chiar acel roșcovan, un omuleț roșu-arămiu, cu o fețișoară palidă, încorsetat într-un costum negru cu o croială demodată. Ieșise din camera copiilor și, până când Weingarten deschise și închise gura în tăcere, el se așeză degajat în fața lui, pe marginea mesei, și începu să vorbească.

Fără nici o introducere, îi spuse că de multă vreme o civilizație extraterestră urmărește atent și cu îngrijorare activitatea științifică a lui Weingarten; că ultima lucrare a deja menționatului Weingarten îi îngrijorează foarte mult; că el, omulețul roșcovan, este împuternicit să-i propună lui Weingarten V. A. Să abandoneze imediat această lucrare, iar toate materialele să fie distruse.

N-aveți nevoie să știți de ce și pentru ce vă cerem asta, a continuat roșcovanul. Rețineți, însă, că noi am încercat să luăm măsuri ca totul să decurgă normal, în nici un caz să nu considerați niște simple întâmplări propunerea pentru postul de director, găsirea altei teme pentru viitor, descoperirea lăzii cu monede și chiar micul scandal din laborator. Am încercat să vă oprim, dar n-am reușit decât să vă frânăm și asta pentru puțin timp, astfel încât am fost nevoiți să luăm această măsură extremă, care este vizita de față. Trebuie spus însă că toate propunerile rămân valabile și sunteți liber s-o alegeți pe oricare dintre ele, dacă cererea noastră va fi îndeplinită. Mai mult decât atât, în acest caz vă putem satisface, lesne de înțeles, și micile dumneavoastră dorințe ce decurg din slăbiciunea caracteristică firii omenești. Și drept aconto, dați-mi voie să vă înmânez acest cadou.

Cu aceste cuvinte, roșcovanul a înșfăcat chiar din aer și l-a aruncat apoi pe masă un pachet gros, care s-a dovedit mai

târziu a fi plin cu timbre uluitoare, a căror valoare totală nici un filatelist neprofesionist nu și-ar putea-o imagina.

Weingarten, a continuat roșcovanul, nu trebuie să vă închipuiți că sunteți singurul pământean ce a intrat în atenția supercivilizației. Printre cunoștințele dumneavoastră există cel puțin trei oameni a căror activitate este suprimată în momentul de față.

El, omulețul roșcovan, putea să-l numească pe Maleanov Dimitri Alexeevici – astronom, pe Gubari Zahar Zaharovici – inginer și pe Snegovoi Arnold Pavlovici – fizician-chimist. Lui Weingarten V. A. I se acordau trei zile de gândire începând din acest moment, după care supercivilizația o să considere că are dreptul să apeleze la înfricoșătoarele „măsuri de gradul trei".

— Și până când mi-a spus toate astea, continuă Weingarten holbându-și îngrozitor ochii și scoțându-și bărbia înainte, eu, tăticilor, nu mă gândeam decât la un singur lucru: cum a intrat viermele ăsta în apartament fără chei. Ușa era zăvorâtă. O fi fost gagiul Svetkăi, mă gândeam, și nu mai rezistase sub pat? Ehe, îmi spuneam, să vezi ce te sparg acum… Și-n timp ce mă gândeam la toate astea, jivina roșcată și-a terminat cuvântarea și… Weingarten făcu o pauză de efect.

— A zburat pe geam, strecură printre dinți Maleanov.

— Da, uite! Weingarten, fără să se jeneze de copil, făcu un gest obscen. N-a zburat nicăieri. Pur și simplu a dispărut!

— Valka… Îl amenință Maleanov.

— Dacă-ți spun, bătrâne. Uite-așa, stătea în fața mea, pe masă… Tocmai mă pregăteam să-i sparg mutra fără să mă ridic… Și dintr-odată, nu mai e! Știi, ca-n filme.

Weingarten captură ultima bucată de morun și o aruncă în gura deschisă cât o șură.

— Moam, mormăi el. Moam, muam. Înghiți cu efort și clipind din ochii înlăcrimați continuă: „Ehei, tăticilor, acum mi-am mai venit în fire, dar atunci stăteam în fotoliu, închisesem ochii, mi-aduceam aminte de cuvintele lui, iar înăuntrul meu totul tremura mărunt precum coada purcelului… Credeam c-am să mor chiar acolo… Nu s-a mai

întâmplat niciodată așa ceva cu mine. Cum-necum, am reușit să răzbesc până la camera soacră-mii, am luat niște valeriană; nu mi-a ajutat. Mă uit eu mai atent, văd pe-acolo și bromură. Am luat și niște bromură…” „. False, stabili Maleanov într-un sfârșit. Weingarten tăcea disprețuitor. Bine, atunci sunt copii.

— Ești un prost, spuse scurt Weingarten și ascunse clasorul.

Maleanov tăcu. Îi trecuse dintr-odată prin cap că, dacă totul ar fi fost minciună sau doar adevăr pur și simplu, și nu un adevăr înfricoșător, Weingarten ar fi procedat invers, întâi ar fi arătat aceste umbre, iar pe urmă ar fi pălăvrăgit în jurul lor câte-n lună și-n stele.

— Eh, și-acum? spuse Maleanov, simțind din nou cum i se prăbușește inima pe undeva.”

CAPITOLUL ȘASE

„. Află că, încă din copilărie, Gubari fusese un mare chiulangiu și-un leneș și tot de-atunci obsedat sexual. N-a mai apucat să termine cele zece clase, părăsind școala dintr-a IX-a. S-a angajat apoi ca sanitar și șofer la salubritate. Pe urmă a lucrat ca laborant la IOCPAS-ul unde lucra și Valka, acolo au făcut și cunoștință, iar acum muncește într-o întreprindere secretă, la un proiect ultrasecret, de mari proporții, legat de securitatea statului. Zahar n-a avut niciodată vreo pregătire specială, dar încă de mic copil fusese înnebunit după radioamatorism, iar electronica o simțea cu sufletul, poate chiar și cu măduva spinării. S-a propulsat brusc, în cadrul întreprinderii sale, deși lipsa diplomei reprezenta un obstacol serios.

A brevetat câteva invenții, mai având în lucru încă vreo două-trei și, hotărât lucru, habar n-avea din cauza căreia dintre ele începuse să aibă neplăceri. Presupunea că datorită celei de anul trecut, o invenție legată de „folosirea eficientă a fadingului”. Presupunea, dar nu era convins.

Dar, în viața lui, femeile au continuat să ocupe locul principal. Se lipeau de Gubari ca muștele, iar când, nu se știe de ce, încetau s-o mai facă, atunci începea el să se țină după ele. Fusese căsătorit, iar din această căsătorie păstrase cele mai neplăcute amintiri și trăsese cele mai multe învățături. De

atunci dovedea o mare prudență în aceste chestiuni. Într-un cuvânt, era incredibil de afemeiat și, în comparație cu el, Weingarten părea ascet, anahoret și stoic. Cu toate acestea, nu era deloc un caracter jegos. Își respecta femeile, ba chiar le admira, considerându-se probabil un izvor modest al plăcerii lor. Niciodată nu avusese două iubiri în același timp, nu se băgase vreodată în scandaluri și certuri și se pare că niciodată nu supărase vreo femeie. Așa că, în acest domeniu, exceptând acea căsătorie nefericită, totul părea să fie în regulă. Până de curând.

Era convins că neplăcerile pe care le avusese cu extratereștrii începuseră odată cu apariția unei spuzeli scârboase pe picioare. Se dusese imediat la doctor, pentru că fusese mereu atent cu sănătatea sa, adoptând întotdeauna o atitudine europeană, lipsită de jenă. Doctorul îl liniștise, îi dăduse niște pilule și-n curând spuzeala dispăru. Pe urmă a început invazia femeilor. Veneau în haite toate femeile cu care avusese cândva de-a face. Se înghesuiau la el în apartament, câte două, câte trei, iar într-o zi cumplită veniseră cinci în același timp. N-a reușit să înțeleagă deloc ce vor de la el. Mai mult decât atât, avea impresia că nici ele nu știau, îl certau, îl înjurau, îi cădeau la picioare, implorându-l nu știe ce, se băteau între ele ca niște pisici turbate, îi spărseseră toate vasele, făcuseră bucăți chiuveta bleu japoneză, îi stricaseră mobila. Făceau crize de isterie, încercau să se otrăvească între ele, unele amenințându-l că-l vor otrăvi și pe el. Multe dintre ele erau de mult căsătorite și își iubeau soții și copiii. Uneori veneau la Gubari și soții acestora, chiar și ei purtându-se la fel de inexplicabil (în această parte a povestirii sale Gubari era deosebit de neclar).

Pe scurt, viața lui se transformase într-un infern, slăbise șase kilograme, îi apăruse din nou spuzeala, acum pe tot corpul, de serviciu nici nu mai încăpea vorbă, trebuind să-și ia concediu fără plată, deși era plin de datorii. (În primele zile, încercase să se ascundă de invazie în întreprinderea secretă unde lucra, dar înțelesese rapid că o asemenea acțiune n-ar fi reușit decât să-i facă publice toate neplăcerile personale. Aici devenise de

asemenea cam neclar.)

Acest infern durase zece zile fără întrerupere, pentru ca alaltăieri să se termine brusc. Abia-abia predase o nefericită soțului ei, un sergent de miliție cam posac, că și apăru o femeie cu un copil. Își amintea de ea. Acum vreo șase ani făcuseră cunoștință în următoarele împrejurări. Se găseau într-un autobuz arhiplin și stăteau alături. S-a uitat la ea și i-a plăcut. Iertați-mă, a zis el, n-aveți întâmplător o bucățică de hârtie și-un creion? Ba da, poftiți, îi răspunse ea, scoțând din poșetă ce i se ceruse. Vă mulțumesc foarte mult. Iar acum scrieți, pentru numele lui Dumnezeu, telefonul dumneavoastră și cum vă cheamă… Și-au petrecut agreabil timpul pe litoralul Rigăi și s-au despărțit pe neobservate, părând că niciodată nu se vor mai întâlni. De altfel fuseseră mulțumiți unul de celălalt și n-aveau nici o pretenție.

Și iată că acum apăruse și adusese acest băiețel, spunând că este fiul lui. Era deja de trei ani căsătorită cu un om foarte bun, mai mult decât atât, foarte cunoscut, pe care îl iubea fără rezerve. Nu putea să-i explice lui Gubari de ce a venit. Plângea de fiecare dată când el încerca să clarifice totul. Își frângea mâinile și se observa că își socotește purtarea drept ticăloasă. Dar tot nu pleca. Cele douăzeci și patru de ore pe care le-a petrecut în apartamentul devastat al lui Gubari au fost parcă cele mai groaznice. Se purta ca o somnambulă, tot timpul spunea ceva, iar Gubari nu reușea să înțeleagă decât cuvinte separate, fiind complet lipsit de puteri ca să mai priceapă și sensul general. Și dintr-odată, ieri dimineață, parcă s-a trezit. L-a scos din pat pe Gubari, trăgându-l de mână, l-a dus la baie, a deschis toate robinetele și a început să-i povestească în șoaptă, la ureche, lucruri complet de neînțeles.

Din cuvintele ei (în interpretarea lui Gubari), reieșea că din timpuri străvechi există pe Pământ o alianță secretă, semi-mistică, a celor Nouă. Nouă înțelepți ezoterici, matusalemici, poate chiar nemuritori, ce se ocupă de două lucruri. Unu, adună și asimilează toate performanțele tuturor științelor, fără excepție, de pe planeta noastră. Doi, urmăresc ca noutățile științei și tehnicii să nu se transforme în mijloace de

autodistrugere. Este imposibil să te ascunzi de acești învățați aproape atotștiutori și practic atotputernici, nu există secrete pentru ei, nu are sens să te lupți contra lor. Iar acum această Alianță a celor Nouă se ocupă de Zahar Gubari. De ce tocmai de el, ea nu știe. Și ce să facă acum Gubari, nici asta nu știe. Trebuie să ghicească și singur. Știe numai că toate neplăcerile din ultima vreme reprezintă un avertisment. Chiar ea a fost trimisă drept avertisment, iar ca Zahar să-l țină minte, i s-a ordonat să lase băiatul la el. Nu știe cine i-a ordonat. Și-n general nu mai cunoaște altceva. Și nici nu vrea să cunoască. Vrea numai să nu i se întâmple ceva rău băiatului. Îl imploră pe Gubari să nu opună rezistență și mai bine să se gândească de douăzeci de ori înainte de a lua o hotărâre. Iar acum trebuie să plece.

Plângând și îngropându-și fața în batistă, ea plecă, iar Gubari rămase cu băiatul. Față-n față. Ce s-a întâmplat apoi în apartament până la trei după-masa, Gubari n-a mai vrut să povestească. Ceva fusese. (Băiatul s-a exprimat foarte clar: „Ei, ce să fie? I-am băgat mințile acolo unde le e locul.”) La ora trei, Gubari n-a mai rezistat și, terorizat, întâi a sunat și apoi a fugit la Weingarten, prietenul lui cel mai apropiat și respectat.

— Nici acum nu-nțeleg nimic, recunoscu el în încheiere. L-am ascultat pe Val, pe dumneata, Mitea… Și totuși nu pricep nimic. Nu se leagă deloc… E de necrezut. Poate din cauza căldurii? se spune că nu s-a mai pomenit o asemenea arșiță de mai bine de două sute cincizeci de ani. Cred că de aceea au și înnebunit cu toții, fiecare în felul lui… Poate și noi…

— Tu mai ai răbdare, Zahar, se întristă Weingarten schimonosindu-se în chip ciudat. Ești un om concret și-ar fi mai bine să nu te bagi cu ipotezele tale…

— Ce ipoteze? întrebă abătut Gubari. Mi-e clar și fără nici-o ipoteză că noi, aici, nu mai găsim nici o ieșire. Trebuie să anunțăm acolo unde trebuie. Eu atât vă spun…

Weingarten îl fulgeră cu privirea.

— Și unde crezi c-ar trebui să anunțăm în asemenea cazuri?

— De unde vrei să știu? Trebuie să existe niște organizații… Să anunțăm niște organe ale statului, de exemplu.

Băiatul chicoti și Gubari nu mai spuse nimic. Maleanov își imaginează cum Weingarten se va duce acolo unde trebuie și va povesti unui anchetator pătrunzător și experimentat pățania lui cu piticul roșcovan îmbrăcat într-un costum negru. Probabil că Gubari, în această situație, ar fi arătat la fel, destul de amuzant. Iar în ceea ce-l privește pe însuși Maleanov…

— Nu, băieți. Faceți cum credeți, dar eu n-am ce căuta acolo. Pe palierul meu a murit un om în împrejurări stranii, iar eu sunt totuși ultimul care l-a văzut viu… Și-n general, nu cred că-i nevoie să merg acolo. Se pare că vor veni și singuri după mine.

Weingarten îi umplu un pahar cu coniac, iar Maleanov îl dădu pe gât fără să simtă vreun gust. Weingarten suspină:

— Da, tăticilor. N-avem cu cine să ne sfătuim. Poți să ajungi și la balamuc. O să trebuiască să ne descurcăm și singuri. Hai, Mitka, tu ai capul mai limpede. Zi ceva!

Maleanov își frecă fruntea.

— Capul meu parcă-i umplut cu plută. N-am ce să zic. Totul este un delir. Pricep doar un singur lucru: ție ți-a spus-o în față. Distruge tema. Mie nu mi-a spus nimic, dar mi-a aranjat viața în așa fel, încât…

— Exact, îl întrerupse Weingarten. Numărul unu: munca noastră nu i-a mers cuiva la inimă. Întrebare: Cui? Fii atent. La mine vine un extraterestru. Weingarten începu să-și îndoaie degetele. La Zahar vine agentul Alianței celor Nouă… Apropo, ai auzit ceva de Alianța asta? Ceva-ceva se învârte la mine în memorie, chiar acum am citit undeva despre asta, dar unde?… Nu-mi amintesc deloc. Așa. La tine nu vine nimeni… Adică vine, desigur, dar deghizat. Ce concluzii putem trage de-aici?

— Eh, care…?

— De-aici rezultă că de fapt nu există nici un fel de extratereștri sau învățați matusalemici, dar există altceva, o putere căreia noi, cu munca noastră, ne-am pus de-a curmezișul…

— Astea-s prostii, protestă Maleanov. Delir și iar delir. Nu se potrivește nici pe dracu'. Gândește-te și singur. La mine: stele

în norul gazos și prăfos. La tine: revertaza. Iar la Zahar: electronica tehnică. Își aminti brusc. Și Snegovoi la fel… Știi ce-a spus? Unde dai și unde crapă. Abia acum am înțeles ce-a vrut să spună. Săracul, deci și el își frământase creierii cu asta… Sau tu zici că acționează trei forțe diferite? întrebă el răutăcios.

— Nu, tăticu'! Ai răbdare. Nu te grăbi!

Arăta astfel de parcă ar fi înțeles totul de mult, iar acum o să ne explice definitiv toată schema, bineînțeles, cu condiția să nu-l întrerupem și să nu fie deranjat. Dar nu explică nimic. Tăcu și se holbă la o cutie goală de pe masă.

Tăceau toți. Pe urmă Gubari șopti:

— Mie nu-mi iese din cap Snegovoi… Ca să vezi… Probabil că și lui i s-a ordonat să întrerupă vreo lucrare. Și cum putea s-o distrugă? Doar era militar… La el tema…

— Vreau la pipi! anunță ciudatul băiețel și, când Gubari îl duse cu un oftat la W. C., răsună în toată casa: Și la caca!

— Stai, tăticu'! Nu te grăbi. Imaginează-ți pentru un minut că pe Pământ există un grup de creaturi, destul de puternice ca să aranjeze chestiile astea… Să luăm, de exemplu, Alianța celor Nouă… Ce e important pentru ei? Să lichideze unele lucrări cu anumite perspective… N-ai de unde ști… Poate că acum în Petersburg încă o sută de oameni își frământă capul ca și noi… Iar pe tot globul, o sută de mii. Și la fel ca nouă, le e frică să recunoască… Unora le e frică, altora le e rușine, unora le convine! Doar le aruncă bucățele grase…

— Mie nu mi-a aruncat nici o bucățică grasă, protestă Maleanov.

— Dar nici asta nu-i întâmplător. Ești un prost și-un sărăntoc. Nici măcar nu știi cui trebuie să-i dai un bacșiș. Pentru tine lumea e plină de obstacole de neînvins! În restaurant sunt ocupate toate mesele – un obstacol. E coadă la bilete – altă piedică… Se leagă cineva de nevastă-ta…

— Bine, bine. Ajunge! Ai început să-mi ții predici…

— Nuu… Weingarten încetă cu plăcere predica. Lasă asta, tăticu'! Toate astea sunt niște ipoteze complet raționale. Într-adevăr, sunt incredibil de puternici… Și totuși există pe lumea

asta, dracu' să-i ia, hipnoză, sugestii… Poate chiar, naiba să-i ia, există și sugestia telepatică! nu, tăticu', imaginează-ți: există pe Pământ o rasă, străveche, rațională, poate chiar neomenească, adversarii noștri. Și iată că au așteptat, au răbdat, au cules informații, s-au pregătit și acum s-au hotărât să dea lovitura. Ia aminte, nu cu atacuri deschise, ci mult mai inteligent. Își dau seama că a ridica munți de cadavre este o barbarie, o prostie care poate deveni periculoasă chiar pentru ei înșiși. Și atunci s-au decis să opereze încet, cu bisturiul, pe sistemul nervos central, la baza bazelor, pe cercetările de perspectivă. Înțelegi?

Maleanov îl asculta și nu-l asculta. O senzație vâscoasă de leșin i se urcă în gât; voia să-și astupe urechile, să plece, să se culce, să se întindă și să-și bage capul sub pernă. Îi era frică. Și nu doar teamă, ci FRICĂ NEAGRĂ. Fugi de-aici! Salvează-te! Lasă totul, ascunde-te, intră sub pământ, sub apă… Hei, tu, țipă în el. Vino-ți în fire, idiotule! Nu se mai poate așa, te pierzi… Și rosti cu mare greutate:

— Am înțeles. O prostie cruntă.

— De ce prostie?

— Astea-s povești. Răgușì brusc și tuși. Pentru adolescenți. Mai bine scrie un roman și du-l la revista Focul de tabără. Iar la sfârșit pionierul Vasea va demasca toate aceste intrigi și îi va învinge pe toți.

— Deci așa, spuse liniștit Weingarten. Ești de acord că la noi au avut loc niște evenimente?

— Sunt.

— Niște evenimente fantastice?

— Presupunem că fantastice.

— Atunci, tăticu', cum vrei să explici niște evenimente fantastice fără ipoteze fantastice?

— Eu nu știu nimic despre asta. La voi au fost evenimente fantastice. Iar voi poate sunteți în a doua săptămână de beție neîntreruptă… La mine nu au existat deloc întâmplări fantastice. Și nici băutor nu sunt…

Aici, lui Weingarten i se sui sângele la cap, trase un pumn în masă și începu să urle că, ei, drăcia dracului, el, Maleanov, va

trebui să-l creadă, că dacă noi, fir-ar să fie, n-o să avem încredere unul în altul, atunci se va duce totul dracului de râpă; că târâturile alea poate chiar au sperat că n-o să ne credem între noi și că vom rămâne față-n față cu ei, dar separat… Și atunci ne vor freca după cum vor dori…!

Continuă să urle, stropind cu salivă în jur, încât Maleanov chiar se sperie; uită până și de FRICA NEAGRĂ. Ei, hai, lasă, ce te montezi în halul ăsta, bolborosea el, eh, ce vrei, mi-a scăpat, iartă-mă. Întors de la baie, Gubari îi privea înfricoșat.

Săturându-se de atâta țipat, Weingarten se ridică brusc, scoase din frigider o sticlă cu apă minerală, smulse capacul cu dinții și puse sticla la gură. Apa înspumată îi curgea pe obrajii bucălați și nebărbieriți și instantaneu îi apărură broboane de transpirație pe frunte și pe umerii goi, păroși.

— De fapt, știi ce-am vrut să spun? întrebă Maleanov împăciuitor. Nu-mi place când lucrurile neverosimile sunt explicate prin cauze neverosimile. Păi unde-i principiul economiei gândirii? Așa putem să vorbim câte-n lună și-n stele…

— Propune tu altceva, se îmbufnă Weingarten și băgă sticla goală sub masă.

— Nu pot. Dac-aș fi putut, ți-aș fi propus. Dar mi s-a blocat căpățâna de frică. Totuși cred că, dacă sunt într-adevăr atotputernici, ar fi putut să se limiteze la mijloace mult mai simple.

— Ca de exemplu?

— Păi… Nu știu… De exemplu, pe tine să te otrăvească cu vreo conservă stricată… Pe Zahar… Păi, nu știu… Să-l molipsească cu ceva… Și-n general, ce rost au toate aceste crime și orori? Dacă sunt atât de puternici și telepați, ne-ar fi sugerat să uităm tot ce-i mai departe de aritmetică. Sau ne-ar fi creat un reflex condiționat: când ne așezăm să lucrăm să ne apuce diareea… Sau gripa, îți curg mucii, îți trosnește căpățâna… O eczemă… Ce, n-au de unde alege?… Totul ar fi fost liniștit, în pace, nimeni n-ar fi observat nimic.

Weingarten abia așteptă să termine.

— Uite ce, Mitka. Trebuie să înțelegi un singur lucru…

Dar Zahar îl întrerupse.

— O secundă, se rugă el și își desfăcu brațele, vrând parcă să-i despartă pe Maleanov și pe Weingarten. Dați-mi voie, până mi-am adus aminte… Hai, așteaptă, Val, lasă-mă să vorbesc! Referitor la durerea de cap… Mitea, dumneavoastră ați spus deja… Ăăă, știți… Anul trecut zăceam la spital…

Pe scurt, stătuse anul trecut la spitalul academiei, ceva necazuri cu sângele, iar acolo în rezervă a făcut cunoștință cu un oarecare Gluhov Vladlen Simionovici, orientalist. Făcuse preinfarct, însă nu asta era important, ci faptul că într-un fel se împrieteniseră, apoi chiar se mai întâlniseră din când în când. Deci așa, acum două luni, acest Gluhov i se plânse lui Gubari că una dintre lucrările lui de proporții, pentru care el culesese materiale timp de aproape zece ani, se dusese pe apa sâmbetei din cauza unei foarte stranii idiosincrazii care-i apăruse. Și anume, când Gluhov se așeza să scrie studiul, imediat începea să-l doară violent capul, până la vomă, uneori cu pierderea cunoștinței…

— Totuși putea să se gândească la lucrarea sa, continuă Zahar, reușea să citească materialele, ba chiar mi se pare că putea și să povestească despre lucrare, dar asta nu mai țin minte, n-aș vrea să mint… Dar să scrie era imposibil. Și uite acum, după cuvintele dumneavoastră, Mitea…

— Îi știi adresa? îl repezi Weingarten.

— O știu.

— Are telefon?

— Are… Îl știu și…

— Hai, cheamă-l aici. E omul nostru.

Maleanov sări brusc.

— Hai sictir! Ai înnebunit. E penibil. Poate chiar are o astfel de boală…

— Toți avem această boală, i-a replicat Weingarten.

— Valka, dar e orientalist! Ăsta joacă în altă piesă!

— Tot în asta, tăticu'. Te asigur că e din aceeași piesă.

— Nu, nu trebuie! se împotrivi Maleanov. Zahar, stai jos, nu-l asculta!

Era îngrozitor. Era cu neputință de imaginat cum o să vină în

această bucătărie încinsă și plină de fum un om străin, absolut normal, cum se va scufunda în atmosfera nebuniei și a fricii.

— Mai bine știți ce facem? încercă să-i convingă Maleanov. Îl chemăm pe Vecerovski. Zău, o să fie mai cu folos!

Weingarten n-a avut nimic împotriva lui Vecerovski.

— Bine, aprobă el. E o idee. Vecerovski e mintos! zahar, tu du-te și sună-l pe Gluhov al tău, iar pe urmă noi o să-l sunăm pe Vecerovski…

Maleanov nici n-a vrut să audă de Gluhov. Implora, țipa că în casa asta el e stăpân și că-i trimite pe toți la dracu'. Dar împotriva lui Weingarten nu reziști. Zahar plecă să-l sune pe Gluhov, iar băiețelul coborî imediat de pe taburet și îl urmă pe Zahar, parcă lipit de el.”

CAPITOLUL ȘAPTE

„. Făcându-se comod în colțul divanului, fiul lui Zahar începu să încânte societatea cu pasaje din enciclopedia Medicina Populară pe care i-o dăduse Maleanov din greșeală. Vecerovski, deosebit de elegant, în contrast cu un Weingarten transpirat și parcă prins de pe gârlă, îl asculta pe ciudatul băiețel și-l privea curios, ridicându-și sprâncenele roșcate. Încă nu spusese nimic esențial, punând doar câteva întrebări, ce păreau, după opinia lui Maleanov (și nu numai a lui), lipsite de sens. De pildă, îl întrebase brusc pe Zahar dacă are conflicte dese cu conducerea, iar pe Gluhov dacă preferă să se uite la televizor. (S-a lămurit faptul că Zahar, în general, nu avusese niciodată conflicte cu cineva, așa-i stătea în caracter, iar lui Gluhov nu numai că-i plăcea să stea la televizor, ci pur și simplu adora s-o facă.)

Lui Maleanov îi plăcu mult de Gluhov, deși nu suporta oameni noi în companii vechi, fiindu-i mereu teamă că aceștia vor începe să se comporte cumva altfel decât de obicei, creându-i astfel un sentiment de jenă. Dar cu Gluhov totul părea să fie în ordine.

Foarte agreabil, nu era caustic; micuț, slăbuț, cârn, ochi roșcați îndărătul unor ochelari mari, lentile cu multe dioptrii. La început a băut bucuros păhărelul de vodcă pe care i l-a propus Weingarten, apoi s-a necăjit vizibil aflând că ăsta-i

ultimul. În timp ce l-au chestionat, i-a ascultat foarte atent pe fiecare, înclinând ca un profesor capul spre umărul drept și privind mereu spre dreapta. „Nu, nu, răspundea el de parcă-și cerea iertare. Nu, nu mi s-a întâmplat nimic asemănător. Fie-vă milă, nici nu-mi pot imagina așa ceva… Tema? Mi-e teamă că este cam departe de preocupările dumneavoastră: „Influența culturii americane în Japonia. Experimentarea analizei calitative și cantitative…„ „. Da, probabil că suferea de o oarecare idiosincrazie, iar după opinia mai multor specialiști în medicină e vorba de un caz foarte rar…„ În general, Gluhov părea că nu spune nimic deosebit, dar ce bine că se găsea aici! Totuși era un om prea comun: băuse cu poftă și încă mai voia, mânca icre cu o plăcere copilărească, prefera ceaiul de Ceylon, iar cel mai mult îi plăcea să citească romane polițiste. Se uita la băiatul neobișnuit al lui Zahar cu o nedumerire înfricoșată, râdea nesigur din când în când, asculta trăsnăile celorlalți cu compătimire și tot timpul începea să se scarpine după urechi cu amândouă mâinile, bolborosind: „Da, e uimitor… De necrezut!” Într-un cuvânt, Maleanov se lămurise cu Gluhov. Nu puteai să aștepți de la el informații noi, de sfaturi nici nu putea fi vorba.

Weingarten, ca-ntotdeauna în prezența lui Vecerovski, își mai micșorase puțin volumul. Devenise chiar mai cuviincios, nu țipa și nici nu mai asasina pe nimeni cu tăticii lui. Izbuti totuși să pescuiască ultimele bobițe de icre negre.

Zahar nu scotea nici un cuvânt, dacă nu punem la socoteală răspunsurile scurte la întrebările neașteptate ale lui Vecerovski. Nici măcar povestea nenorocirilor lui n-a istorisit-o el, a făcut-o Weingarten. Și chiar a încetat să-l mai domolească pe straniul său copil și doar aborda un zâmbet bolnăvicios la auzul citatelor povățuitoare despre afecțiunile diferitelor organe delicate.

Și acum stăteau fără să scoată un cuvânt. Sorbeau ceaiul rece. Fumau. În geamurile blocului de vizavi, aur topit. Pe cerul albastru închis atârna secera lunii noi, iar din stradă se auzeau trosnete uscate, probabil iar ardeau niscaiva lăzi vechi. Weingarten, foșnind din pachetul de țigări, se uită în el, îl

mototoli și întrebă în șoaptă: „Mai are cineva țigări?” „Poftiți…” răspunse grăbit Zahar, tot în șoaptă. Gluhov tuși și mestecă ceaiul cu linguriță.

Maleanov îl privi pe Vecerovski. Stătea cufundat în fotoliu, cu picioarele întinse și încrucișate, și își cerceta atent unghiile de la mâna dreaptă. Maleanov își mută privirile spre Weingarten, care trăgea din țigară și-l privea pe deasupra jarului pe Vecerovski. Și Zahar se uita la Vecerovski, la fel și Gluhov. Lui Maleanov îi veni dintr-odată să râdă. Ce naiba, ce-așteptăm practic de la el? Un matematician, acolo. Unul mare. Să zicem că unul foarte mare, o somitate. Și ce-i cu asta? Parc-am fi copii, zău așa. Ne-am rătăcit prin pădure și clipim cu speranță la nenea. Ne scoate el…

— Practic, astea sunt toate dovezile pe care le avem, rosti moale Weingarten. După cum vedeți, s-au conturat două poziții… Vorbea, adresându-se parcă tuturor, dar se uita numai la Vecerovski. Mitka crede că trebuie să găsim explicații în cadrul fenomenelor naturii. Eu însă consider că avem de-a face cu intervenția unor forțe complet necunoscute nouă. Ca să zic așa, să explicăm fantasticul prin fantastic…

Această tiradă sună foarte pompos. N-ar fi fost mai cinstit și mai simplu să zică: „Nene, dragul nostru, ne-am rătăcit. Scoate-ne…?” Nu, trebuia să facă un rezumat, vezi bine, nici noi nu suntem de la țară… Eh, și-acum stai ca prostu'. Maleanov luă ceainicul și se duse în bucătărie, jenat de rușinea lui Valka. N-a auzit ce s-a mai vorbit până când a umplut ceainicul și l-a pus pe foc. Când s-a întors, Vecerovski vorbea liniștit, cercetându-și absorbit unghiile, acum cele de la mâna stângă:

— Și de aceea mă asociez totuși punctului tău de vedere, Val. Într-adevăr, probabil că fantasticul trebuie explicat numai prin fantastic. E posibil ca voi toți să fi căzut în sfera atenției… Hmm… Să zicem, a unei supercivilizații. După mine, ăsta-i un termen consacrat pentru definirea unei rațiuni mult mai puternice decât cea omenească…

Weingarten trăgea tare din țigară și dădea din cap cu importanță, luându-și o mină concentrată.

— Pentru ce le-a trebuit să oprească cercetările dumneavoastră, continuă Vecerovski, este nu numai o întrebare complicată, dar și de prisos. Esența constă în aceea că omenirea, fără să realizeze, a atras atenția asupra ei și a încetat să mai fie un sistem de sine stătător. Probabil că fără să știm am călcat pe bătătura unei supercivilizații, iar aceasta și-a stabilit drept scop, poate, reglarea progresului omenirii după cum îi convine.

— Da, Phil. Mai stai un pic însă, interveni Maleanov. Nici tu nu înțelegi oare? Ce drăcie de supercivilizație? Ce, asta-i supercivilizație, care-și bagă nasul în treburile noastre precum un pisoi orb? Pentru ce toate aceste absurdități? Anchetatorul meu… Chiar și cu coniac… Muierile lui Zahar… Unde-i principiul de bază al rațiunii: utilitate și ergonomie?

— Astea sunt particularități, Dima, spuse încet Vecerovski. De ce să măsurăm utilitatea neomenească cu măsuri omenești? Și apoi, imaginează-ți: cu ce forță o să-ți lovești obrazul ca să omori un biet țânțar? Ai putea omorî pe loc cu această lovitură toți țânțarii din jur.

Weingarten se băgă în discuție:

— Sau, de exemplu, ce utilitate are construcția podului peste un râu din punctul de vedere al știucii?

— Eh, nu mai știu. Totul e cam fără sens.

Vecerovski așteptă puțin și văzând că Maleanov a amuțit continuă:

— Aș fi vrut să subliniez altceva. Dacă vom pune altfel problema, necazurile personale vor trece pe alt plan. Acum e vorba de soarta omenirii. Probabil că nu în sensul fatal, în orice caz mă refer la demnitatea ei. Deci trebuie ocrotită nu numai teoria revertazei a lui Val, ci și soarta biologiei în general, de pe întreaga planetă… Sau poate greșesc?

Pentru prima dată în prezența lui Vecerovski, Weingarten se grăbi să revină la dimensiunile sale obișnuite. Dădu din cap foarte energic în fața lui Vecerovski, dar spuse cu totul altceva decât se aștepta Maleanov:

— Da, fără-ndoială. Ne dăm seama că nu e vorba numai de noi. Doar sunt sute de cercetări. Poate chiar mii… Păi, ce tot

spun eu. E vorba de direcția progresului în general!

— Sigur că da! îl aprobă Vecerovski. Deci, ne așteaptă lupta. Arma lor e taina. A noastră e publicitatea. Ce trebuie făcut în primul rând? Să povestim aceste întâmplări cunoștințelor noastre, care pe de-o parte au destulă fantezie ca să ne creadă, iar pe de alta au destulă autoritate ca să-i convingă pe colegii lor aflați în vârfurile științei. Și astfel, indirect, vom intra în contact cu conducerea țării, vom utiliza mass-media, putând astfel informa toată omenirea. Prima dumneavoastră mișcare a fost foarte corectă: ați venit la mine. Eu, personal, voi încerca să conving câțiva matematicieni de valoare, care sunt în același timp și oameni cu mari răspunderi administrative. Întâi, bineînțeles, voi lua legătura cu ai noștri, pe urmă și cu cei de peste hotare…

Se înviorase brusc, se făcuse și mai comod în fotoliu și vorbea, vorbea, vorbea. Spunea niște nume, posturi, titluri de funcții, sublinia foarte clar cu cine trebuie să discute Maleanov, Weingarten. Puteai să juri că de câteva zile a lucrat numai la acest plan amănunțit de acțiune. Dar cu cât vorbea mai mult, cu atât Maleanov se întrista mai tare. Și când Vecerovski trecu cu o înflăcărare aproape penibilă la o a doua parte a programului său, la apoteoza în care omenirea unificată de o îngrijorare generală va da o lovitură mortală supercivilizației cotropitoare, cu forțele unite ale întregii planete, atunci Maleanov simți că el nu mai poate. Se ridică și se duse la bucătărie, unde-și făcu alt ceai. Ăsta era Vecerovski. Așa-i capul lui. S-a speriat rău de tot, săracul. Păi, frățioare, astea deja nu mai sunt discuțiile contradictorii despre telepatie. Și-n general, singurii vinovați suntem noi. Vecerovski așa, Vecerovski pe dincolo, Vecerovski e o forță… Iar Vecerovski e pur și simplu un om. Desigur, un om deștept, un om însemnat, dar numai atât. Când e vorba de probleme abstracte e puternic. Dar când îl strânge viața-mamă… Păcat că, nu se știe de ce, a luat partea lui Valka. Iar pe mine nici nu m-a ascultat ca lumea… Maleanov luă ceainicul și se întoarse în cameră.

Acolo, bineînțeles, Weingarten îl desființa pe Vecerovski.

Pentru că, trebuie să știți, pietatea poate fi nemărginită, dar când omul îndrugă verzi și uscate, nu-l mai ajută nici un fel de pietate…

Vecerovski se ghemuise în fotoliu, ascunzându-și fața în palme. Era ceva de nesuportat. Maleanov se hotărî:

— Înțelegi, Phil, toate propunerile tale… Această programare a acțiunilor… Teoretic, poate că e bună. Dar acum n-avem nevoie de teorie. Ne trebuie un program care să poată fi realizat în condiții reale, concrete. Uite, tu vorbești de „unificarea omenirii". Nu știu dacă înțelegi, dar pentru planul tău poate că era bună oricare altă omenire, numai a noastră nu. Vreau să zic, nu cea pământeană. A noastră n-o să creadă așa ceva. Știi când va accepta versiunea supercivilizației? Când aceasta se va coborî la nivelul nostru și va începe să arunce în noi cu bombe, în zboruri razante. Atunci o să credem. Atunci ne vom uni. Chiar și atunci nu o vom face dintr-odată; mai întâi, probabil înfierbântați, ne vom face mizerii unul altuia.

— Chiar așa! interveni Weingarten cu o voce neplăcută și râse scurt.

Toți tăcură.

— Iar eu, în plus, am și-un șef-femeie, completă Zahar. Foarte deșteaptă, drăguță, dar cum o să-i povestesc toate astea? Despre mine, vreau să spun…

Și din nou au tăcut toți, de data asta pentru o perioadă mai lungă. Pe urmă Gluhov se hotărî, spunând încet:

— Ce ceai! O minunăție! ce iscusit sunteți, Dimitri Alexeevici, de mult n-am mai băut așa un ceai… Da, da, da… Sigur că totul e neclar, greoi… Însă pe de altă parte: cerul, luna, admirați-le… Un ceiuț, o țigărică… Într-adevăr, ce-i mai trebuie omului? Seriale polițiste la televizor, foarte reușite… Nu știu, nu știu… Dumneavoastră, de exemplu, Dimitri Alexeevici. Lucrați ceva despre stele, despre gaze interstelare… Dar ce vă privesc toate astea? Dacă stăm să ne gândim mai bine, nu? De fapt, trageți cu coada ochiului. Bea ceai, uită-te la televizor… Cerul nu e pentru priviri curioase, stă acolo doar ca să fie admirat…

Și dintr-odată băiatul lui Zahar declară solemn și răsunător:

— Te dai șmecher, nu?!

Maleanov se gândi că spusese asta pentru Gluhov. Se părea că nu. Băiatul, mijindu-și ochii ca un om mare, îl privea pe Vecerovski și îl amenința cu degetul murdărit de ciocolată.

„Liniște! Mai încet!" mormăi Gubari, dojenindu-l neputincios pe băiețel, iar Vecerovski, luându-și brusc palmele de pe față, își reluă înfățișarea inițială, se tolăni în fotoliu, întinzându-și picioarele lungi și încrucișându-le. Fața lui roșcovană se liniștise.

— Deci așa, începu el. Sunt bucuros să constat că ipoteza tovarășului Weingarten ne-a înghesuit într-o fundătură vizibilă și cu ochiul liber. Se observă ușor că în aceeași fundătură ne îngrămădesc și ipotezele asupra legendarei Alianțe a celor Nouă, a rațiunii tainice ce se ascunde în bezna oceanului planetar și în general a oricăror forțe ce acționează RAȚIONAL. Ar fi fost foarte bine dacă acum am fi putut să tăcem și să ne gândim un singur moment, pentru a ne convinge de justețea cuvintelor mele.

Maleanov clătina absent lingurița în cană, gândindu-se: „Ce nemernic! Ca să vezi cum ne-a driblat! Pentru ce? Ce-i tot circul ăsta?… Weingarten îl privea drept în față pe Vecerovski, ochii lui se holbau din ce în ce, iar obrajii grași, transpirați, îi tremurau amenințător. Gluhov îi privea pierdut pe toți, la rând, iar Zahar pur și simplu aștepta răbdător, probabil că dramatismul minutului de tăcere nu-l atinsese. Pe urmă Vecerovski vorbi din nou:

— Luați aminte. Pentru explicarea evenimentelor fantastice am încercat să aducem argumente care, deși fantastice, stau totuși în sfera imaginației noastre contemporane. Asta nu ne ajută la nimic. La absolut nimic. Val ne-a demonstrat asta foarte convingător. De aceea, e clar că nu are sens deloc… Nu, aș fi zis că are sens cu atât mai mult să aducem orice fel de argumente ce depășesc imaginația contemporană. Să zicem ipoteza unui Dumnezeu… Sau… Sau altele… Concluzia?

Weingarten, tremurând tot, își șterse fața cu palma și începu să-și bea ceaiul, dârdâind. Maleanov întrebă supărat:

— Ce, dinadins ai jucat teatru?

— Ce-aveam mai bun de făcut? întrebă Vecerovski, ridicându-și până la tavan enervantele lui sprâncene roșcovane. În general, nu așa se pune problema cum ați făcut-o voi: „Alianța celor Nouă sau tau-cetieni…” Și ce importanță are? De ce să ne fi contrazis? Orice răspuns ați fi dat, din el n-ar fi reieșit nici un program practic de acțiune. V-a ars casa, v-a dărâmat-o vreun uragan sau vreo inundație, voi trebuie să vă gândiți nu la ce s-a întâmplat cu casa, ci cum o să trăiți acum, unde anume și ce trebuie să faceți mai departe…

— Vrei să spui… Începu Maleanov.

— Vreau să spun, apăsă Vecerovski pe cuvinte, că nu s-a întâmplat nimic INTERESANT cu voi. Nimic interesant, nu ai nici ce să cercetezi, nici ce să analizezi. Toate încercările voastre de a găsi cauzele sunt pur și simplu niște curiozități inutile. Acum trebuie să vă gândiți cum o să vă comportați. Iar ca să vă gândiți la asta este mult mai complicat decât să fantazați despre regele Ashoka, pentru că de acum încolo fiecare dintre noi va fi SINGUR. Nimeni n-o să vă ajute, n-o să vă sfătuiască și nici nu o să rezolve ceva în locul vostru. Nici academicieni, nici chiar întreaga omenire progresistă… Despre asta a vorbit destul de bine Val.

Se ridică, își turnă ceai și se întoarse din nou în fotoliu, insuportabil de sigur pe el, drept, cu o eleganță demnă de o serată diplomatică. Până și ceașca o ținea ca un pair oarecare în timpul unui five o'clock dat la curtea regală…

Băiețelul citi tare, de se auzi în toată casa:

— Dacă bolnavul nu va asculta de sfaturile medicilor, dacă se va trata neglijent și va abuza de alcool, atunci, după aproximativ cinci-șase ani, după a doua perioadă de evoluție a bolii, va urma a treia perioadă, ultima…”

Zahar izbucni mâhnit:

— Și de ce? De ce tocmai cu mine? Tocmai cu noi?

Vecerovski își așeză cu un ușor zgomot ceașca pe farfurioară, pe care apoi o puse pe masă, alături de el.

— Pentru că secolul nostru este în negru, explică el, tamponând-și cu o batistă albă, imaculată, buzele roz-gri, ca

de cal. Secolul nostru poartă joben și totuși continuă să fugă. Iar pe urmă, când ne vor bate ceasul pasivității și cel al renunțării la treburile cotidiene, atunci ne vom pierde integritatea și n-o să mai visăm nimic6.

— Ptiu, drace, făcu Maleanov, iar Vecerovski porni să hohotească mulțumit ca un marțian sătul.

Weingarten scormoni într-o scrumieră plină ochi și găsind un muc de țigară mai lung îl strecură între buzele groase, scăpără un chibrit și un timp stătu așa, încrucișându-și privirile pe flacără.

— Într-adevăr… Spuse el. Ce importanță are cine este puterea?… Dacă ea e vădit mai puternică decât cea omenească… Trase din țigară. Un păduche de frunză peste care a căzut un bolovan sau un bănuț… Numai că eu nu sunt un păduche de frunză. Eu pot să aleg.

Zahar îl privi cu speranță, dar Weingarten tăcu. Să alegi, se gândi Maleanov. Ușor de zis, să alegi…

— E ușor de zis, să alegi! începu Zahar, dar aici interveni Gluhov, spre care Zahar își ațintă privirile încărcate de speranță.

— Dar e foarte clar, spuse Gluhov cu o hotărâre neobișnuită. Nu e clar ce trebuie să alegem? Viața trebuie s-o alegem. Ce altceva? Doar nu telescoapele și eprubetele voastre… Da' lasă să le stea în gât telescoapele voastre! Și gazele difuze! Trebuie să trăim, să iubim, trebuie să simțim natura, s-o simțim și nu să râcâim în ea. Acum când privesc pomul, tufișul, simt, știu, ăsta-i prietenul meu. Existăm unul pentru altul. Suntem necesari unul altuia…

— Acum? întrebă tare Vecerovski.

Gluhov se poticni.

— Poftiți? bolborosi el.

— Iar noi ne cunoaștem, Vladlen Simionovici, spuse Vecerovski. Mai ții minte? Estonia, școala de limbaj matematic… Saună, bere…

— Da, da, se rușină Gluhov plecându-și ochii. Da.

— Atunci erați cu totul altfel, îl mustră Vecerovski.

— Eh, păi când a fost asta? se justifică Gluhov. Știți, și

baronii îmbătrânesc…

— Baronii tot așa și luptă, se încăpățânează Vecerovski. Și n-a fost chiar așa demult.

Gluhov își depărtă brațele a neputință.

Maleanov nu înțelese nimic din acest intermezzo, dar era ceva în el, ceva neplăcut, doar nu-și spuneau degeaba toate astea. Iar Zahar luă totul ca pe ceva personal, simțind probabil ceva supărător și jignitor pentru el în această mică discuție, pentru că, dintr-odată, țipă pe un ton tăios, aproape cu ură, adresându-se lui Vecerovski:

— Pe Snegovoi ei l-au omorât! e ușor să vorbești, Philip Pavlovici. Pe voi nu v-a strâns de gât. Vă e bine…!

Vecerovski clătină din cap.

— Da, spuse el. Mi-e bine. Îmi este bine, și lui Vladlen Simionovici la fel. Nu-i așa, Vladlen Simionovici?

Un omuleț ce își apăra comoditatea, cu ochii roșii ca de iepure, dincolo de lentilele cu dioptrii puternice ale ochelarilor cu ramă învechită de oțel, dădu neputincios din mâini. Pe urmă se ridică și privind în gol spuse:

— Iertați-mă, prieteni, dar e timpul să plec. E deja târziu…!”

CAPITOLUL OPT

„. Poate vrei să dormi la mine? întrebă Vecerovski.

Maleanov spăla vasele, gândindu-se la această propunere. Vecerovski nu-l grăbi cu răspunsul. Se duse din nou în sufragerie, cotrobăi un timp pe-acolo și se întoarse cu o grămăjoară de gunoi într-un ziar ud pe care îl aruncă în găleată. Pe urmă luă cârpa și începu să șteargă masa din bucătărie.

În general, după evenimentele și discuțiile de astăzi, lui Maleanov nu-i venea să rămână singur. Pe de altă parte însă era neplăcut și la drept vorbind rușinos să abandoneze apartamentul și să plece. Nu pot să sufăr să dorm în case străine, se gândea el. Chiar și la prieteni. Chiar la Vecerovski. Dintr-odată simți foarte clar aroma cafelei. O ceșcuță roz, fragilă ca o petală de trandafir, iar în ea băutura miraculoasă î la Vecerovski. Dacă stai însă și te gândești, doar n-o bei noaptea… Cafeaua poți s-o bei dimineața.

Termină de spălat ultima farfurioară, o puse în uscător, șterse la repezeală linoleumul și se duse în camera mare. Vecerovski stătea deja în fotoliu, întors cu fața spre geam. Cerul dincolo de ferestre era roz cu reflexe aurii, iar luna nouă stătea ca-n vârful unui minaret, exact deasupra blocului de douăsprezece etaje. Maleanov își luă fotoliul, îl întoarse spre geam și se așeză și el. Îi despărțeau doar masa pe care Phil făcuse curat: cărțile erau puse în ordine, una peste alta, nu mai rămăsese nici urmă din praful nețters de-o săptămână, trei creioane și stiloul erau rânduite cu grijă lângă calendar. În orice caz, în timp ce Maleanov se ocupase de vase, Vecerovski reușise să dea camerei o strălucire neobișnuită. Deși mai că nu dăduse cu aspiratorul, Vecerovski izbutise să rămână tot elegant, fără o pată pe costumul crem. Izbutise chiar să nu transpire, ceea ce era deja de domeniul fantasticului. Iar Maleanov, deși purta șorțul Irkăi, avea toată burta udă, întocmai ca a lui Weingarten. Dacă soția are burta udă după ce spală vasele, atunci înseamnă că soțul e un bețivan. Dar dacă soțul are burta udă…?

Tăceau și priveau cum blocul de douăsprezece etaje își stinge treptat luminile. Apăru Kaleam, mieunând încet. Sări pe genunchii lui Vecerovski, se făcu comod și începu să toarcă. Vecerovski îl mângâia încet, cu palma lui îngustă și lungă, fără să-și ia privirile de la luminile blocului alăturat.

— Năpârlește, îl preveni Maleanov.

— N-are importanță, răspunse încetișor Vecerovski.

Iar au tăcut. Acum, când alături nu mai erau Weingarten, roșu și transpirat, Zahar, topit de spaimă lângă copilul său de coșmar, și Gluhov, atât de comun și totuși enigmatic, când alături de el era numai Vecerovski, ce nu aștepta de la nimeni nici un fel de rezolvări supranaturale, infinit de calm și extraordinar de sigur pe el, acum tot trecutul nu mai părea chiar un vis, ci mai degrabă o povestire excentrică care, dacă se întâmplase cu adevărat, atunci se petrecuse demult și de fapt nici nu se întâmplase ci numai începuse, pentru ca apoi să înceteze. Maleanov simți chiar un vag interes pentru acest personaj semi-literar din acea povestire excentrică: va primi în

cele din urmă cei cincisprezece ani sau poate chiar mai mult… „ „. Își aminti de, Snegovoi, de pistolul din buzunarul pijamalei, de sigiliul de la ușă.

— Ascultă, am zis eu. Oare ei l-au omorât pe Snegovoi?

— Cine? răspunse, după o scurtă ezitare, Vecerovski.

— Păi… Am început eu și am tăcut.

— După toate aparențele, Snegovoi s-a împușcat, spuse Vecerovski. N-a mai rezistat.

— Cum adică n-a mai rezistat?

— La presiuni. Și a ales.

Asta deja nu mai era o poveste fantasmagorică. Am simțit din nou binecunoscuta înțepenire interioară, m-am ghemuit în fotoliu ridicându-mi picioarele și mi-am înconjurat genunchii cu mâinile. M-am ghemuit atât de tare, încât mi-au trosnit oasele. Sunt eu, și toate astea se întâmplă cu mine, nu cu Făt-Frumos sau cu Păcală, ci cu mine. Iar lui Vecerovski îi e bine…

— Ascultă, am strecurat printre dinți. Ce era cu Gluhov? Ați vorbit cam ciudat…

— M-a enervat.

— Cu ce?

Vecerovski tăcu.

— Nu are dreptul să rămână singur, spuse el într-un târziu.

— Înțeleg, am ezitat eu.

— Mă supără nu atât alegerea lui, răspunse Vecerovski atât de încet încât aveam impresia că-i aud gândurile. De ce trebuie să se justifice tot timpul? Iar el nu numai că se justifică, dar încearcă să-i convertească și pe alții, îi e rușine să fie un slab printre cei puternici, ar vrea ca și ceilalți să fie slabi. Crede că atunci o să-i fie mai ușor. Poate că are dreptate, dar mă înnebunește poziția lui.

Îl ascultam cu gura căscată, iar când termină l-am întrebat prudent:

— Vrei să spui că Gluhov, tot… sub presiune?

— A fost. Acum e pur și simplu nimicit.

— Stai, stai, stai… Dă-mi voie!

Și-a întors încet fața spre mine.

— Ce, n-ai înțeles?

— De unde? Doar el a zis… Am auzit cu urechile mele… Pur și simplu se vedea clar că omul nici în suflet, nici în vis… Este evident!

De altfel, acum nu mi se părea chiar atât de evident. Mai de grabă era invers.

— Deci n-ai înțeles, mă privi curios Vecerovski. Hmm… Iar Zahar a înțeles. Pentru prima dată în această seară își scoase luleaua și săculețul. Începu să îndese fără grabă tutunul. Curios că n-ai priceput… De altfel erai răvășit. Printre altele, judecă și singur: omului îi plac detectivii, adoră să stea la televizor și chiar astăzi e un episod din serialul ăla mizerabil… Și dintr-odată sare din locul său comod și dă fuga la niște oameni complet necunoscuți. De ce? Ca să se plângă de migrene? Scăpără chibritul și începu să pufăie din lulea. Un foculeț roșu-gălbui începu să joace în ochii lui ficși. Se făcu simțită aroma mierii. Și apoi, l-am recunoscut imediat. Mai exact, nu chiar imediat… S-a schimbat foarte mult. Era o sfârlează de om, energic, vorbăreț, veninos… Nici un fel de rusofilie, nici vorbă de păhărel. La început mi-a fost milă de el, dar când a început să-și expună noua sa concepție, atunci am simțit că turbez.

Tăcu și începu să se ocupe exclusiv de luleaua sa.

Din nou m-am ghemuit din toate puterile. Deci așa stau lucrurile. Pur și simplu l-au zdrobit. A rămas viu, dar nu mai era el însuși. O materie degenerată… Un suflet degenerat.

N-a rezistat… Ce naiba, probabil că există niște presiuni cărora nici un om nu le va rezista…

— Deci îl judeci și pe Snegovoi?

— Eu nu judec pe nimeni, îmi replică Vecerovski.

— Eh… Parcă erai turbat… Din cauza lui Gluhov…

— Nu m-ai înțeles, zise cu o ușoară nerăbdare Vecerovski. Nu mă înnebunește alegerea lui Gluhov. N-am dreptul să mă enervez din cauza alegerii pe care o face un om, care va rămâne singur, lipsit de ajutor și de speranță… Mă irită însă purtarea lui Gluhov după ce a optat. Repet: îi este rușine de alegerea sa și tocmai de aceea, numai de aceea, încearcă să-i

câștige și pe alții de partea lui. Adică, în esență, el amplifică această putere, și așa enormă. Mă înțelegi?

— Cu mintea înțeleg.

Am vrut să mai adaug că și Gluhov poate fi înțeles și deci iertat, că de fapt Gluhov e în afara sferei analizei, el găsindu-se în sfera carității, dar am simțit brusc că nu mai pot să vorbesc. Tremuram. Fără ajutor și fără de speranță. Lipsit de ajutor și de speranță… De ce eu? Pentru ce? Ce le-am făcut?… Discuția trebuia însă susținută și-atunci am spus, strângând din dinți după fiecare cuvânt:

— La urma urmei există probabil niște presiuni cărora nici un om nu le va rezista…

Vecerovski răspunse ceva, dar nu l-am auzit sau poate nu l-am înțeles. Am realizat dintr-odată că ieri încă mai eram un om, membru al societății, aveam grijile și neplăcerile mele, iar dacă respectam legile societății – și asta nu era atât de greu – deci, dacă respectam aceste legi, mă ocroteau cu fermitate împotriva tuturor pericolelor posibile miliția, armata, sindicatele, opinia publică, prietenii, în fine, familia. Și iată că ceva s-a deplasat în lumea înconjurătoare și m-am transformat într-un peștișor minuscul și singuratic care s-a ascuns într-o crăpătură, iar în jur mișună și plutesc unduindu-se umbre înfiorătoare, nedeslușite, care nici măcar nu trebuie să aibă boturile pline de dinți, e suficientă o ușoară mișcare de aripioară ca să mă zdrobească, să mă macine, să mă prefacă în nimic… Și mi-au dat de înțeles că, dacă voi continua să stau în această crăpătură, mă vor lăsa în pace. E chiar mai înfricoșător: m-au separat de omenire, așa cum separi o oaie de turmă și mă vor târî undeva, nu se știe unde, nu se știe pentru ce, pentru ca, fără să bănuiesc nimic, să merg liniștit pe calea mea îndepărtându-mă tot mai mult, tot mai mult… Dacă ar fi fost niște extratereștri războinici, dacă ar fi fost vorba de o agresiune îngrozitoare și distrugătoare venită din Cosmos, din fundul oceanului, din a patra dimensiune – cu cât mi-ar fi fost mai ușor! Aș fi fost unul dintre cei mulți, mi-ar fi găsit și mie un loc, mi s-ar fi dat de lucru, aș fi fost în rânduri! Dar așa voi continua să mă sfârșesc în văzul tuturor și nimeni

nu va observa nimic. Slavă Domnului că măcar Irka nu-i aici. Slavă Domnului că măcar asta n-o privește… Delir! Ce delir! Ce tâmpenie! Mi-am scuturat din toate puterile capul și m-am tras de păr. Și tot coșmarul ăsta numai din cauza materiei difuze?

— Se pare că da, spuse Vecerovski.

L-am privit îngrozit, simțind apoi cum țipătul meu încă îmi răsună în urechi.

— Ascultă, Phil. Toate astea n-au nici un sens.

— Din punctul de vedere al omenirii: nici un sens. Dar oamenii chiar n-au nimic împotriva ocupațiilor tale.

— Da' cine are?

— Iară dai cu barda-n lună, rosti Vecerovski și asta într-atât nu semăna cu el, că am izbucnit în râs. Un râs nervos. Isteric. Și din nou am auzit drept răspuns hohotul satisfăcut de marțian.

— Auzi? Ia mai dă-i dracu' pe toți. Hai să mai bem un ceai.

Mi-era teamă că Vecerovski o să spună că e timpul să plece acum, că mâine are examene, că trebuie să termine vreun capitol ș.a.m.d. Am adăugat grăbit:

— Hai, ce zici? Am ascuns și o cutie de bomboane. Mă gândeam eu… Ce să-l mai tot îndop pe Weingarten… Hai!

— Cu plăcere, spuse Vecerovski ridicându-se prompt.

— Știi, te gândești și iar te gândești, vorbeam eu în timp ce mă îndreptam spre bucătărie, umpleam ceainicul și-l puneam pe foc. Uite-așa, te gândești, te gândești până ți se face negru înaintea ochilor. Nu mai merge așa, nu se mai poate. Chestia asta l-a omorât și pe Snegovoi, acum știu precis asta. Stătea singur cuc în apartamentul său cu toate becurile aprinse și la ce bun? Negreala asta n-o risipești cu lumina becurilor. Stăteam și mă gândeam, mă gândeam, până când ceva mi-a tresărit în cap și gata… Nu trebuie să ne pierdem simțul umorului, asta-i! Doar e de râs. O asemenea putere, asemenea energii și totul numai ca să oprești un om să înțeleagă ce se întâmplă cu o stea când nimerește într-un nor de praf… Gândește-te și tu, Phil! E amuzant, nu-i așa?

Vecerovski se uita la mine cu o expresie neobișnuită.

— Știi, Dima. Chiar că nu mi-a trecut prin cap aspectul umoristic al situației.

— Nu, serios… Cum îți imaginezi… Se adună ei, acolo, și încep să calculeze: pentru cercetarea viermilor inelați aruncăm o sută de MW, pentru „împingerea” unui anume proiect – șaptezeci și cinci de GW, iar pentru interzicerea lui Maleanov ajung și zece. Dar cineva se va împotrivi: e cam puțin zece. Doar trebuie să-l înnebunim cu telefoanele, unu, să-i aducem coniac și gagică, doi… M-am așezat și mi-am pus mâinile între genunchi. Nu, oricum ai lua-o, e amuzant.

— Da, îl aprobă Vecerovski. Destul de amuzant și nu prea. Imaginația ta, Dima, e totuși cam săracă. E chiar de mirare cum ai ajuns la „cavitățile” tale.

— Ce cavități? N-au existat nici un fel de cavități. Și nici n-or să existe. Nu mă mai înțepați, cetățene-șef, n-am văzut nimic, n-am auzit nimic, gagica Ninka vă poate confirma că nu eram acolo… Și în general plănuiesc o altă temă: spectrometrul I. K., iar restul o escapadă intelectuală, complexul lui Galilei…

Tăceam amândoi. Ceainicul se porni să fâșâie încet și pregătindu-se să fiarbă începu să facă: pff, pff, pff…

— Bine, am continuat eu. Am o imaginație săracă. Poftim, așa e. Dar fii și tu de acord: dacă ne sustragem de la aceste detalii neplăcute totul devine al dracului de interesant. Reiese totuși că ei există. Atâta am pălăvrăgit, atâta am ghicit și am mințit… Am scornit atâtea OZN-uri prostești, terasa de la Baalbek și ei totuși există. Numai că, desigur, sunt cu totul altfel decât ne-am gândit… Eu, printre altele, întotdeauna am fost sigur că vor apărea cândva și or să fie complet diferiți față de tot ce-am scornit noi aici…

— Care ei? întrebă Vecerovski, aprinzându-și luleaua stinsă.

— Extratereștrii. Sau, vorbind mai științific, supercivilizația.

— Aha, făcu Vecerovski. Înțeleg. Într-adevăr, până acum nimeni nu s-a gândit că ei or să semene cu un milițian cu purtări aberante.

— Bine, bine. M-am ridicat și-am început să scot pe masă tot ce trebuia pentru ceai. Eu am o imaginație săracă, iar tu, în mod evident, nu ai deloc.

— Poate, fu de acord Vecerovski. Nu sunt în stare să-mi imaginez ceva care nu există pentru mine. Flogistonul, de exemplu, este termogen… Sau să zicem, eterul universal… Nu, nu. Pune ceai proaspăt, te rog… Nu fi zgârcit cu esența…

— Știu și singur, i-am ripostat. Și ce mai zici de flogistonul ăla?

— N-am crezut niciodată în flogiston. Și nici în supercivilizații. Atât flogistonul, cât și supercivilizațiile sunt prea omenești. Ca la Baudelaire. Prea omenesc înseamnă animalic. Nu din rațiune. Din prostie.

— Îmi dai voie, l-am întrerupt stând cu ceainicul într-o mână și cu pachetul de ceai de Ceylon în cealaltă. Singur ai recunoscut că avem de-a face cu o supercivilizație…

— Nicidecum, mă contrazise imperturbabil Vecerovski. Sau mai exact, dimpotrivă. Voi ați recunoscut că există o supercivilizație. Iar eu m-am folosit de această împrejurare ca să vă aduc pe calea adevărului…

Telefonul răsună în sufragerie. Am tresărit și am răsturnat capacul ceainicului.

— Tu-ți… Am mormăit, uitându-mă când la Vecerovski, când la ușă.

— Du-te, du-te, spuse liniștit Vecerovski, ridicându-se. O să torn eu.

N-am ridicat dintr-o dată receptorul. Era ciudat. N-avea cine să sune, mai ales la ora asta. Poate-o fi bețivanul de Weingarten. Stă de unul singur… Am ridicat receptorul.

— Da?

Vocea de om beat a lui Weingarten spuse:

— Păi sigur că nu dorm… Hai noroc, bă, victimă a supercivilizației! Cum o duci?

— OK, am spus cu mare ușurare. Da' tu?

— La noi totu' e-n ordine. Am iejit la „Azz… Aztoria”… La „Auzteria7”, pricepi? Am luat o juma' de damigeană – prea puțin. Ș-am mai luat înc-o juma'… Am traz la alea două jumătăți… la drept vorbind o damigeană-ntreagă… Ș'acu, iote ce bine mă simt. Hai-ncoa!

— Lasă, nu, am spus. Eu stau cu Vecerovski. Bem un ceai.

— Bei ceai – speranță n-ai, anunță Weingarten și izbucni în hohote de râs. În fine, bine. Dacă e ceva, sună…

— Nu înțeleg, ești singur sau cu Zahar?

— Suntem trei, spuse Weingarten. E mișto… În concluzie – e ceva, vino. Și trânti receptorul.

M-am întors la bucătărie. Vecerovski făcuse ceaiul.

— Weingarten? întrebă el.

— Da. Totuși e plăcut că în această nebunie ceva rămâne neschimbat. Invariantul nebuniei. Niciodată nu m-am mai gândit că un Weingarten beat poate fi atât de plăcut.

— Ce ți-a spus?

— Mi-a spus: bei ceai, speranță n-ai.

Vecerovski hohoti satisfăcut. Ținea la Weingarten. În felul lui special, dar ținea. Îl considera un enfant terrible pe Weingarten – un enfant terrible mare, transpirat și zgomotos.

— Ia stai! Unde sunt bomboanele? Ah!

Am deschis frigiderul și am scos o cutie minunată: „Dama de pică”.

— Ai văzut?

— Ooo! exclamă impresionat Vecerovski.

Am desfăcut cutia.

— Salutări de la supercivilizație! Da… Deci ce spuneai acolo? M-ai zăpăcit complet… Da! Chiar și după cele întâmplate, tot mai susții…

— Îhm… Susțin! Întotdeauna am știut că nu există nici un fel de supercivilizație. Iar acum, după toate cele întâmplate, așa cum te-ai exprimat, știu și de ce nu există…

— Ia stai, ia stai… Am pus ceașca pe masă. De ce și așa mai departe: asta-i doar teorie, iar tu uite ce să-mi spui… Dacă nu-i o supercivilizație… Dacă nu sunt extratereștri, chiar și în cel mai larg sens al cuvântului… Atunci cine? M-am înfuriat. Cunoști ceva sau te amuzi cu paradoxuri? Un om s-a împușcat, din altul au făcut o meduză… Ce tot îmi împui capul?

Nu. E clar ca lumina zilei că Vecerovski nu se distrează cu paradoxuri și nici nu-mi împuie capul. Fața lui deveni dintr-o dată cenușie, obosită, invadată de o încordare imensă ce fusese ascunsă cu grijă, iar acum ieșea la iveală… Sau poate

de o încăpățânare aspră și furioasă. Chiar încetase să mai semene cu el însuși. Fața mai degrabă i se înmuiase, mascată de o somnolență aristocratică, putredă, și aici trăsăturile parcă i se împietriseră. Și iar mi se făcu frică. În acel moment, m-am gândit că Vecerovski nu stă aici pentru că vrea să mă susțină moralicește. Și nici pentru asta nu mă invitase să dorm la el – să stăm acolo și să muncim. Și, cu toate că mi-a fost teamă, am simțit brusc un val de milă pentru el, de altfel fără nici un motiv, bazat numai pe niște senzații neclare și pe schimbarea subită a fizionomiei lui.

Și dintr-odată mi-am adus aminte, nitam-nisam, că acum trei ani Vecerovski fusese internat în spital, dar numai pentru puțin timp, îi dăduseră drumul repede…„ „. E o formă de tumoare benignă, necunoscută până acum. Trecuse numai un an. Am aflat de toate astea doar toamna trecută, cu toate că mă întâlneam cu el în fiecare zi dată de la Dumnezeu, băusem cafele la el, îi ascultam râsul lui de marțian, mă plângeam că m-au dat gata furunculele. Și nimic, nu bănuiam nimic…

Iar acum, cuprins de această neașteptată milă, nu m-am abținut și i-am spus că știam totul mai de mult și că vorbele sunt de prisos, lipsite de sens.

— Phil… Ce, și asupra ta se exercită presiuni?

Bineînțeles, îmi lăsă întrebarea fără răspuns. Nici nu m-a auzit. Fața lui se destinse, scufundându-se din nou în buhăiala aristocratică, iar pleoapele roșcovane i se lăsară peste ochi. Începu să tragă cu nădejde din luleaua stinsă.

— Nu vă împui capul, spuse el. Singuri v-ați zăpăcit, ați născocit o supercivilizație și nu vreți să înțelegeți deloc că asta ar fi fost mult prea simplu. O mitologie contemporană și nimic altceva.

Mi se făcu pielea ca de găină! Și mai complicat? Deci și mai rău. Ce poate fi mai mult…?

— Ești doar astronom, continuă el dojenitor. Ar trebui să știi de principalul paradox al xenologiei…

— Bine, lasă asta, știu. Orice civilizație în dezvoltarea sa, cu mari posibilități…

— Și așa mai departe, mă întrerupe el. Inevitabil, ar trebui să

observăm urmele activității lor. Dar noi nu găsim aceste urme. De ce? Pentru că nu există nici-o supercivilizație. Nu se știe de ce, dar nu se produce transformarea civilizației în supercivilizație.

— Da, am aprobat eu. Rațiunea se distruge în războaie atomice. Totul e o prostie.

— Desigur, e o prostie. Prea simplu, prea primitiv, în sfera unei imaginații obișnuite…

— Ia stai. Ce tot repeți ca un papagal? Primitiv, primitiv… Sigur că da, un război atomic e primitiv. Dar de fapt se vede că nu e chiar atât de simplu… Boli genetice… O oarecare oboseală a existenței… Reorientarea obiectivelor… Despre asta există o întreagă literatură. Eu, de exemplu, cred că dovezile despre o supercivilizație poartă un caracter cosmic, iar noi pur și simplu nu știm să le distingem de evenimentele cosmice naturale. Sau să luăm cazul nostru. Nu e o dovadă?

— Omenesc, prea omenesc. Au observat că pământenii sunt în pragul Cosmosului și, temându-se de concurență, au hotărât să termine cu noi. Nu-i așa?

— De ce nu?

— Pentru că atunci ar fi fost un roman. Mai degrabă beletristică cu coperți țipătoare, ieftine. Seamănă cu o încercare de a îmbrăca o caracatiță într-un frac. Mai mult decât atât. O caracatiță care de fapt nu există…

Vecerovski puse ceașca deoparte, se sprijini cu cotul de masă și, proptindu-și bărbia în pumn, ridicându-și totodată sprâncenele roșcate, privi undeva sus, deasupra capului meu.

— Vezi ce amuzant iese totul? Parcă acum două ore ne-am înțeles: nu are importanță ce putere acționează, important e cum ne comportăm sub constrângere. Dar văd că nu te gândești deloc la asta. Te întorci, din nou și din nou, cu încăpățânare, la încercarea de a identifica această putere. Și tot cu îndărătnicie revii la ipoteza supercivilizației. Ești gata să uiți și deja ai uitat propriile replici contra acestei ipoteze. Și înțeleg de ce ți se întâmplă așa. Undeva în subconștientul tău zace o fărâmă de idee că orice supercivilizație este totuși o civilizație, iar două civilizații pot întotdeauna să se înțeleagă,

să găsească un compromis, să împace și capra și varza… Iar în cel mai rău caz, ce dulce e să te supui acestei puteri dușmănoase, dar impozante, ce nobil e să te retragi în fața unui dușman care merită victoria, iar pe urmă… Mai știi de unde sare iepurele? Poate primești și o decorație pentru supunere rațională… Nu holba ochii la mine. Doar îți spun că asta-i în subconștient. Crezi că numai la tine? E foarte, foarte omenesc. Am renunțat la Dumnezeu, dar nu știm încă să stăm pe picioarele proprii fără un sprijin, fără o cârjă. Dar trebuie. O să trebuiască să învățăm. Pentru că voi, în situația voastră, nu numai că nu aveți prieteni, dar sunteți atât de singuri, încât nu aveți nici măcar dușmani! Uite, asta nu vreți să înțelegeți…

Vecerovski tăcu. Mă chinuiam să diger această neașteptată cuvântare, încercam să caut argumente contra, să dovedesc cu spume la gură… Ce? Nu știu. Avea dreptate: nu e o rușine să te supui unui dușman superinteligent. Adică, nu așa gândește el. Așa o fac eu. De fapt nici nu mă gândesc, doar în momentul ăsta mi-a trecut prin cap, după tot ce-a zis el. Dar, în realitate, m-a încercat sentimentul că aș fi generalul unei armate distruse și că umblu sub ploaia de obuze căutând generalul învingător pentru a-i preda spada. Și cu toate astea, nu mă supără doar înfrângerea, ci și faptul că nu reușesc să-l găsesc pe acest cotropitor.

— Cum adică, n-am dușmani? Izbutii să întreb într-un sfârșit. Dar cineva a avut nevoie de toate astea!

— Dar cine are nevoie ca aproape de suprafața Pământului piatra să cadă cu o accelerație de nouă virgulă optzeci și unu?

— Nu înțeleg.

— Dar nu-i așa că ea așa cade?

— Da…

— Și aici e vinovată tot supercivilizația? Ca să explici acest fapt…

— Stai… Ce legătură…

— Și totuși cineva avea nevoie ca piatra să cadă tocmai cu această accelerație. Cine?

Mi-am turnat ceai. Cum s-ar zice, nu-mi rămânea decât să

adun doi și cu doi, dar totuși nu înțelegeam nimic.

— Vrei să spui că avem vreo legătură cu cataclismele naturale? Cu fenomenele naturii?

— Dacă vrei, spuse Vecerovski.

— Știi ceva, dragule!… Am gesticulat eu, răsturnând ceașca și vărsând totul pe masă. Măi, să fie…!

În timp ce ștergeam masa, Vecerovski continuă tot atât de imperturbabil:

— Totuși încearcă să renunți la epicicluri. Încearcă să pui totuși Soarele în centru și nu Pământul. Imediat ai să simți cum se va simplifica totul.

Am aruncat cârpa udă în chiuvetă.

— Adică ai o ipoteză?

— Da, am.

— Păi, expune-o! Apropo, de ce n-ai spus-o de la început, când mai era aici și Weingarten?

Vecerovski își mișcă sprâncenele.

— Vezi tu… Orice nouă ipoteză își are lipsurile ei care duc întotdeauna la o mulțime de contradicții. Iar eu n-aveam chef de contraziceri. Am vrut numai să vă conving că sunteți puși în fața unei alternative pe care trebuie s-o rezolvați singuri. Se pare însă că n-am reușit. Și apoi, ipoteza mea ar fi fost un argument în plus, pentru că esența ei… Mai precis, singura concluzie practică ce decurge din ea este că nu aveți nici prieteni, nici dușmani. Nu e exclus să greșesc. Poate că ar fi trebuit să pornesc o discuție extrem de obositoare și ați fi avut în schimb o imagine mai clară despre situația voastră reală. Iar treburile, după opinia mea, stau cam așa…

Nu se poate spune că n-am înțeles ipoteza lui, dar nici nu pot să afirm că am priceput-o până la capăt. N-aș putea zice că ipoteza lui m-a convins, dar, pe de altă parte, în ea se încadra tot ce se întâmplase cu noi. Mai mult decât atât, cuprindea absolut tot ce s-a petrecut, se petrecea și se va petrece în Univers și în aceasta consta, dacă vreți, slăbiciunea acestei ipoteze. Era ceva în ea care afirma că sacul spart nu se umple.

Vecerovski îmi prezentă conceptul de Univers Homeostatic (a folosit chiar aceste cuvinte arhaice și poetice). „Universul

își conservă structura” – era principala lui axiomă. După spusele lui, legile de conservare a energiei și a materiei erau expresii particulare ale legii conservării structurii. Legea entropiei constante contrazice homeostaza universului și de aceea există o lege parțială și nu generală. Suplimentar la această lege există legea regenerării continue a rațiunii. Combinarea și incongruența dintre aceste două legi parțiale garantează legea generală a conservării structurii.

Dacă ar fi existat numai legea entropiei constante, structuralitatea universului ar fi dispărut și s-ar fi instaurat haosul. Pe de altă parte, dacă ar fi existat în totalitate sau măcar ar fi predominat rațiunea atotputernică aflată într-un proces de continuă desăvârșire, atunci la o homeostază dată, structura Universului ar fi fost tulburată. Desigur, asta nu înseamnă că Universul va deveni mai bun sau mai rău – pur și simplu ar fi fost altul, în ciuda principiului homeostaticii, pentru că rațiunea în continuă perfecționare nu poate avea decât un singur scop: schimbarea naturii Naturii. De aceea, sensul Homeostazei Universului constă în menținerea echilibrului dintre creșterea entropiei și dezvoltarea rațiunii. Astfel, nu sunt și nici nu pot exista mai multe supercivilizații, pentru că prin supercivilizație înțelegem de fapt tocmai acea rațiune care s-a dezvoltat în asemenea măsură, încât va fi capabilă să învingă legea menținerii entropiei constante la dimensiuni cosmice. Iar ceea ce se întâmplă acum cu noi nu sunt altceva decât primele reacții ale Universului la pericolul transformării omenirii într-o supercivilizație. Universul se apără.

Nu mă întreba, spunea Vecerovski, de ce tocmai Maleanov și Gluhov au ajuns să fie primii vestitori ai viitoarelor cataclisme. Nu mă întreba de natura fizică a semnalelor ce au alarmat homeostaza în acest colț al Universului unde Gluhov și Maleanov își desfășoară cercetările lor sacramentale. În general, nu mă întreba de mecanismele de acțiune ale Universului Homeostatic – nu știu nimic despre ele, tot așa cum nimeni nu cunoaște, de pildă, mecanismul acțiunii legii conservării energiei. Pur și simplu procesele se desfășoară

astfel încât energia să se conserve; toate procesele vor avea loc astfel încât, după un miliard de ani, lucrările lui Gluhov și Maleanov, contopindu-se cu alte milioane și milioane de lucrări, să nu ne ducă la sfârșitul lumii. Normal, am în vedere nu sfârșitul lumii în general, ci numai al acelei lumi pe care o avem acum, aici, care a existat deja de un miliard de ani și pe care Maleanov și Gluhov, fără să-și dea seama, o amenință cu încercările lor microscopice de a înfrunta entropia…

Aproximativ, așa l-am înțeles – nu știu cât de corect sau de incorect, sau poate chiar total eronat. Nici n-am încercat să-l contrazic. Chiar și așa totul se împuțise, iar din acest punct de vedere situația părea într-atât de disperată, încât nu știam ce să mai zic, ce atitudine să iau și-n general la ce bun să mai trăiesc. Dumnezeule! Maleanov D. A. – versus Universul! Asta nu mai aducea a păduche de frunză strivit de un bolovan. Nu mai seamănă nici măcar cu un virus în centrul soarelui…

— Ascultă, dacă-i așa, atunci la ce naiba mai vorbim atâta? Dă-le dracu' pe toate „M-cavitățile" astea… Alegere! Despre ce alegere mai poate fi vorba?

Vecerovski își scoase ochelarii cu o mișcare lentă și începu să-și plimbe degetul mic pe curbura nasului. A tăcut mult timp, chinuitor de mult. Iar eu așteptam. Pentru că înțelegeam cu un al șaselea simț că Vecerovski nu poate să mă lase uite-așa, niciodată n-ar fi făcut asta, nicicând nu mi-ar fi povestit toate astea dacă n-ar fi existat o ieșire, o alternativă, o oarecare variantă dată dracului. Și iată că încetă să-și mai frece nasul, își puse din nou ochelarii și rosti încetișor:

— Mi-au spus că acest drum mă va duce la Oceanul Morții și-atunci, la jumătatea drumului, m-am întors. De atunci, în fața mea se întind mereu drumuri strâmbe, lăturalnice, singuratice…"8

— Și?

— Să repet?

— Repetă-mi.

Mi-a mai spus o dată. Mi-a venit să plâng. M-am ridicat în grabă, am umplut ceainicul și l-am pus din nou pe foc.

— Bine că pe lumea asta mai există ceaiul, am zis eu. De

mult m-aș fi tăvălit beat, pe sub masă…

— Și totuși eu prefer cafeaua.

Și atunci am auzit cum se învârte cheia în yală la intrare. Probabil că m-am făcut alb de frică sau poate chiar albastru, pentru că Vecerovski se întinse îngrijorat spre mine și-mi spuse încet:

— Calm, Dima. Calm… Sunt cu tine.

Abia l-am auzit.

Acolo, în hol, se deschise o a doua ușă, se auzi un foșnet de balonzaid, niște pași repezi și mieunatul jalnic al lui Kaleam. Tot mai stăteam ca un lemn… Când am auzit vocea gâfâită a Irkăi: „Kaleamușka”… Și imediat:

— Dimka!

Nu mai țin minte cum am zburat până în coridor. Am prins-o pe Irka în brațe, am strâns-o, m-am lipit de ea (Irka, Irka…!), am inspirat parfumul binecunoscut, iar ea avea obrajii umezi și mormăia ceva ciudat: „Ești viu, Doamne! Și la ce nu m-am gândit! Dimka!” Pe urmă ne-am revenit. În orice caz eu mi-am revenit. Adică am realizat în sfârșit că ea era și am priceput ce tot îndruga acolo. Și groaza mea amorfă, pietrificată, s-a preschimbat într-o spaimă concretă, cotidiană. Am lăsat-o pe Irka jos, m-am dat într-o parte și, privindu-i fața plânsă (nici nu era machiată), am întrebat-o:

— Ce s-a întâmplat, Irka? De ce ești aici? Bobka?

Nu cred că mă auzea. Se agăța de mâinile mele, mă cerceta tremurând toată, privindu-mă cu ochii înlăcrimați, repetând mereu:

— Să înnebunesc aproape… Nu credeam că mai ajung…

Ținându-ne de mâini, ne-am strecurat în bucătărie, am așezat-o pe un taburet, iar Vecerovski îi turnă în tăcere ceaiul tare, direct din ceainicul cu esență. Ea l-a băut însetată, vărsând jumătate pe balonzaid. Era palidă ca moartea. Fața îi era trasă, aproape să n-o mai recunosc, ochii înroșiți, părul răvășit, ciufulit. Am început să tremur și m-am sprijinit de chiuvetă.

— Ceva cu Bobka? Am reușit eu să-mi mișc limba.

— Cu Bobka? Repetă ea fără să-nțeleagă. Ce are Bobka? Din

cauza ta mai că n-am înnebunit… Ce se-ntâmplă aici? țipă brusc. Ai fost bolnav? Privirile ei iar m-au iscodit. Ești sănătos ca un taur!

Simții cum îmi căzuse falca și am închis gura. Nu înțelegeam nimic. Vecerovski întrebă foarte calm:

— Ai primit vreo veste proastă despre Dima?

Irka încetă să mă mai examineze și se uită la el. Pe urmă sări din loc, fugi în hol și se întoarse imediat scormonind în geantă.

— Uitați-vă… Uitați-vă ce-am primit… Căzură jos un piepten, un ruj, niște foi, cutiuțe, bani. Dumnezeule, unde-o fi? A, da! Aruncă geanta pe masă și băgă mâna în buzunarul balonzaidului, nu nimeri de prima dată, apoi scoase o telegramă mototolită. Uite!

Am înșfăcat-o și am citit-o în grabă. N-am înțeles nimic… AJUNGEȚI SNEGOVOI. Am citit-o încă o dată, apoi, disperat, am făcut-o cu voce tare:

— CU DIMA RĂU GRĂBIȚI AJUNGEȚI SNEGOVOI. Cum adică Snegovoi? Am întrebat. De ce Snegovoi?

Vecerovski îmi luă calm telegrama.

— E trimisă azi-dimineață, spuse el. Și, după cum se vede, toate semnăturile sunt în regulă.

— Trimisă când? Am țipat ca un surd.

— Azi-dimineață. La ora zece și douăzeci și două de minute.

— Doamne-Dumnezeule! De ce-a făcut gluma asta? Am întrebat…”

CAPITOLUL NOUĂ

„. Decât la mine. Bineînțeles, ea n-a mai găsit nici un bilet la aeroport. Fluturând telegrama, a fugit ca gândul până la un șef, care i-a dat o hârtiuță ce i-a fost de prea puțin ajutor – la aeroport nu erau avioane, iar când acestea au apărut, zburau exact acolo nu avea nevoie. Până la urmă, pierzându-și orice speranță, s-a îmbarcat într-un avion care a dus-o la Harkov. Acolo a luat totul de la început, iar în plus de asta la Harkov s-a pornit o ploaie torențială, astfel că doar spre seară a reușit să ajungă la Moscova, luând un avion marfar ce căra frigidere și coșciuge. La Moscova totul a mers mult mai ușor. De la

Domodedova a fugit la Șeremetievo9 și în cele din urmă a ajuns la Leningrad, stând în cabina piloților. În tot acest timp n-a gustat nici măcar o firimitură, iar jumătate din drum a plâns în hohote. Aproape adormită, a amenințat printre suspine că încă de mâine dimineață va merge la poștă, chemând în ajutor și miliția și-atunci se va lămuri a cui este lucrătura, cine sunt ticăloșii care au premeditat totul. Firește, eu am aprobat, că da, bineînțeles, nu lăsăm noi toate astea așa, că pentru astfel de făcături trebuie să-i spargem la bot, ba nici măcar să-i spargem la bot, ci să-i aruncăm după gratii și, desigur, nu am mai stat să-i spun că poșta nu primește astfel de telegrame fără documente doveditoare, că, în zilele noastre, slavă Domnului, pur și simplu este imposibil să mai faci glume de acest gen și că mai degrabă această telegramă nu a fost de fapt trimisă de nimeni, că telexul de la poșta din Odessa a imprimat-o absolut de unul singur.

N-am putut să mai adorm. De fapt, era deja dimineață. Pe stradă era deja lumină, iar în cameră, deși storurile fuseseră lăsate, era lumină ca afară. Un timp am rămas întins în pat, nemișcat, privindu-l pe Kaleam ce se tolănise între noi și ascultând respirația liniștită a Irkăi. Dormea întotdeauna adânc, cu poftă. Pentru ea nu existau neplăceri pe lumea asta care i-ar fi putut provoca insomnii. În orice caz, până acum nu avusese…

Mă cuprinsese o toropeală grețoasă, mentolată, care nu mă mai părăsise de când citisem și înțelesesem telegrama. Toți mușchii parcă fuseseră striviți, iar în piept și în burtă mi se fixase un bulgăre rece, imens și fără formă ce începea uneori să se miște, făcându-mă să tremur din toate încheieturile.

La început, când Irka a amuțit brusc la jumătatea unui cuvânt și am auzit respirația ei regulată din timpul somnului, mi-a fost dintr-o dată mai ușor: nu eram singur, ba mai mult de-atât, lângă mine se găsea, probabil, cel mai înrudit și mai iubit om. Dar broasca râioasă înghețată se răsuci în pieptul meu, m-am îngrozit datorită acestui simțământ de ușurare și m-am gândit: iată până unde am ajuns, până unde m-au strivit încât sunt capabil să mă bucur de prezența Irkăi aici, să mă

bucur că Irka s-a nimerit cu mine în aceeași tranșee sub uraganul de foc. Nu-u-u, chiar de mâine, chiar de mâine la bilete! Și înapoi cu ea la Odessa… Peste toate cozile, îi spulber pe toți, cu dinții o să-mi sap drumul până la casa de bilete…

Săraca mea fetiță, câte va trebui să îndure din cauza acestor ticăloși, din cauza mea, din cauza acestei jegoase de materii difuze, care toată, aia câtă e, nu face nici cât un rid de-al Irkăi. Au ajuns până și la ea. Nu le-a fost de ajuns că m-au călcat în picioare – au ajuns și la ea… De ce? pentru ce au nevoie de Irka? găozari nenorociți și orbi, care snopesc în bătaie pe cine Dumnezeu o nimeri. M-am așezat. Dacă se-ntâmplă ceva cu Irka, n-am să mi-o iert niciodată. Ba nu, n-o să se întâmple nimic cu ea. Pur și simplu vor doar să mă sperie. Îmi înfășoară pe mosor săracii mei nervi – dacă nu merge cu o metodă, atunci cu alta. Scopul scuză mijloacele…

Dintr-odată mi l-am imaginat pe Snegovoi mort, cum merge pe magistrala Moscovskaia, îmbrăcat în pijamaua lui imensă, vărgată, greoi, rece, cu craniul găurit, cum intră la poștă și se așază la rând, la ghișeul telegrafului, cu un pistol în mâna dreaptă și cu telegrama în cea stângă. Nimeni nu observă nimic, fata de la ghișeu îi ia telegrama dintre degetele înțepenite, îi dă o chitanță și fără să-i ceară un ban, strigă: „Următorul…”.

Scuturându-mă pentru a izgoni vedenia, m-am sculat încet și m-am dus la bucătărie așa cum eram, numai în chiloți. În bucătărie – lumină ca-n plină zi. Din curte se auzeau ciripitul vrăbiilor și hârșâitul măturii portarului. Am înhățat geanta Irkăi, am scormonit prin ea și am găsit un pachet mototolit cu două țigări rupte în el. M-am așezat la masă și mi-am aprins o țigară. Nu mai fumasem de mult, de vreo doi-trei ani… Dovedisem voință. Da, frățioare Maleanov, acum vei avea nevoie de toată puterea ta de voință. Drace, ce actor mizerabil sunt, nici măcar nu știu să mint ca lumea. Iar Irka nu trebuia să afle nimic, n-are ca nevoie de toate astea. Trebuie să suport singur, să înving prin forțele proprii. Nimeni nu mă va ajuta, nici Irka, nici altcineva.

Dar ce mă tot plâng de sprijin? Mă trecu un gând. Parcă

poate fi vorba de vreun ajutor? niciodată nu-i pomenesc Irkăi de neplăcerile mele, dacă pot să le evit. Îmi face plăcere s-o bucur și nu suport să știu că suferă. Și de n-ar fi fost tâmpenia asta, cu ce bucurie i-aș fi povestit de „M-cavități”…

Cu toate că nu-i o teoreticiană, ar fi înțeles totul; are capul limpede, deși mereu se plânge că-i proastă… Iar acum ce să-i spun?… Neplăcut… Foarte neplăcut…

Și totuși neplăcerile nu sunt la fel. Se situează pe diferite niveluri. Există cele mici de tot, de care e și păcat să nu mă plâng, ba chiar îmi face plăcere s-o fac. Dar Irka exclamă: „Ce să zic, astea-s prostii!” și imediat totul parcă devine ridicol. Tocmai de aceea nu le pomenesc de ele nici mamei, nici Irkăi. Apoi există necazuri când totul se tulbură. Vrând-nevrând și Irka a căzut în foc cu mine. Pare o prostie, o nedreptate. M-au lovit și continuă să dea în mine ca-ntr-o tobă, dar cel puțin înțeleg de ce, ba chiar reușesc să-mi închipui cine anume o face. Oricum, știu doar că sunt lovit. Reprezint o țintă, și-mi dau seama că astea nu sunt nici glume proaste, nici loviturile sorții. Totuși e mai bine să știi că reprezinți o țintă. Ce curios, câte capete atâtea păreri, dar majoritatea oamenilor ar prefera să nu știe nimic. Nu cred însă că Irka e așa. E o temerară, sunt convins de asta. Când îi e teamă de ceva, se arunca orbește în fața fricii sale… Mda, se pare că n-ar fi cinstit să-i povestesc. Și-apoi trebuie să fac o alegere. (Încă n-am încercat să mă gândesc la asta, dar se impune. Sau am ales deja? Nu pot să-mi dau seama singur dacă am făcut-o până acum…) Și uite-așa, dac-ar fi să aleg… Că doar opțiunea trebuie să fie numai treaba mea. Cum doresc așa să fac. Dar cum rămâne cu urmările? Voi alege și-atunci vor începe să arunce cu bombe în noi și nu din cele obișnuite, ci atomice… Dacă m-aș decide pentru altceva… Ar fi interesant de știut dacă Gluhov i-ar fi plăcut Irkăi. Totuși e un om drăguț, plăcut, liniștit, blând… La urma urmei, aș fi putut să cumpăr și-un televizor, spre bucuria lui Bobka; am fi încercat să mergem în fiecare sâmbătă la schi, poate la un film… Așa ori altfel – se părea că toate astea mă priveau numai pe mine. Nu zic că e amuzant să stai sub bombe, dar nici să ai un bărbat-meduză nu e prea plăcut…

Sau poate dimpotrivă? parcă pot să știu de ce mă iubește Irka? Asta e, că nu știu… De altfel, poate că nici ea nu știe…

Am terminat de fumat și, ridicându-mă de pe taburet, am aruncat mucul în găleata de gunoi. Alături de ea am zărit un buletin de identitate. Ce drăguț! Adunasem totul până la ultima hârtiuță, până la ultimul bănuț și poftim: tocmai buletinul. L-am luat și-am privit distrat prima pagină. Nici eu nu știu de ce. Mi s-a tăiat respirația. Sergheenko Ina Fedorovna. Anul nașterii: 1939… Ce-o fi asta?… Fotografia Irkăi… Nu, nu era a ei. O femeie ce semăna cu Irka, dar numai atât. O oarecare Sergheenko Ina Fedorovna.

Am pus ușor buletinul pe marginea mesei, m-am ridicat și m-am furișat în cameră. Mi s-a tăiat a doua oară respirația.

Femeia ce dormea în pat avea pielea feței foarte uscată, întinsă la extrem, iar dinții de sus, albi și ascuțiți, erau descoperiți de un zâmbet sau poate de un rânjet de suferință. Acolo, sub învelitoare, dormea o vrăjitoare. Înnebunit de spaimă, am prins-o de umărul gol și-am scuturat-o. Irka se trezi imediat, deschise larg ochii săi mari și mormăi nedeslușit: „Dimkin, ce-i cu tine? Te doare ceva…?” Doamne, Irka! Sigur că tu erai. Ce-s halucinațiile astea? „Am sforăit, nu?” mai întrebă ea cu voce somnoroasă și adormi din nou.

M-am întors tiptil la bucătărie, am dat de-o parte buletinul, am scos ultima țigară din pachet și am aprins-o. Mda. Cam așa va fi viața noastră de acum încolo. Începând de azi.

Animalul de gheață se mai răsuci în mine încă puțin, apoi se liniști. Mi-am șters de pe față transpirația respingătoare, am tresărit brusc și am deschis la repezeală geanta Irkăi. Buletinul ei era acolo. Maleanova Irina Ermolaevna. Anul nașterii: 1933. D-drace… Ei bine, la ce le-a mai trebuit asta?… Totuși nu-i întâmplător: buletinul, telegrama, dificultatea cu care Irka ajunsese acasă și chiar simplul fapt că ea zburase cu avionul acela plin de coșciuge; nimic întâmplător… Dar dacă e? Găozari nenorociți, măicuța-natură, cataclisme stupide… Totul pare foarte veridic din punctul de vedere al lui Vecerovski.

Pentru că, dacă până la urmă Universul Homeostatic a pus la

cale o microconspirație, atunci ea așa și trebuie să arate. Foarte asemănător cu situația în care un om omoară cu prosopul o muscă. Lovituri năprasnice prin aer, de pe rafturi cad cristalurile lovite, lampadarul se prăbușește, mor fluturi de noapte nevinovați, iar pisica călcată pe lăbuță, ridicându-și coada, o zbughește sub divan… Mult zgomot pentru nimic. De fapt nu știu nimic. Poate că acum, undeva, dincolo de pârâul Murinski, s-a prăbușit o casă (m-au ochit, și-au nimerit în schimb casa), iar eu habar n-am de asta, singura mea neplăcere fiind doar buletinul ăsta. Oare numai pentru că adineauri m-am gândit la „M-cavități”? îmi imaginasem doar cum am să-i povestesc Irkăi despre ele…

Probabil că n-am să pot trăi așa. N-am crezut niciodată că pot fi laș, dar nici așa: fără o clipă de odihnă, să renunț la nevastă luând-o drept vrăjitoare… Iar acum Vecerovski nici nu vrea s-audă de Gluhov. Înseamnă c-o să-mi vină și mie rândul. Trebuie să schimb totul. Prietenii, munca, viața. Poate și o altă familie… De atunci în fața mea se întind mereu drumuri strâmbe, singuratice și lăturalnice… Singuratice. Gluhov… Și-o să-ți fie rușine să te privești în oglindă dimineața, când te vei bărbieri. În oglindă va apărea un Maleanov foarte mic și spășit.

Bineînțeles, te poți obișnui și cu asta, probabil că te poți acomoda cu orice pe lume. Cu orice pierdere. Dacă stau însă și mă gândesc, ce să zic, mult am pierdut! Merg spre această țintă numai de zece ani. Ei, nu chiar de zece, de fapt toată viața am bătut acest drum. Copilăria, cercul școlar, telescoapele concepute de mine, calculul numerelor lui Wolf din observațiile cine știe cui… „M-cavitățile” mele. Practic nu știu nimic despre ele: ce-ar fi putut să-mi rezulte din calcule, unde s-ar fi ajuns în urma muncii depuse de cei care s-ar fi interesat, ar fi continuat și dezvoltat această problemă; care apoi ar fi transmis totul mai departe, în secolul următor… Probabil c-ar fi ieșit ceva măreț, dar eu nu voi mai ajunge să mă bucur de această măreție, embrionul viitoarelor cataclisme, contra cărora s-a ridicat însuși Universul. Un miliard de ani – ce termen lung! În decursul lui, dintr-o

bucățică de mucozitate poate crește o întreagă civilizație…

Dar de fapt ești zdrobit. Întâi nu te lasă să trăiești, te desfigurează, te înnebunesc, iar dacă nici asta nu ajută, pur și simplu te zdrobesc… Mamă, mamă! Ora șase… Soarele deja dogorește…

Și dintr-odată, nu se știe cum, îmi dispăru lighioana rece din piept. M-am ridicat și m-am îndreptat cu pași calmi spre cameră. M-am apropiat de biroul meu și mi-am scos hârtiile. Apoi, luând stiloul, m-am întors în bucătărie și, făcându-mă comod, m-am apucat de lucru.

Capul parcă mi-era îndesat cu vată, pleoapele-mi ardeau, dar mi-am sortat conștiincios și meticulos ciornele, apoi, aruncând tot ce era inutil, am sistematizat ce mai rămăsese. Am luat un caiet gros și-am început să scriu ordonat, fără grabă, cu poftă, alegând cu grijă cuvintele, de parcă aș fi scris varianta finală a articolului.

Pe mulți îi enervează această etapă a lucrului, dar mie îmi place să cizelez terminologia, să aleg în liniște cele mai elegante și concise formulări, să rectific greșelile strecurate în ciorne, să desenez grafice și să dau formă tabelelor. Asta era truda nobilă a savantului: să faci totalul, apoi să te admiri, și să-ți fie apreciată munca.

Începusem și eu să mă admir și să fiu mândru de munca mea, când alături de mine apăru brusc Irka; îmi înconjură gâtul cu mâna goală și își apropie obrazul cald de fața mea.

— Hm? Am mormăit și mi-am îndreptat spatele.

Asta era Irka mea obișnuită, nu cum apăruse ieri, ca o nenorocită de sperietoare de ciori. Era rozalie, proaspătă, cu ochii limpezi și veselă. Ciocârlie. Irka mea era ca o ciocârlie. Eu – o bufniță, iar ea – o ciocârlie. Am auzit pe undeva de clasificarea asta. Ciocârlia se culcă devreme, adoarme cu plăcere și ușor, la fel de ușor și cu plăcere se trezește și imediat începe să cânte și nici-o proastă dispoziție de pe lumea asta nu îi va putea impune să se tolănească în pat, să zicem, până la prânz.

— Ce, iar nu te-ai culcat deloc? întrebă ea și fără să mai aștepte răspunsul se îndreptă spre balcon. Ce-i cu forfota aia

acolo?

Abia acum am realizat că în curte se auzea o gălăgie neobișnuită, de când avusese loc incidentul. Miliția sosise deja, iar Salvarea era încă pe drum.

— Dimka! țipă Irka. Ia uite! Ce minune!

Îmi îngheță inima. Știam eu minunile astea. Am sărit…„ „. A bea cafea. Și-atunci Irka declară vioi că totul se potrivise de minune. De fapt, pe lumea asta totul se poate aranja cum trebuie, în cele zece zile se săturase de Odessa ca de mere pădurețe. Parcă niciodată nu mai fusese acolo atâta puhoi de lume. Nu mai avea de gând să se întoarcă la Odessa, și-apoi cu siguranță n-ar mai fi găsit bilete. Oricum, spre sfârșitul lui august urma să vină maică-sa la Leningrad, aducându-l totodată și pe Bobka. Acum ea, Irka, se va duce la serviciu de îndată ce va termina cafeaua. Iar în concediu vor merge împreună la schi, așa cum plănuiseră cândva, prin martie sau aprilie, pe pârtiile de la Kirovska.

Pe urmă am mâncat omletă cu roșii. În timp ce făceam omleta, Irka răscoli tot apartamentul în căutarea țigărilor și, negăsindu-le, se întristă și se întunecă. Își mai făcu încă o cafea și întrebă de Snegovoi. I-am povestit tot ce știam de la Igor Petrovici, ocolind cu grijă toate problemele spinoase ale afacerii și încercând să prezint toată istoria ca pe-un accident cert. În timp ce povesteam, mi-am amintit brusc de Lidișor și eram gata-gata să-ntreb de ea. M-am oprit însă la timp.

Irka povestea de Snegovoi, amintindu-și ceva despre el, colțurile gurii i se lăsară trist („Acum de la cine mai cer eu țigări?”), în timp ce eu beam cu înghițituri mici cafeaua și mă gândeam cât sunt de neputincios, că încă nu mă hotărâsem să-i povestesc totul Irkăi. Nu cred c-ar fi înțelept să-i pomenesc de Lidișor sau de casa de comenzi, pentru că totul este extrem de clar: a trecut atâta timp și Irka n-a scos nici un cuvințel referitor la prietena ei, nici o aluzie la comandă. Sigur, poate că a uitat: dac-ar fi să luăm numai peripețiile prin care a trecut. Și-apoi ea în general uită totul. Dar să nu vorbesc cu păcat, mai bine să nu m-ating de astfel de probleme alunecoase. Totuși, ce-ar fi să lansez o săgetuță de probă,

poate că merită.

Și, prinzând un moment prielnic, când Irka a încetat să mai vorbească despre Snegovoi și a trecut la chestiuni mult mai vesele – cum Bobka a căzut într-un șanț, trăgând-o după el pe mama-soacră – am întrebat pe un ton nepăsător:

— E-e, și cum o mai duce Lidișor a ta?

Mica mea săgetuță de probă s-a dovedit în realitate cam prea mare și boantă. Irka holbă ochii.

— Care Lidișor?

— Păi aia, a ta… De la școală…

— A, Ponomareva? Da' ce ți-a venit cu ea, așa dintr-odată?

— Păi, așa… Am mormăit. Mi-am amintit uite-așa…

— Nu mă așteptasem la o astfel de contra-întrebare.

— Păi, Odessa, crucișătorul Potemkin… Șalupele pline de chefali… Ce vrei, uite că mi-am amintit și gata! Ce te legi de mine?

Irka reflectă de câteva ori, uitându-se la mine, apoi spuse:

— Ne-am întâlnit. S-a făcut atât de frumoasă că nu se mai dezlipesc bărbații de ea…

S-a așternut o pauză. La dracu', nu pot să suport să mint… Ce să spun, săgetuță de probă! Tot la mine-n frunte s-a înfipt. Sub privirile iscoditoare ale Irkăi, am așezat cu grijă ceașca goală pe farfurioară și, întrebând cu voce falsă: „Ce mai face pomul nostru?” m-am îndreptat spre ușa de la balcon și m-am uitat în curte. Oricum ai lua-o, totul e foarte clar cu Lidișor și asta definitiv. Chiar, ce-o fi însă cu pomul nostru?

Era la locul lui. Gloata se mai împrăștiase. Lângă pom nu mai rămăseseră decât Kefir, trei gunoieri, un instalator de apă și doi milițieni. Alături de ei, mașina galbenă de patrulare „GMM”10. Toți (exceptând, firește, mașina) priveau pomul și schimbau păreri: ce să facă și cum să explice minunea. Unul dintre milițieni, dându-și jos chipiul, își șterse cu batista capul ras. În curtea blocului se făcuse deja cald, iar mirosului obișnuit de asfalt încălzit, praf și benzină i se adăugă un iz nou, straniu, de pădure. „Cap ras” își puse brusc chipiul, își îndesă batista în buzunar și, așezându-se pe vine, începu să râcâie cu un deget pământul răvășit. M-am retras în grabă de

la balcon.

Irka era la baie. Am spălat repede vasele și le-am pus la loc. Mi-era tare somn, dar știam că nu voi putea dormi. Probabil că acum nu voi mai putea dormi până când nu se va termina toată această istorie. I-am telefonat lui Vecerovski. În timp ce suna, mi-am amintit că Vecerovski nu poate fi acasă, doar avea examene cu aspiranții. Nici nu mi-am terminat bine gândul, că a răspuns:

— Ești acasă? M-am fâstâcit eu.

— Cum să-ți spun…

— Bine, lasă. Ai văzut pomul?

— Da.

— Ce zici?

— Cred că da, mi-a răspuns Vecerovski.

M-am uitat spre baie și, coborând vocea, am spus:

— Cred că eu sunt de vină.

— Da?

— Îhî. Am făcut ordine prin ciorne.

— Ai făcut?

— Ei, nu prea. Acum mă așez din nou la lucru și încerc să termin.

Vecerovski tăcu.

— Și de ce-o faci? întrebă el.

Am râs.

— N-nu știu. Mi-a venit dintr-odată cheful să trec totul pe curat… Nu știu. Din tristețe, probabil. Dar ce, nu pleci nicăieri azi?

— Se pare că nu. Cum e Irka?

— Ciripește, am spus. Gura mea a schițat involuntar un zâmbet. O știi doar pe Irka. Ca și cum nu s-a întâmplat nimic.

— I-ai povestit?

— Fii serios! Sigur că nu.

— De ce, în fond, „sigur”?

Am icnit.

— Înțelegi, Phil, și eu tot la asta mă gândesc: să-i spun sau nu? Și nu știu. Nu pot să mă hotărăsc.

— Ei, dacă nu știi ce să faci, atunci nu fă nimic.

Vroiam să-i spun că asta știam și singur, dar Irka opri dușul la baie și atunci am spus în grabă:

— Bine, am plecat să lucrez. Dacă e ceva, sună-mă. Sunt acasă.

Irka se îmbrăcă, se machie, mă sărută pe nas și o șterse la serviciu. M-am culcat pe divan cu fața în jos și, punându-mi capul pe mâini, am început să mă gândesc. Kaleam se și înființă, se cățără și se întinse pe mine de-a lungul șirei spinării. Era moale, cald și umed. Am adormit. Ca-ntr-un leșin. Mi-am pierdut cunoștința, pe urmă mi-am revenit. Kaleam nu mai zăcea pe spatele meu. Sunau la ușă conform consemnului: ta, ta-ta, ta-ta. M-am rostogolit de pe divan. Capul mi-era limpede și mă simțeam neobișnuit de energic. Parcă mă pregătisem de moarte și de gloria postumă. Simțeam că va începe un nou ciclu, dar nu-mi mai era frică: doar încăpățânare înrăită și îndrăzneală.

Dar dincolo de ușă era numai Weingarten. Un lucru pur și simplu de neconceput: era și mai răvășit decât ieri, transpirat, cu ochii holbați, neîngrijit.

— Ce-i cu pomul ăla? întrebă direct din prag. Și din nou ceva de neimaginat: rostise cuvintele în șoaptă.

— Poți să vorbești tare. Hai înăuntru.

Intră, pășind încet și uitându-se în jur, băgă sub cuier două plase grele, pline cu mape gigantice de redactor și își șterse cu palma udă gâtul transpirat. L-am tras pe Kaleam de coadă și-am trântit ușa.

— Ei? făcu Weingarten.

— După cum vezi. Hai în cameră.

— Pomul ăsta… E munca ta?

— Da.

Ne-am așezat, eu la masă, el alături, în fotoliu. De sub scurta de nylon, descheiată jos, îi apăru burta mare, păroasă, pe jumătate acoperită de un maiou cu găurele. Își trăgea nasul, sufla din greu, se ștergea, apoi se contorsiona în fotoliu, încercând să scoată din buzunarul de la spate pachetul de țigări. Totodată arunca înjurături grele, cu jumătate de glas, fără să se adreseze cuiva.

— Deci lupta continuă… Spuse el într-un sfârșit, scoțând fum prin nările păroase. Deci mai bine să mori în picioare, decât să trăiești târându-te în genunchi… Idiotule! țipă el. Măcar ai coborât până acolo? Dulap cu două picioare ce ești! Măcar ai văzut cum a apărut? A fost ca o explozie! Dar dacă răsărea sub fundul tău? Tram-tararam și tram și tararam…!

— Și ce țipi în halul ăsta? Să-ți dau un extraveral?

— N-ai vodcă?

— Nu.

— Măcar niște vin…

— Nu mai am nimic. Ce mi-ai adus acolo?

— Premiul Nobel ce mi se cuvenea! Urlă el. Asta am adus: premiul Nobel! Numai că nu ți l-am adus ție, cap pătrat… Și-așa ai destule griji!… Începu să-și descheie geaca și, rupând un nasture, înjură iar. În zilele noastre au rămas puțini idioți, filosofă el. În vremurile noastre, bătrâne, majoritatea oamenilor socotesc pe bună dreptate că e mai bine să fu bogat și sănătos, decât sărac și bolnav. Și nici nu-ți trebuie prea mult: un vagonaș de pâine, un vagonaș de icre și dacă se poate, bineînțeles, n-ar fi rău să ai icre negre pe pâine albă… Nu mai e secolul nouăsprezece, tăticule, se însufleți Weingarten. Secolul nouăsprezece a murit de mult, e înmormântat și tot ce-a mai rămas din el nu sunt decât miresme, tăticu', nimic mai mult. N-am dormit toată noaptea. Zahar sforăia, copilul lui monstruos la fel, eu ce era să fac?… Mi-am luat adio de la rămășițele secolului al nouăsprezecelea și-am îmbrățișat secolul douăzeci, bătrâne: calcul și nici un pic de emoții. Acestea, după cum se știe, duc la perturbarea informației. Mândrie, glorie, urmași; o bâiguială nobilă. Athos, Portos și Aramis. Eu nu pot așa… Eu nu știu așa, tram-tararam! Problema valorilor? Poftim. Cele mai valoroase lucruri din lume: persoana mea, familia mea și prietenii mei. Restul, ducă-se-n aia a mă-sii. Nu răspund pentru restul lucrurilor. Să mă bat? Doamne ferește! Doar pentru mine; pentru familie și prieteni. Până la ultima suflare, fără cruțare. De ce-aș face-o pentru omenire? Pentru demnitatea pământului? Pentru prestigiul galactic? Ce mama dracului! Eu

nu mă lupt pentru cuvinte! Am griji mult mai mari! Iar tu, faci cum vrei. Dar nu te sfătuiesc să fii idiot…

Se ridică brusc, mare cât un dirijabil, și fugi în bucătărie. Se auzi jetul apei de la robinet.

— Toată viața noastră, țipă el din bucătărie, e un lanț succesiv de afaceri. Trebuie să fii complet tâmpit să închei afaceri neavantajoase! se știa chiar și-n secolul nouăsprezece… Tăcu și se auzi cum bea cu noduri. După ce închise robinetul, Weingarten apăru din nou în cameră, ștergându-se la gură. Vecerovski nu-ți dă sfaturi nici de-al dracu'… Ăsta nu e om, ci robot. Și nu unul din secolul douăzeci și unu', ci din al nouăsprezecelea. Dacă pe-atunci ar fi știut să facă roboți, câți de Vecerovski ar mai fi ieșit… N-ai decât să mă consideri un om josnic. N-am nimic împotrivă. Dar nu permit să fiu bătut în cuie! Nimănui! Pentru nimic în lume. Mai bine câine viu decât leu mort, dar și mai bine un Weingarten viu decât unul mort. Asta-i punctul de vedere al lui Weingarten, al familiei lui și al prietenilor lui. Cred că…

Nu l-am întrerupt. Îl știam pe botosul ăsta de-un sfert de secol și nu oricare secol, ci chiar al douăzecilea. Urla pentru că-și pusese totul pe rafturi. N-avea sens să-l întrerupi acum, tot nu te auzea. S-ar fi putut discuta de la egal la egal cu un Weingarten având rafturile nearanjate, ba chiar putea fi convins să creadă. Dar cu un Weingarten pus la punct și sistematizat era imposibil să vorbești: se transforma automat într-un magnetofon. Urla și devenea dezgustător de cinic, probabil din cauza copilăriei grele.

Așa că l-am ascultat în tăcere, așteptând să se termine banda. Un singur lucru era ciudat: amintea prea des de Weingartenii vii și morți. La urma urmei, poate nu s-a speriat – totuși el nu era eu. Îl cunoșteam pe Weingarten în toate ipostazele: Weingarten îndrăgostit, Weingarten la vânătoare, Weingarten mitocan și ordinar, Weingarten bătut până la leșin. Sub un singur aspect nu l-am văzut. Speriat. Am pândit momentul când „a stins motoarele” pentru o secundă ca să scotocească prin pachetul de țigări și l-am întrebat:

— Nu cumva te-au speriat?

Imediat lăsă pachetul de țigări și-mi aruncă disprețuitor un „Ete, canci”. Parcă numai întrebarea mea o aștepta. Răspunsul era și el înregistrat mai devreme pe bandă – nu numai în gesturi, dar și în vorbe.

— Uite… Vezi să nu… Făcu el un gest obscen chiar sub nasul meu, ca să mă sperie. Doar nu mai suntem în secolul nouăsprezece. Atunci, da, mai încercau să ne înspăimânte, dar acum, în secolul douăzeci, nu se mai ocupă de prostii de-astea. Acum cumpără marfă bună. Nu m-au speriat, ci m-au cumpărat. Înțelegi, moșule?… Ce să zic, halal alternativă! Sau te vor strivi sau îți vor da un institut nou-nouț, pentru care doi membri corespondenți deja s-au păpat până la moarte. În institutul ăsta iau zece premii Nobel, mă-nțelegi? într-adevăr, nici marfa nu e rea, se umflă Weingarten. Ce vrei, dreptul primului venit. Dreptul lui Weingarten la libertatea curiozității sale științifice. Nu e rea marfa, bătrâne, nu e rea deloc, degeaba mă contrazici. Păcat că e cam mucezită… Ce secol nouăsprezece? Și-n secolul acesta al douăzecilea oricum nu are nimeni această libertate. Și cu o libertate ca asta poți să zaci toată viața într-un laborator și să ștergi baloane de sticlă. Dar institutul ăsta… Nu mai e ciorbă de linte! Introduc pe-acolo vreo zece-douăzeci de idei și dacă una-două n-o să le convină din nou, ce să facem, iar o să ne târguim!… Hai să nu scuipăm contra vântului, bătrâne! Când vine spre tine un tanc enorm, iar tu, în afara capului de pe umeri, n-ai nici un fel de armă, atunci trebuie să știi să eviți la timp…

Mai urlă un timp, fumă, tuși sec, din când în când mai sărea spre barul gol, uitându-se dezamăgit prin el, din nou începea să gesticuleze și să urle pentru ca apoi să se liniștească, să se așeze calm în fotoliu și să-și arunce capul pe spătarul lui, începând să facă mutre fioroase spre tavan.

— Bine, bine, am încercat să-l liniștesc. Totuși unde cari premiul ăsta Nobel al tău? În halul în care ești ar fi trebuit să te duci jos la cazane, iar tu în schimb te-ai cățărat până aici, la etajul cinci…

— Mă duc la Vecerovski, mă întrerupse el.

M-am mirat.

— La ce naiba-i trebuie Nobelul tău lui Vecerovski?
— Nu știu. Întreabă-l tu.
— Ia stai, am zis. El te-a sunat?
— Nu. Eu.
— Și?
— Ce și? Ce și? se întinse el în fotoliu și începu să-și încheie geaca. L-am sunat azi-dimineață și i-am spus că aleg vrabia din mână.
— Și?
— Și!… Atunci mi-a spus: „Adu toate materialele la mine”.
Noi am tăcut.
— Nu-nțeleg, la ce-i trebuie materialele tale? Am zis.
— Pentru că e un Don Quijote! urlă Weingarten. Pentru că încă nu i-au dat cu luleaua peste nas! Încă n-a gustat ceva fierbinte până la lacrimi!
Am înțeles dintr-odată.
— Ascultă, Valka, am zis eu. Lasă-l. Mai dă-l dracului, nu vezi că s-a tâmpit? L-au băgat și pe el în pământ până-n creștetul capului! De ce e nevoie de așa ceva?
— Și-atunci? izbucni Weingarten. Ce facem?
— Arde dracului revertaza aia! Hai s-o ardem chiar acum… În baie… Hm?
— Nu pot… Spuse Weingarten și începu să se uite într-o parte. N-am forță, ce păcat… Doar e o lucrare clasa-ntâi. Extra. De mare lux.
Îmi astupă gura. N-am știut ce să-i mai zic. Sări din fotoliu și începu din nou să alerge prin cameră, pe coridor și înapoi, dând iarăși drumul la bandă. Rușine – da! Onoarea suferă – da! Mândria călcată în picioare, mai ales când nu spui nimănui despre asta. Dar dacă stai și te gândești – mândria este o idioțenie și nimic mai mult. Mi-e lehamite. Majoritatea zdrobitoare a oamenilor aflați în situația noastră n-ar sta pe gânduri o secundă. Iar despre noi spun: Bă, ce idioți! Și pe bună dreptate o spun! Ce, nu am avut ocazia să ne retragem? Ba am avut-o de mii de ori! Și-ncă de-o mie de ori o s-o mai avem! Și nu în fața unor zei, ci a unor funcționari parșivi, în fața unor ouă de păduchi pe care să le iei apoi cu unghia… Și

tot e dezonorant.

Brusc, m-am enervat din cauza acestui du-te-vino din fața mea, împreună cu justificările lui și-atunci i-am spus că de fapt nu se retrage, ci fuge, capitulează. Oho, cum a mai sărit! L-am atins bine. Dar nu mi-a fost deloc milă de el. Nu pe el îl loveam în plex, ci pe mine… Ca să zic așa, până la urmă ne-am certat și a plecat. Și-a luat plasele și a plecat la Vecerovski. În prag îmi spuse că se va întoarce mai târziu, dar i-am servit-o din nou: ieri a venit Irka. Se ofili imediat. Nu-i plăcea când cineva nu-l avea la inimă.

M-am așezat la masă, mi-am scos hârtiile și-am început să lucrez din nou. Desigur, nu chiar să lucrez, numai să dau o formă lucrării. La început am tot așteptat să explodeze vreo bombă sub masă sau să apară la geam vreo mutră albastră cu un ștreang de gât. Nu s-a întâmplat nimic asemănător și-atunci m-am cufundat cu pasiune în lucru, când a sunat din nou la ușă.

Nu m-am dus să deschid din prima. Mai întâi m-am dus la bucătărie și am luat ciocanul de bătut carnea – o chestie tare înfricoșătoare: de-o parte măciulia zimțată, de cealaltă parte un tăiș de toporișcă. Dac-o fi ceva, i-o înfig între ochi și mucles… Eu sunt un om pașnic, nu-mi plac nici încăierările, nici certurile, eu nu sunt un Weingarten, dar mi-a ajuns. M-am săturat.

Am deschis ușa. Era Zahar.

— Salut, Mitea, iartă-mă, pentru numele lui Dumnezeu, rosti el cu o intonație cumva artificială.

M-am uitat involuntar în jos. Dar acolo nu mai era nimeni altcineva. Zahar era singur.

— Intră, intră, am spus. Mă bucur să te văd.

— Mă-nțelegeți, m-am decis să vă fac o scurtă vizită… Continuă el pe același ton fals care nu se potrivea deloc cu zâmbetul lui sfios și cu trăsăturile generale inteligente. Waingarten a dispărut pe undeva, lua-l-ar naiba… L-am sunat toată ziua – nu-i. Iar eu tocmai mă duceam la Filip… Ăă… Palici, ia stai, mă gândesc, să arunc o privire, poate o fi la dumneavoastră…

— Philip Pavlovici?
— A, nu, Valentin… Weingarten.
— Și el s-a dus la Philip Pavlovici.
— Așa deci! exclamă cu o uriașă bucurie Zahar. De mult?
— Cam acum o oră…
Fața îi împietri brusc pentru o clipă – a văzut la mine în mână ciocanul pentru carne.
— Te pregătești de masă? întrebă el și, fără a aștepta un răspuns, continuă în grabă: Ce să mai spun, nu vreau să vă deranjez, am plecat. Făcu o mișcare înspre ieșire, dar se opri… Da, am uitat complet… De fapt, nu am uitat, pur și simplu nu știu… Philip Palici… La ce apartament stă?
I-am spus.
— Aha, aha… Mă-nțelegeți, el m-a sunat, iar eu… Cum să vă spun, știți, am uitat… După discuție…
Se dădu din nou înapoi și deschise ușa.
— Am înțeles, am înțeles, am spus. Dar unde vă e băiețelul?
— La mine s-a terminat totul! Izbucni bucuros, sări peste prag și…”
CAPITOLUL ZECE
„. Să mă convingă să curățăm cocina asta. Abia am reușit să scap de Irka. Ne-am înțeles că mă voi așeza la birou să termin lucrarea, iar Irka, dacă tot nu știa ce să facă și n-avea astâmpăr, dacă nu putea să stea în baie cu ultimul număr al revistei Literatura străină, atunci să sorteze rufele și să se ocupe de camera lui Bobka. Iar eu îmi luam obligația să fac curat în camera mare, dar nu azi, ci mâine. Morgen, morgen, nur nicht heute11. Curățenie până la ultimul fir de praf, să lucească totul.

M-am instalat la biroul meu și un timp a fost liniște și pace. Munceam și o făceam cu plăcere, cu o satisfacție neobișnuită. Nu mai simțisem niciodată ceva asemănător: un sentiment straniu de automulțumire posomorâtă. Eram mândru de mine, mă respectam. Mi se părea că la fel ar fi trebuit să simtă și un soldat rămas cu o mitralieră să acopere retragerea camarazilor săi: e singur, numai el știe că va rămâne aici pentru totdeauna, că nu va mai vedea nimic în afară de câmpul murdar, de siluete fugare și de cerul mohorât, apăsător. Știa că altfel nu se putea și era mândru de asta. Se în ființă și un paznic la mine în creier, care, în timp ce lucram, cerceta vigilent și asculta tot ce era în jur, știa că povestea nu se terminase, ci continuă și că aici, în sertarul biroului, se află o toporișcă-buzdugan înfricoșătoare. Deodată paznicul mă îndemnă brusc să ridic capul. Se întâmpla ceva în cameră.

Și totuși nimic deosebit. În fața biroului stătea Irka și mă privea tăcută. Fără-ndoială că se întâmplase ceva, neașteptat și absurd, pentru că ochii Irkăi păreau pătrați, iar buzele i se umflaseră. N-am apucat să spun nici un cuvânt, că Irka și aruncă un obiect metalic pe hârtiile din fața mea. L-am luat în mod automat: un ruj de buze.

— Ce-i ăsta? am întrebat complet zăpăcit, uitându-mă când la Irka, când la ruj.

— E un ruj, rosti Irka cu o voce străină și, întorcându-mi spatele, plecă la bucătărie.

Înghețat de un presentiment groaznic, învârteam între degete tubulețul auriu și nu înțelegeam nimic. Ce-o mai fi și cu drăcia asta? Doar văd și eu că-i un ruj și mi-am amintit dintr-odată de Zahar și de femeile lui înnebunite. Mi s-a făcut frică pentru Irka. Am aruncat tubulețul, m-am sculat brusc și-am dat fuga în bucătărie.

Irka stătea pe taburet, cu coatele pe masă și-și ținea capul între mâini. Între degetele mâinii drepte stătea înfiptă o țigară aprinsă.

— Să nu te-atingi de mine, mă preveni calm și apăsat.

— Irka! Am implorat-o. Ți-e rău?

— Animalule… Își luă mâna din păr și duse țigara la gură cu un ușor tremur. Am observat că plângea.

Să chem Salvarea? Nu cred, nu cred că ajută. Ce să caute aici Salvarea?… Să-i dau un extraveral? Niște bromură? Dumnezeule, ce față are… Am înșfăcat un pahar și l-am umplut cu apă.

— Acum totul e clar… Spuse Irka, trăgând din țigară și dând la o parte paharul cu cotul. Acum s-a lămurit și problema telegramei… Ajunge!… Cine-i tipa?

M-am așezat și am sorbit o înghițitură din cană.

— Cine? Am întrebat inexpresiv.

Pentru o secundă am avut senzația că vrea să mă lovească.

— Ca să vezi, ce dobitoc nobil, rosti dezgustată. N-a vrut, deci, să pângărească patul conjugal… Ia uite ce distins… V-ați hârjonit în camera băiatului…

Am băut apa și-am încercat să pun paharul pe masă, dar mâna nu mă mai asculta. „Un doctor, mă străfulgeră un gând… Micuța mea Irka. Un doctor!”

— În sfârșit, se hotărî Irka. Nu mă mai privea și, fumând fără întrerupere, se uita în curte. Bine, hai s-o lăsăm baltă. Singur spuneai că dragostea e un contract. La tine totul iese mereu frumos: dragostea, cinstea, prietenia… Dar măcar atât pot să observ. Poate că dacă răscolesc pe-acolo găsesc și niște chiloței?

Și-n cap parcă-mi explodă un fulger globular. Am priceput tot.

— Irka! Dumnezeule, ce m-ai speriat…

Bineînțeles, se așteptase să audă cu totul altceva, pentru că se întoarse brusc spre mine: o față palidă, plânsă, ce mă privea răbdătoare și cu atâta speranță încât mi-a venit și mie să plâng. Vroia un singur lucru, să se clarifice totul chiar acum, iar necazul să devină un fleac, o greșeală, o coincidență ridicolă.

A fost picătura care a umplut paharul. Nu mai puteam. Nu mai voiam să țin totul în mine. Și-am revărsat asupra ei toată avalanșa nebuniei și groazei din ultimele două zile.

Nu știu, poate la început povestea mea suna ca o anecdotă.

Probabil așa și era, dar vorbeam ca un automat, fără a-i da posibilitatea de a strecura vreo replică veninoasă, povesteam fără nici o ordine, fără nici o cronologie și vedeam cum neîncrederea și speranța de pe fața ei se preschimbă mai întâi în mirare, apoi în neliniște, frică, iar spre sfârșit în milă…

Stăteam în camera mare, în fața geamului deschis, ea în fotoliu, eu alături, pe covor, cu obrazul lipit de genunchiul ei. Și abia atunci am observat furtuna și norul violet deasupra acoperișurilor. Ploua cu găleata și fulgere înspăimântătoare se înșurubau în creștetul blocului de douăsprezece etaje, dispărând în el. Stropi mari și reci cădeau pe pervaz, mai nimereau și-n cameră, iar rafalele de vânt ridicau storurile galbene. Stăteam nemișcați, în timp ce ea îmi mângâia absent părul. Simțeam o ușurare enormă. Îmi descărcasem sufletul… Scăpasem de jumătate de greutate, iar acum doar mă odihneam, cu fața lipită de genunchiul ei fin, bronzat. Tunetul bubuia aproape neîntrerupt, încât era greu să mai vorbim; și apoi îmi cam trecuse cheful de vorbă.

Pe urmă spuse:

— Dimka. Nu te mai gândi la mine. Trebuie să hotărăști în așa fel, ca și cum n-aș exista. Pentru că voi fi lângă tine totdeauna, indiferent ce decizie ai lua.

M-am lipit de ea. Știam c-o să spună așa, dar doar de la aceste vorbe, practic fără rost, și tot eram mulțumit.

— Iartă-mă, continuă ea după o scurtă tăcere, dar nu reușesc deloc să-mi intre asta în cap… Nu… Te cred, te cred… Numai că-i atât de ciudat. Poate c-ar trebui să căutăm altă explicație… Ceva mai simplu, mai omenește…

— Ne-am gândit deja, am spus.

— Da, probabil că vorbesc prostii. Desigur, Vecerovski are dreptate… Nu în privința faptului că avem de-a face cu… Oare cum îi spunea… Universul Homeostatic… Are dreptate în sensul că nu e vorba de asta. Într-adevăr, ce importanță are?… Dacă e Universul, atunci trebuie să te predai, iar dacă sunt extratereștrii, atunci trebuie să lupți? De fapt, nu mă mai asculta… Vorbesc și eu așa… Fără rost. M-am prostit.

Se scutură înfrigurată. M-am ridicat, m-am strecurat alături

de ea în fotoliu și am îmbrățișat-o. Acum nu doream decât un singur lucru – să repet pe diferite tonuri cât îmi este de frică. Să-i spun cât îmi e de teamă pentru mine, pentru ea, în general pentru amândoi… Dar era desigur fără sens și probabil cam crud din partea mea.

Aveam senzația că dacă ea n-ar fi existat aș fi știut ce să fac. Dar ea era. Știam că se mândrește cu mine, întotdeauna a făcut-o. Deși sunt un om plictisitor și nu prea norocos, totuși se poate mândri și cu mine. Cândva am fost și eu un bun sportiv. Întotdeauna am știut să lucrez, capul îmi fierbe de idei, la observator sunt apreciat, la fel și în cercul de prieteni. Știu să petrec, sunt spiritual, rezist și la discuții… Și ea se mândrește cu toate astea. Hai să fie și mai puțin și tot se mândrește. Doar am văzut cum mă privește câteodată… Nu știu însă cum s-ar mai fi uitat la mine dacă aș fi fost transformat într-o „meduză". Probabil că n-aș mai fi putut s-o iubesc sincer, de asta chiar n-aș fi capabil…

Și, ca un răspuns parcă la gândurile mele, ea se învioră brusc și-mi spuse:

— Mai ții minte când ne bucuram cândva că am scăpat de examene și nu va mai trebui să dăm niciunul până la moarte? se pare că n-am scăpat totuși… A mai rămas unul.

— Da, am căzut de acord și m-am întrebat: nimeni nu știe însă cum e mai bine – să iei examenul cu zece sau să-l pici. De fapt, aici este complet de neînțeles pentru ce se pune nota zece și de ce nu iei nota de trecere.

— Dimka, șopti ea întorcându-și fața spre mine. Înseamnă că totuși ai creat ceva măreț, de te-au luat așa în vizor… Ar trebui să te mândrești… Și-n general noi toți… Doar însuși domnul Univers îți acordă atenție!

— Hm… Am mormăit și m-am gândit: Weingarten și Gubari n-au deloc cu ce să se mândrească, iar în ceea ce mă privește și aici e un semn mare de întrebare.

Și din nou, parcă citindu-mi gândurile, ea îmi spuse:

— Și n-are importanță ce hotărâre o să iei. Important e că ai fost capabil să faci o asemenea descoperire… Poți măcar să-mi spui și mie despre ce e vorba? Sau nici asta nu se poate?

— Nu știu, i-am răspuns și m-am gândit: ce-o fi cu ea – mă consolează oare sau într-adevăr așa gândește, sau poate, sărăcuța de ea, speriată în ultimul hal, mă împinge spre capitulare. Nu cumva îmi îndulcește pilula pe care ea deja știe că va trebui s-o înghit? Sau poate invers, mă îndeamnă la luptă și îmi zgândărea mândria, care abia mai pâlpâie…

— Ce porci! șopti ea. Numai că tot nu ne vor despărți. Nu-i așa? N-o să le meargă cu noi. Adevărat, Dimka?

— Bineînțeles, am spus și m-am gândit: despre asta și e vorba, micuțo. Acum, numai despre asta e vorba.

Furtuna încetase. Norul se îngrămădea încet spre nord, lăsând cerul acoperit doar de o pâclă mohorâtă. Din ploaia torențială nu mai rămăsese decât o ușoară bură.

— Se pare că eu am adus ploaia, spuse Irka. Iar eu speram să plecăm sâmbătă la Solnecinoe…

— Mai e mult până sâmbătă. Poate chiar o să mergem…

Totul fusese spus. Acum nu mai rămânea să vorbim decât despre Solnecinoe, despre rafturile de cărți pentru Bobka, despre mașina de spălat care iar își dăduse sufletul. Și despre asta am și vorbit. Părea o seară obișnuită și, ca să prelungim această iluzie, ne-am hotărât să bem un ceai. Pachetul cu ceaiul din Ceylon abia fusese început, ceainicul era spălat la meserie și opărit cu apă clocotită, iar pe masă trona cutia de bomboane „Dama de pică”. Apoi am urmărit amândoi cu atenție apa, ca să prindem momentul fierberii și am spus glumele obișnuite în timp ce puneam ceștile și farfurioarele. Am luat discret de pe masă bonul sacramental al casei de comandă, bilețelul lui Lidișor și buletinul numitei Sergheenko I. F., le-am mototolit și le-am aruncat pe furiș în găleata de gunoi.

Și-am băut de minune ceaiul (ăsta da ceai, tare ca o băutură) și am vorbit de toate, exceptând esențialul, în timp ce mă întrebam la ce s-o fi gândind Irka în acest moment, pentru că arăta de parcă ar fi reușit să uite tot acest coșmar; îmi spusese părerea ei în această privință, iar acum uitase totul cu ușurință, lăsând pe mine toată greutatea alegerii.

Pe urmă ea îmi spuse că se apucă să calce rufele și pentru

asta va trebui să stau lângă ea și să-i povestesc ceva vesel. Am început să strâng vasele, când la un moment dat se auzi soneria.

Fredonând ușor „Mai ceva decât munții nu pot fi decât tot munții…”, m-am îndreptat spre hol și mi-am aruncat pe furiș privirile spre Irka (ștergea foarte liniștită masa cu o cârpă curată). Tocmai voiam să deschid ușa, când mi-am amintit de toporișca din sertar, dar mi s-a părut caraghios și penibil să mă întorc după ea în camera mare. Am deschis.

Un tinerel înalt, cu părul ud și strălucitor, într-un fulgarin ud, rosti nepăsător: „o telegramă, vă rog să semnați…”. Mi-a dat un ciot de creion și, sprijinind chitanța de perete, am scris data și ora așa cum îmi spusese, apoi am semnat, i-am înapoiat creionul și chitanța, i-am mulțumit și-am închis ușa. Știam că nu trebuie să mă aștept la nimic bun. Tot aici, în hol, sub un bec puternic de 500 W, am deschis telegrama și am citit-o.

Telegrama era de la mama soacră. „VENIM AVION CU BOBKA NE ÎNTÂLNIM MÂINE CURSA 425 BOBKA TACE TULBURAT UNIVERSUL HOMEOSTATIC VĂ PUP MAMA”. Iar mai jos era lipită o fâșie: „UNIVERSUL HOMEOSTATIC AȘADAR”. Am citit telegrama și am recitit-o, am împăturit-o apoi foarte încet în patru, am stins lumina și-am intrat în coridor. Irka mă aștepta deja, sprijinită de ușa de la baie. I-am întins telegrama, am spus „Mama vine mâine cu Bobka…” și m-am dus direct spre biroul meu. Pe ciornele mele se lăfăia încă sutienul lui Lidișor. L-am așezat cu grijă pe pervaz, mi-am adunat foile, le-am pus în ordine și le-am băgat într-un caiet. Pe urmă am scos un dosar, am pus totul acolo și după ce l-am legat cu sfoară am scris cu litere mari, fără să mă așez la birou: „D. Maleanov. Despre problema interacțiunii stelelor cu materia difuză din Galaxie.” Am citit din nou titlul, am ezitat un pic și-am tăiat „D. Maleanov”. Apoi am luat mapa sub braț și am ieșit din cameră. Irka stătea tot lângă ușa de la baie, strângând telegrama la piept. Când am trecut pe lângă ea făcu un gest ușor, vrând parcă să mă oprească sau să mă binecuvânteze. Am spus fără s-o privesc: „Mă duc la

Vecerovski. Mă întorc repede”.

Urcam scara, încet, treaptă cu treaptă, aranjându-mi mapa ce aluneca de sub braț. Nu se știe de ce, lumina nu era aprinsă pe paliere, era o atmosfera sumbră și se așternuse liniștea, auzindu-se doar prin ferestrele deschise cum curge apa prin burlane. La etajul șase, unde tocmai se sărutaseră unii în nișa crematoriului, m-am oprit și m-am uitat în curte. Un pom imens strălucea cu frunzulițele sale negre și ude. În curtea pustie – doar bălți ciupite de ploaie.

Nu întâlnisem pe nimeni cât am urcat, doar între etajele șapte și opt, pe treptele scării; stătea ghemuit un omuleț jalnic. Alături de el era pusă o pălărie gri, demodată. L-am ocolit prudent și-am început să urc mai departe, când acesta rosti:

— Să nu vă duceți acolo, Dimitri Alexeevici…

M-am oprit și m-am uitat la el. Era Gluhov.

— Nu vă duceți acolo acum, repetă el. Nu trebuie.

Luându-și pălăria, se ridică și se îndreptă cu greu, ținându-se de șale, și am văzut că fața îi era mânjită cu ceva negru, poate cu noroi sau cu negru de fum, ochelarii caraghioși îi stăteau strâmb, iar buzele aproape albite de strânse ce erau exprimau parcă o suferință cumplită. Își aranjă ochelarii și spuse abia mișcându-și buzele:

— Încă un dosar. Alb. Încă un steag de predare.

Tăceam. Își scutură pălăria încet de genunchi, pe urmă o șterse cu mâneca. Tăcea și el, dar nu pleca. Am așteptat să aud ce mai zice:

— Nu știu dacă mă înțelegeți, rosti el în sfârșit. Întotdeauna e neplăcut să te predai. Se spune că în secolul trecut mai bine se împușcau decât să se predea. Nu din teamă de torturi sau de lagăre de concentrare și nici de frica dezvăluirii secretelor, pur și simplu datorită dezonoarei.

— Se mai întâmplă și-n secolul nostru. Și nu chiar atât de rar.

— Sigur că da, aprobă imediat Gluhov. Desigur. Niciodată nu i-a plăcut omului să creadă că va putea fi altfel decât cum a fost toată viața. Ar vrea să rămână la fel până la moarte, lucru

imposibil în condițiile unei predări. Atunci e nevoit… Și totuși există o diferență. În secolul nostru, oamenii se sinucid din rușine față de alții, de societate, de prieteni… Iar în secolul trecut se împușcau din rușine față de ei înșiși. Vă dați seama? În timpurile noastre, se presupune că omul este capabil să se împace cu sine însuși. Probabil că așa și este. Nu știu care-i treaba aici. Nu știu ce s-a întâmplat… Poate pentru că lumea a devenit mai complexă? Poate pentru că acum, în afară de astfel de noțiuni cum ar fi mândria, cinstea, mai există și încă o mulțime de alte lucruri ce pot desăvârși autoafirmarea…

Se uită la mine, așteptându-mi părerea, iar eu am spus ridicând din umeri:

— Nu știu. Poate.

— Nici eu nu știu, spuse el. Se pare că sunt un capitulant experimentat, de când mă tot gândesc numai și numai la asta, de când îmi tot aduc argumente convingătoare… Și parcă începi să te liniștești, să te convingi, când deodată o durere surdă… Desigur, secolul douăzeci, secolul nouăsprezece – există deosebiri. Dar rănile rămân răni. Se vindecă, se cicatrizează și, când ai uitat de ele, se schimbă vremea și apar din nou vechile suferințe. Așa a fost dintotdeauna, în toate secolele.

— Înțeleg. Înțeleg toate astea. Dar există răni și răni. Câteodată însă rănile străine sunt mai dureroase…

— Pentru Dumnezeu, șopti el. Dar vă spun toate astea fără nici un apropo. N-aș fi îndrăznit niciodată. O spun numai așa. Să nu credeți deloc că încerc să vă povățuiesc, că vreau să vă sfătuiesc… De unde să mă pricep… Știți, mă tot gândeam… Cum suntem… Ce naiba… Suntem într-adevăr atât de bine formați și educați de vremuri și de țară sau e invers: să fim oare niște atavici, niște troglodiți? De ce ne chinuim așa? Nu pot să pricep.

Tăceam. Cu mișcări vlăguite își îndesă pălăria caraghioasă pe cap și spuse:

— Adio, Dimitri Alexeevici. Nu cred că ne vom mai vedea vreodată, deși mi-ar fi făcut mare plăcere să vă cunosc. Și ceaiul știți să-l preparați atât de bine…

Clătină din cap și începu să coboare scările.

— Puteți coborî cu liftul, i-am spus.

Nu se mai întoarse și nici nu mai răspunse. Stăteam și ascultam cum își târșâie picioarele pe trepte, coborând etaj după etaj, și am făcut-o până când, după ce nu l-am mai simțit, se auzi jos în adâncime cum scârțâie ușa de la bloc. Apoi ușa se trânti și din nou se așternu liniștea.

Mi-am potrivit mapa sub braț, am ajuns la ultimul etaj și, ținându-mă de balustradă, am urcat ultimele trepte. Am stat puțin în fața ușii lui Vecerovski și am ciulit urechea. Era cineva la el. Se auzeau voci. Necunoscute. Probabil că ar fi trebuit să mă întorc și să vin mai târziu, dar n-am avut puterea s-o fac. Trebuia să termin, și asta imediat.

Am sunat. Vocile continuau să bombăne. Am așteptat, apoi am apăsat din nou pe sonerie și n-am luat degetul de pe ea decât când am auzit pașii și vocea lui Vecerovski:

— Cine e?

Nu știu de ce, dar nici măcar nu m-am mirat. Vecerovski, de când îl știam, deschidea ușa tuturor, fără să mai întrebe nimic. De altfel și eu procedam la fel. Tot așa și prietenii mei.

— Eu sunt. Deschide.

— Așteaptă, spuse el și un timp se așternu liniștea.

Acum deja nu se mai auzeau voci și doar undeva departe, jos, cineva făcea zgomot cu ușa crematoriului. Mi-am amintit de sfatul lui Gluhov: să nu merg la Vecerovski. „Nu te duce acolo, Wormold. Vor să te otrăvească.”12 De unde-i asta? Ceva foarte cunoscut… În sfârșit, naiba să-l ia. N-am unde să mă mai duc. Și nici timp n-am. Răsunară din nou pași, yala pocni și ușa se deschise larg. Fără să vreau, m-am dat un pas înapoi. Nu-l mai văzusem niciodată pe Vecerovski ca acum.

— Intră, spuse el răgușit și se dădu la o parte, făcându-mi loc…”

CAPITOLUL UNSPREZECE

„. Totuși ai adus-o, spuse Vecerovski.

— Bobka, am spus și am așezat mapa mea pe marginea mesei.

Aprobă dând din cap și cu mâna murdară își întinse

funinginea pe obrazul murdar.

— Mă așteptam s-o faci, dar nu atât de repede.

— Cine e la tine? Am întrebat coborând vocea.

— Nimeni, răspunse. Doar noi doi. Noi și Universul. Se uită la palmele sale murdare și se strâmbă. Iartă-mă, trebuie totuși să mă spăl…

Plecă, iar eu, așezându-mă pe brațul fotoliului, m-am uitat în jur. Camera arăta de parcă aici ar fi explodat o caschetă plină cu praf de pușcă. Pete negre de funingine pe pereți. Ațișoare subțiri de funingine plutind prin văzduh. Și o depunere galbenă, dezagreabilă, pe tavan. În aer stăruia un miros neplăcut de chimicale, acru și caustic. Parchetul fusese distrus, ars, era plin de găuri, cu forme ovale stranii. Pe pervaz trona o gaură imensă, înnegrită ca de la un foc de tabără. Da, l-au luat cam tare pe Vecerovski…

M-am uitat pe birou. Gemea sub grămezile de dosare. În mijlocul biroului era deschisă una din mapele gigantice de redactor ale lui Weingarten, iar alături alta legată cu sfoară. O mapă veche, roasă toată, cu o copertă de imitație de marmură, avea lipită o etichetă: „S. U. A.

— JAPONIA. Influențe culturale. Materiale„. Mai erau aruncate niște foi, pe care erau desenate, după cum am înțeles, niște scheme electronice, iar pe una dintre ele stătea scris cu o grafie ilizibilă, ca de bătrânică: „Gubari Z. Z.„. Mai jos era scris cu litere de tipar: „Fadinguri13”. Pe marginea biroului se găsea mapa mea albă, nou-nouță. Am luat-o și am pus-o pe genunchi.

Zgomotul apei încetă la baie și un pic mai târziu Vecerovski mă chemă:

— Dima, vino-ncoace. Hai să bem o cafea.

Când am intrat însă la bucătărie, cafeaua nu era pregătită și în mijlocul mesei se găseau o sticlă de coniac și două pahare de o formă neobișnuită.

Vecerovski reușise nu numai să se spele, ci să se și schimbe. Haina sa elegantă, cu o arsură mare sub buzunarul de la piept, și pantalonii crem, murdari de funingine, fuseseră schimbați cu un costum moale din piele de antilopă. Fără cravată. Fața

spălată era foarte palidă, ieșind astfel în evidență, mult mai clar ca de-obicei, puzderia de pistrui, iar o șuviță udă de păr roșcat atârna peste fruntea uriașă și bombată. Și-n afară de această paloare parcă mai era ceva neobișnuit. Privind mai atent, am observat că avea sprâncenele și genele arse. Mda, Vecerovski o încasase destul de serios.

— Pentru liniștirea nervilor, spuse el, turnând coniac. Prosit!

Era un „Ahtamar", coniac armenesc de legendă, ce se găsea foarte greu pe la noi. L-am savurat. Un coniac excelent. Am mai luat o înghițitură.

— Nu mă-ntrebi nimic? începu Vecerovski, privindu-mă prin pahar. Probabil că ți-e greu. Sau nu?

— Nu. N-am nici un fel de întrebări. Pentru nimeni. Mi-am pus cotul pe mapa mea albă. În schimb am un răspuns. Și ăla, singur-singurel… Auzi, vroiau să te omoare, nu?

Ridicându-și ca de-obicei sprâncenele arse, bău.

— Nu cred. Nu m-au nimerit.

— Până la urmă tot o vor face.

— A la guerre comme a la guerre, mă contrazise și se ridică. Așa… Acum, că m-am mai liniștit, putem să bem cafeaua și să discutăm totul.

Mă uitam la spatele lui gârbovit și-l urmăream cum își manipulează îndemânatic ustensilele pentru cafea.

— N-am ce să discut. Eu îl am pe Bobka.

Și cu aceste cuvinte parcă se aprinse ceva în mine. Din momentul când am citit telegrama, toate gândurile și simțurile mele parcă au fost anesteziate, iar acum au înviat pe neașteptate și au început să acționeze cu putere: se trezi în mine groaza, rușinea, disperarea și neputința și am înțeles cu o claritate de nesuportat că tocmai din acest moment între mine și Vecerovski se pusese pentru totdeauna o barieră de netrecut, din foc și fum, unde mă oprisem pentru toată viața și dincolo de care Vecerovski va continua să treacă prin exploziile, praful și noroiul unor bătălii necunoscute mie și că de-acum înainte abia dacă o să ne mai salutăm, întâlnindu-ne întâmplător pe scară… Iar eu voi rămâne de partea cealaltă a barierei împreună cu Weingarten, cu Zahar, cu Gluhov, ca să

bem ceaiuri, berici sau vodculițe, să mai bârfim, să strângem bănișori pentru mașină, să lucrăm din greu și cu plictiseală la realizarea unui plan… Ba chiar nici pe Weingarten și Zahar n-am să-i mai văd vreodată. Nu vom mai avea ce să ne spunem unul altuia și va trebui să ne cumpărăm vodcă sau vin de Porto ca să ne ascundem supărarea și greața… Desigur, îmi va rămâne Irka, iar Bobka va fi sănătos tun, dar el deja nu va mai crește niciodată așa cum aș fi vrut eu să crească. Pentru că acum eu nu mai am dreptul să vreau. Pentru că niciodată nu va mai fi mândru de mine. Voi fi acel tată care „și el ar fi putut să facă o mare descoperire, dar atunci, pentru tine…” Blestemat să fie acel moment când în capul meu prost au apărut aceste M-cavități.

Vecerovski puse în fața mea o ceșcuță cu cafea, se așeză alături și, cu o mișcare elegantă și sigură, răsturnă restul de coniac din pahar în cafea.

— Vreau să plec de-aici, spuse el. Mai degrabă plec din institut. Am să mă vâr pe undeva prin munții Pamir. Știu că au nevoie acolo de meteorologi pe perioada toamnă-iarnă.

— Ce te pricepi tu la meteorologie? L-am întrebat stupid și m-am gândit: de ASTA nu poți să te-ascunzi nici măcar în Pamir.

— Nu e prea complicat, îmi explică Vecerovski. Nu-i nevoie de nici un fel de calificare.

— E o tâmpenie.

— Ce anume?

— Ce plan tâmpit. Nu mă uitam la el. La ce bun ca dintr-un mare matematician să te transformi într-un paznic obișnuit? Crezi că nu te vor găsi și-acolo? N-avea tu grijă…

— Și ce propui?

— Aruncă totul la crematoriu, abia am izbutit să-mi mișc limba. Și revertaza weingarteniană și tot acest „schimb cultural” și asta… Am împins mapa pe suprafața netedă a mesei. Aruncă tot și ocupă-te de treburile tale!

Vecerovski mă privea tăcut prin lentilele sale puternice, clipind din genele arse, pe urmă își coborî resturile de sprâncene, ațintindu-și privirea în ceșcuța sa.

— Ești doar un specialist unic, am zis. Primul din Europa.

Vecerovski tăcea.

— Doar ai lucrarea ta! Am țipat, simțind cum mi se pune o gheară în gât. Muncește! Muncește, dracu' să te ia! De ce naiba te-ai mai legat de noi?

Vecerovski suspină lung și zgomotos, se întoarse spre mine și se sprijini cu spatele și ceafa de perete.

— Deci tot n-ai înțeles… Rosti el încet și-n vocea lui se simțea o satisfacție și o automulțumire cu totul deosebită și cam nepotrivită. Lucrarea mea… Fără să-ntoarcă fața se uită cu coada ochiului spre mine. Din cauza lucrării mele sunt în a doua săptămână de tăvăleală. N-aveți nici un amestec în toate necazurile mele, frățiorii mei sărmani. Ce zici, totuși știu să mă stăpânesc?

— Hai sictir! Am izbucnit și am dat să plec.

— Stai jos! spuse sever și atunci m-am așezat. Pune-ți coniac în cafea, și-atunci mi-am turnat coniac în ceșcuță. Bea, îmi porunci, și-am băut totul fără să simt nici un gust.

— Filfizonule, am spus. Ai ceva de la Weingarten.

— Am, încuviință el. Și nu numai de la Weingarten. De la tine, de la Zahar, de la Gluhov… Își turnă atent încă o doză de cafea. Mai mult decât toți, de la Gluhov… Repetă el. Setea de viață liniștită, setea de iresponsabilitate… Să fim iarbă, tufișuri, apă și flori… Te enervez, probabil?

— Da.

Dădu din cap.

— E normal. Dar n-ai ce să faci. Vreau totuși să-ți explic ce se întâmplă. Probabil ți-ai imaginat că vreau să mă lupt cu mâinile goale contra tancului. Nu-i nimic adevărat. Avem de-a face cu legile naturii, iar să te lupți contra lor e o prostie. Dar și să capitulezi în fața lor e o rușine. Legile naturii le înveți și apoi le folosești. Asta-i singura posibilitate. De asta vreau să mă ocup.

— Nu înțeleg.

— O să înțelegi acum. Până la noi, aceste legi nu s-au manifestat deloc. Sau mai exact, n-am știut nimic despre ele. Deși, poate nu întâmplător Newton s-a dedicat explicării

Apocalipsului, iar pe Arhimede l-a sfârtecat un soldat beat… Din păcate, aceste legi se manifestă într-un singur mod – printr-o insuportabilă presiune. Printr-o presiune periculoasă pentru psihic și chiar pentru viață. Iar în privința asta, din păcate, nu-i nimic de făcut. Și, la urma urmei, asta nu e o situație chiar atât de unică în istoria științei. Exact la fel a fost și în cercetarea radioactivității, a descărcărilor din timpul furtunilor, a teoriilor despre pluralitatea lumilor locuite… Poate cu timpul o să învățăm să îndepărtăm această presiune în activități nepericuloase sau poate chiar să le folosim în scopurile noastre… Dar acum n-avem ce face, trebuie să riscăm și nici asta nu e pentru prima și ultima oară în istoria științei. Aș fi vrut să înțelegi că, în esență, nu e nimic nou principial și neobișnuit în această situație.

— De ce trebuie să-nțeleg chestia asta?

— Nu știu. Poate că o să-ți fie mai ușor. Apoi aș mai fi vrut să înțelegi următoarele: situația asta n-o să fie nici pentru o zi, nici pentru un an. Mă gândesc că nici măcar pentru un secol. N-avem de ce să ne grăbim. El zâmbi. Mai avem în față încă un miliard de ani. Dar putem să-ncepem de acum și chiar trebuie. Iar tu… Măi să fie, tu mai trebuie să aștepți… Până când Bobka nu va mai fi copil. Până când ai să te obișnuiești cu această idee. Zece, douăzeci de ani, n-are importanță.

— Pe naiba, n-are importanță, am spus, simțind pe fața mea un zâmbet strâmb, detestabil. După zece ani o să fie lipsit de importanță. Iar după douăzeci de ani o să mi se rupă-n paișpe…

N-a mai spus nimic, ridică din umeri și începu să scuture pipa. Tăceam.

Desigur, vroia să mă ajute. Să-mi schițeze anumite perspective, să-mi dovedească faptul că nu sunt chiar atât de laș și că el nu e deloc un erou. Că suntem doar doi savanți și ne este propusă o temă, atâta doar că din cauze și împrejurări obiective el poate să se ocupe de temă, iar eu nu. Dar nu mi-a venit mai ușor. Va pleca în Pamir și-și va bate capul cu revertaza weingarteniană și cu fadingul Zaharian, cu matematica lui absurdă, și-l vor lovi în continuare cu fulgere

globulare, îi vor trimite fantome, îi vor aduce alpiniști înghețați și mai ales alpiniste, îi vor provoca avalanșe, vor contorsiona în jurul lui timpul și spațiul, iar până la urmă îl vor omorî. Sau poate că nu.

Și poate chiar va găsi legea apariției fulgerelor globulare și a invaziei alpinistelor înghețate… Sau n-o să fie nimic din toate astea și-atunci o să-și bată capul liniștit cu mâzgălelile noastre și va căuta în ce punct se vor întretăia concluziile din teoria M-cavităților și din analiza cantitativă a influenței culturale a S. U. A. Asupra Japoniei. Și probabil că va fi un punct de intersecție foarte straniu, în care va găsi cheița înțelegerii acestor mecanisme înfricoșătoare sau poate chiar cheița conducerii lor… Iar eu voi rămâne acasă, să mă întâlnesc mâine cu Bobka și cu mama-soacră și să mergem cu toții să cumpărăm policioare pentru cărți.

— Te vor nenoroci acolo, i-am spus disperat.

— Nu-i obligatoriu, spuse el. Și-apoi nu voi fi singur acolo… Și nu numai acolo… Și nu numai eu…

Ne priveam în ochi și dincolo de lentilele groase ale ochelarilor nu observam nici încordare, nici o încurajare forțată cu țeluri înflăcărate – numai calmul și încrederea lui roșcată, că totul trebuie să fie tocmai așa și nu altfel.

Nu mai vorbea și totuși mi se părea c-o face. Nu e nici o grabă, spunea el. Până la sfârșitul lumii mai este încă un miliard de ani. Se poate face mult, foarte mult într-un miliard de ani, dacă nu te predai și înțelegi, dacă înțelegi și nu te predai. Și din nou mi s-a părut că a vorbit: „Știa să mâzgălească hârtia sub sfârâitul lumânărilor. Avea de ce să moară lângă Râul Negru…”14. Iar în capul meu răsuna hohotul lui mulțumit de marțian wellsian.

Am plecat privirea. Stăteam ghemuit, strângând la burtă mapa mea albă, cu amândouă mâinile și am repetat pentru mine – de zece, de douăzeci de ori mi-am repetat:„…De-atunci în fața mea se întind mereu drumuri strâmbe, lăturalnice, singuratice…”„

SFÂRȘIT

1 Vârful Elbrus din munții Caucaz.
2 Personaj din romanul Comedianții (1966) de Graham Green (1904-1991).
3 Personaj principal din romanul Domnii Golovliov (1875-1880) de Saltâicov-Șcedrin (1826-1889)
4 Din poezia Mi-am amintit un vesel cuplet, de Guillaume Apollinaire (1880-1918).
5 Institutul de Ocrotire a Culturilor de Plante – Academia de Științe.
6 Din poezia Sunete de corn, de Guillaume Apollinaire.
7 Numele corect al restaurantului este „Astoria”.
8 Adaptare după versurile poeziei Lașitate, de Yosano Akiko (1878-1941).
9 Aeroporturi în zona Moscovei.
10 Grup Mobil Milițienesc.
11 Ce poți face astăzi nu lăsa pe mâine, lasă pe poimâine.
12 Citat din romanul Omul nostru din Havana (1958), de Graham Greene.
13 Fading – scădere temporară a intensității undelor electromagnetice recepționate de un aparat de radio-recepție, datorită schimbărilor atmosferice.
14 Citat din poezia Norocosul, de Bulat Okudjava (1924 -1997).